

TAMMISALON ALUESUUNNITELMA 2012-2027

luonnos 3.11.2011

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2011 :x / Katu- ja puisto-osasto

ISBN: xxx

Helsinki 2011

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ.....	5
SAMMANDRAG.....	9
1 TYÖN TAVOITTEET JA MENETELMÄT	13
1.1 TYÖN TAVOITTEET.....	13
1.2 TYÖMENETELMÄT.....	13
2 SUUNNITTELUALUEEN KUVAUS.....	15
2.1 ALUEEN SIJAINTI KAUPUNKI- JA VIHERALUERAKENTEESSA	15
2.2 ALUEEN LUONNONOLOT	16
2.3 MAISEMAN VAIHEET.....	17
2.3.1 KARTANOAIKA.....	18
2.3.2 HUVILA-AIKA	19
2.3.3 OMAKOTIAIKA.....	19
2.3.4 MODERNISIMIN AIKA	20
2.4 KAAVOITUSTILANNE.....	22
2.4.1 MAAKUNTAKAAVOITUS	22
2.4.2 YLEISKAAVOITUS	22
2.4.3 ASEMAKAAVOITUS	22
2.5 VÄESTÖ JA PALVELUT.....	22
2.6 TAMMISALON ARVOKOhteET	24
2.6.1 MAISEMAN ARVOKOhteET.....	24
2.6.2 ARVOKKAAT LUONTOKOhteET	25
3 NYKYTILANTEEN ANALYYSI.....	27
3.1 VIHERALUEIDEN SUHDE KAUPUNKIRAKENTEeseen.....	27
3.2 LUONTOALUEIDEN OMINAISPIIRTEET JA NYKYTILA.....	29
3.2.1 YLEISKUVA.....	29
3.2.2 KASVUPAIKAT	30
3.2.3 PUUSTO	30
3.2.4 IKÄRAKENNE	32
3.3 VIHERALUEIDEN OMINAISPIIRTEET JA NYKYTILA.....	33
3.3.1 YLEISKUVA.....	33
3.3.2 RUOVIKOT JA RANTANÄKYMÄT.....	34
3.3.3 TALVIKAUSI YLEISILLÄ ALUEILLA.....	35
3.3.4 RAKENTEET JA KALUSTEET	36
3.3.5 TAIDETEOKSET JA MUISTOMERKIT	37
3.3.6 TURVALLISUUS JA ESTEETTÖMYYS	37
3.3.7 HÄIRIÖTEKIJÄT	38
3.3.8 VIHERALUEIDEN PALVELUT	38
3.3.9 VIHERALUEVERKOSTO JA REITIT	39

3.3.10	VIHERALUEIDEN NYKYISET HOITOLUOKITUKSET.....	39
3.4	KATUJEN OMINAISPIIRTEET JA NYKYTILA.....	40
3.4.1	KATUALUEIDEN KUNNOSSAPITOLUOKITUS.....	41
3.4.2	KATUVIHREÄ.....	42
3.5	KÄYTTÄJÄT JA KÄYTTÄJIEN TARPEET.....	43
3.5.1	ASUKASKYSELY.....	43
3.5.2	KADUT, AUKIOT JA TORIT.....	44
3.5.3	VIHERALUEET.....	44
3.5.4	PUUTTEET JA EPÄKOHDAT.....	45
3.5.5	MUU ASUKASPALAUTE.....	45
4	JOHTOPÄÄTÖKSET: ALUEEN ARVOT.....	47
4.1	VIHERALUEIDEN ARVOJA.....	47
4.1.1	LUONNON MONIMUOTOISUUS, LUONNONSUOJELU JA VIRKISTYSKÄYTTÖ.....	47
4.1.2	LUONNONHOIDON HAASTEET JA TAVOITTEET.....	48
4.1.3	VIHERALUEIDEN PUUTARHATAITEELLISET JA KÄYTTÖARVOT.....	50
4.2	KATUYMPÄRISTÖJEN ARVOJA.....	51
4.3	ALUEEN VAHVUUDET JA UHKAKUVAT.....	52
4.4	EHDOTUKSIA KAAVAMUUTOKSIKSI.....	52
5	SUUNNITELMA VUOSILLE 2012- 2027.....	53
5.1	KATUALUEET.....	53
5.1.1	TAMMISALON KATUALUEIDEN YLEISTAVOITTEET.....	53
5.1.2	KOHDEKOHTAISET TAVOITTEET JA KUNNOSTUSTARPEET.....	53
5.1.3	EHDOTUKSIA KUNNOSSAPITOLUOKKIEEN MUUTOKSIKSI.....	56
5.2	VIHERALUEET.....	58
5.2.1	VIHERALUEIDEN YLEISTAVOITTEET.....	58
5.2.2	KOHDEKOHTAISET TAVOITTEET JA KUNNOSTUSTARPEET.....	59
5.2.3	KALUSTEET JA VARUSTEET.....	59
5.3	LUONNONHOITOALUEET.....	60
5.3.1	LUONNONALUEIDEN HOITOLUOKITUS.....	60
5.3.2	LUONNONALUEIDEN HOITO.....	63
5.3.3	LUONNONHOIDON KUSTANNUKSET.....	65
6	VIHERALUEET KOHTEITTAIN.....	67
1.	VÄYLÄNSUUN PUISTO.....	69
2.	KUMMELLEHTO.....	71
3.	TIILIRUUKIN PUISTO.....	72
4.	LEPPISAAREN PUISTO.....	74
5.	VÄYLÄNRINTEEN PUISTO.....	76
6.	VANHANVÄYLÄN PUISTO.....	78
7.	RUONASALMEN PUISTO.....	80
8.	MÄNTYPAADENPUISTO.....	82
9.	TAMMISALON PUISTO (JATASALMENTIEN, MÄNTYPAADENTIEN JA RANNAN VÄLISSÄ).....	83
10.	TAMMISALON PUISTO (MÄNTYPAADENTIEN JA PAASITIEEN VÄLISSÄ).....	85
11.	TAMMISALON PUISTO (MÄNTYPAADENTIEN LIIKENTEENJAKAJA).....	87

12. RAJAVERÄJÄNLEHTO (ETELÄINEN).....	88
13. RAJAVERÄJÄNLEHTO (POHJOINEN).....	89
14a. PYÖRÖKIVENPUISTO	90
14b. TIILIRUUKINLAHDEN RANTAVYÖHYKE	92
15. PYÖRÖKIVENTIEEN PUISTIKKO	93
16. PAASIRINNE (RUONASALMENTIEN JA PAASITIEEN PUISTIKKO)	94
17. RUONASALMENTIEN JA PAASITIEEN VÄLINEN PUISTOKAISTALE	95
18. PELLONPERÄNTIEN JA PAASITIEEN VÄLINEN PUISTOKAISTALE.....	96
19. LEPPISAARENTIEN PUISTOKAISTALE.....	97
20. AIRORANNAN JA PUIKKARIN VÄLINEN PUISTOKAISTA.....	98
LÄHTEET	101

TIIVISTELMÄ

Suunnitelman hyväksyminen

Katu- ja puisto-osaston johtoryhmä hyväksyi Tammisalon aluesuunnitelman linjaukset, painotukset ja kustannusraamin lokakuussa 2011. Yleisten töiden lautakunta hyväksyi suunnitelman _____ ohjeellisena noudatettavaksi.

Suunnitelman laatiminen ja osallistajat

Aluesuunnittelun tavoitteena on, että kaupungin puistojen, ulkoilu- ja katualueiden, torien ja aukoiden laatu paranee ja monipuolistuu tasavertaisesti eri kaupunginosissa.

Keväällä 2010 alkanut työ on tehty maisema-arkkitehtitoimisto Studio Terra Oy:n toimesta, jossa työryhmään ovat kuuluneet maisema-arkkitehdit Meri Mannerla-Magnusson ja Sarianne Silfverberg sekä maisema-arkkitehtiopilaat Annina Sarlos ja Juha Kanerva. Alikonsulttinaan heillä on katualueiden osalta ollut Jouni Laakko Formacad Oy:stä. Työtä on ohjannut katu- ja puisto-osastolla aluesuunnittelija Birgitta Rossing. Luonnonhoidon osuuden aluesuunnitelmaan on laatinut metsäsuunnittelija Antti Siuruainen rakennusviraston katu- ja puisto-osastolta.

Aluesuunnitelma laadittiin vuorovaikutteisesti asukkaiden, järjestöjen, hallintokuntien sekä muiden sidosryhmien kanssa. Katu- ja puisto-osasto järjesti syksyllä 2009 käyttäjäkyselyn. Kysely tehtiin internetissä pehmo-GIS -menetelmällä ja siitä vastasi tutkija Anna Broberg Aalto-yliopiston Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksesta. Vastausprosentti oli hieman alle 20%.

Vastausten perusteella sekä katualueista että viheralueista on huolehdittu melko hyvin. Eniten käytetyiksi tai arvokkaimmiksi viheralueiksi nousivat Vanhanväylän puisto ja Pyörökiven puisto. Asukkaiden vastaukset katualueiden osalta keskittyivät katujen kunnostamiseen, erityisesti tien pinnan

korjaustarpeisiin, ja liikenteen nopeuksien hidastamiseen. Puistojen osalta toivottiin pusikkoisuuden ja ryteiköiden poistamista, mutta toisaalta myös luontoalueiden liiallisesta hoidosta oltiin huolissaan. Useat vastaajat toivoivat Porolahden ja muiden vesialueiden ruoppaamista ja kunnostamista. Vanhävälän puiston kentälle toivottiin parempaa valaistusta, ja jätteenkeräyspisteiden yleisilmettä toivottiin siistittävän. Alueelle kaivattiin uutta leikkipaikkaa, nuorisolle soveltuvia toimintoja, latuyhteyttä Herttoniemeen tai Laajasaloon minkä lisäksi lukuisat vastaajat toivoivat koirapuistoa, mahdollisesti Porosaareen.

Yhteenveto asukaskyselyn tuloksista on ollut nähtävillä internetissä rakennusviraston [www-sivuilla](http://www.sivuilla). Palautetta on myös voinut antaa puhelimitse, kirjeitse, sähköpostilla, internetin kautta sekä asukastilaisuuksissa ja puistokävelyllä.

Asukkaille järjestettiin syksyllä 2010 asukastilaisuus, jossa nykytilan analyysi ja alustava suunnitelmaluonnos esiteltiin asukkaille. Hallintokuntia sekä muita osallisia kuultiin erikseen pienryhmissä ja suorassa yhteydenpidossa koko suunnitteluprosessin ajan. Kaikki saatu palaute koottiin ja otettiin huomioon aluesuunnitelmaa laadittaessa. Yleisötilaisuuksista ilmoitettiin paikallislehdissä, internetissä ja jakamalla kutsuja myös suunnittelualueen kotitalouksiin.

Suunnitelma ja hankkeiden kiireellisyys.

Tammisalons viheralueet ovat pieniä ja sijaitsevat hajallaan. Väljästi rakennettujen tonttien kasvillisuus täydentää alueen vehreyttä. Tärkeimmiksi tehtäviksi suunnittelualueella nousevat luonnonhoidon, näkymien ja toiminnan yhteensovittaminen.

Kiireisimmiksi peruskorjaushankkeiksi esitetään Tiiliruukin puistoa ja Aironan ja Puikkarin välistä puistokaistaletta. Lisäksi esitetään polkukunnostusta joka kohdistuu useamman viheralueen reitistöön. Vähemmän kiireellisenä esitetään Väylärin puiston leikkipaikan kunnostusta yhteishankkeena viereisen Tammisalons aukion kanssa.

Tammisalons luonnonhoidon tulee olla pienipiirteistä, koska metsäalueet ovat pieniä ja sisältävät paljon luontoarvoja. Metsien hoito- ja uudistustyöt käynnistyvät heti suunnittelukauden alussa. Toteutettavien töiden kustannukset tarkentuvat luonnonhoitosuunnitelmassa, kun metsikkökohtaiset toimenpiteet määritellään hoitotavoitteiden mukaisesti.

Katujen osalta peruskorjausta esitetään Tammisalontie-Ruonasalmentien muodostamalle pääväylälle, sekä Tammisalon aukiolle yhteishankkeena vie- reisen Väylärinteen puiston kanssa. Uusia päällysteitä esitetään Vanhaväyläl- le, Kummeltielle ja Leppisaarenkujalle. Lisäksi esitetään Mäntypaadentielle esteettömyyttä parantavia toimenpiteitä.

Viheralueille kohdistuvat kustannukset

Viheralueille kohdistuva kokonaiskustannus vuosiksi 2012–2027 on noin 1,01 miljoonaa euroa. Hankkeiden kustannukset vaihtelevat 60 000 eurosta 450 000 euroon. Arvio suunnitelmakauden luonnonhoidon toteutumisen kustannuksista on 19 000 euroa. Hoitoluokkamutoksista ei tule merkittäviä kustannusvaikutuksia suunnittelukauden aikana.

Kaduille ja aukioille kohdistuvat kustannukset

Katujen peruskorjauksiin kohdistuvien hankkeiden kustannusarvio on noin 1,16 miljoonaa euroa.

Kustannukset yhteensä vuosille 2012-2027

Suunnittelualueelle kohdistuvat kustannukset 15-vuotiskaudella ovat yh- teensä noin 2,19 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa keskimäärin 146 000 euroa / vuosi.

SAMMANDRAG

Godkännande av planen

Gatu- och parkavdelningens ledningsgrupp godkände riktlinjerna, tyngdpunkterna och kostnadsramen för Tammelunds områdesplan i oktober 2011. Nämnden för allmänna arbeten godkände planen ___ som normativ.

Beredning av planen och deltagare

Målsättningen för områdesplaneringen är att kvaliteten på stadens parker, frilufts- och gatuområden, torg och öppna platser förbättras och blir mångsidigare jämlikt i olika stadsdelar.

Det arbete som påbörjades under våren 2010 har utförts av landskapsarkitektsbyrån Studio Terra Oy, där arbetsgruppen har bestått av landskapsarkitekterna Meri Mannerla-Magnusson och Sarianne Silfverberg samt landskapsarkitekturstudenterna Annina Sarlos och Juha Kanerva. Som underkonsult gällande gatuområden har de anlitat Jouni Laakko från Formacad Oy. Områdesplanerare Birgitta Rossing har lett arbetet på gatu- och parkavdelningen. Naturvårdsdelen i områdesplanen har upprättats av skogsplaneraren Antti Siuruainen från byggnadskontorets gatu- och parkavdelning. Områdesplanen upprättades i växelverkan med Tammelunds invånare, organisationer, representanter för olika ämbetsverk samt andra intressentgrupper. Under hösten 2009 genomförde gatu- och parkavdelningen en enkätundersökning. Enkäten genomfördes på Internet med hjälp av SoftGIS-metoden och ansvarig för den var forskare Anna Broberg från Aalto-universitetets forsknings- och utbildningscenter för samhällsplanering. Svarsprocenten var strax under 20 procent.

Enligt svaren har man tagit ganska bra hand om både gatu- och grönområden. Mest använda och uppskattade grönområden visade sig vara Gammelledsparken och Pöyrökivi-parken. Svaren gällande gatorna koncentrerade sig främst på grundlig upprustning och särskilt vägbeläggningarnas repara-

tionsbehov samt hatighetssänkningar. På grönområdena önskade man att buskage och snårighet skulle avlägsnas, men å andra sidan uttryckte man även oro över intensiv skötsel av naturenliga grönområden. Flera av de som svarade på enkäten önskade sig att man skulle muddra och rusta upp Poroviken och andra vattenområden. Man önskade sig bättre belysning på idrottsplatsen i Gammelledsparken och även att helhetsintrycket av återvinningsstationerna skulle städas upp. Man saknar en ny lekplats, lämpliga aktiviteter för ungdomar och skidspår till Herttonäs eller Degerö. Därutöver önskade sig ett otal av de som svarade en hundpark, möjligtvis på ön Porosaari.

Allmänheten har kunnat bekanta sig med sammanfattningen av boendeenkäten på byggnadskontorets internetsidor och även kunnat lämna feedback per telefon, brevlades, via e-post och internet samt vid boendemöten och en parkpromenad.

Under hösten 2010 anordnades ett möte för invånarna Tammelundsborna där man presenterade en analys av den nuvarande situationen och ett preliminärt utkast av planen. Representanter för ämbetsverk och andra berörda parter hördes separat i mindre grupper och i direktkontakt under hela planeringsprocessen. All mottagen feedback samlades och beaktades vid upprättande av områdesplanen. Allmänna möten annonserades i lokaltidningar, på Internet och man delade även ut inbjudningar till hushållen på planeringsområdet.

Planen och projektens prioritet

Tammelunds grönområden är små och utspridda, men vegetationen på de glest bebyggda tomterna ökar intrycket av grönska och lummighet i stadsdelen. Planens viktigaste uppgift har visat sig vara att samordna naturvården med vidsträckta vyer från utsiktsplatser och rekreativstigar samt aktiviteter.

Tegelbruksparken och parkområdet mellan Årstranden och Nätstickan föreslås bli de mest akuta renoveringsprojekten. Dessutom föreslår man en upprustning av gångar och stigar som löper över flera grönområden. Som mindre akuta projekt anses upprustningen av lekparken i Båtledsbrinkens park tillsammans med den intilliggande Tammelunds öppna plats med trafikrondell.

Naturvården i Tammelund bör vara småskalig eftersom skogsområdena är små och har många naturvärden. Skogsskötseln och -förnyelsen sätts igång genast i början av planeringsperioden. Kostnaderna för de naturvårdsarbeten som ska förverkligas specificeras i den detaljerade naturvårdsplanen där åtgärderna fastställs i enlighet med målsättningar som fastställts i denna områdesplan.

Vad gäller gatorna föreslår man en renovering av huvudleden genom Tammelund. Leden består av Tammelundsvägen och Grundsundsvägen. Tammelunds öppna plats med trafikrondell föreslås som ett samarbetsprojekt med den intilliggande Båtledsbrinkens park. Nya beläggningar föreslås för Gammelleden, Kummelvägen och Leppholmsgränd. Dessutom föreslås åtgärder som förbättrar tillgängligheten på Talklobbsvägen.

Kostnader för grönområden

De totala kostnaderna för grönområden under åren 2012- 2027 uppgår till cirka 1,01 miljoner euro. Kostnaderna för projekten varierar mellan 60 000 och 450 000 euro. Uppskattningen av kostnaderna för förverkligandet av naturvårdsplanen uppgår till 19 000 euro. Ändringar i vårdklassificeringen orsakar inte betydande kostnadsverkan.

Kostnader för gator och öppna platser

Uppskattningen av kostnaderna för upprustningsprojekten för gator uppgår till 1,16 miljoner euro.

Totala kostnader för åren 2012-2027

De totala kostnaderna för området under 15-årsperioden uppgår till cirka 2,19 miljoner euro, vilket betyder cirka 146 000 euro / år.

I TYÖN TAVOITTEET JA MENETELMÄT

I.1 Työn tavoitteet

Tammisalonsuunnitelma on yleisiä alueita koskeva pitkän tähtäimen suunnitelma. Yleisiä alueita ovat kadut, aukiot, puistot ja muut viheralueet. Tavoitteena on tarkastella yleisten alueiden verkostoa kokonaisuutena, nostaa esiin sen maisemalliset erityispiirteet, havaita ympäristössä ja alueen käytössä tapahtuvat muutokset ja luoda suuntaviivat alueen kehittämiseksi.

Kyseessä on järjestyksessä jo toinen Tammisaloon laadittu aluesuunnitelma. Aiempi aluesuunnitelma koski ainoastaan viheralueita ja se oli laadittu vuosille 2000–2009. Aiempi suunnitelma on nyt päivitetty ja siihen on lisätty katualueita koskeva osuus. Viher- ja katualueita koskeva suunnitelma on laadittu tuleville viidelletoista vuodelle ja luonnonhoitosuunnitelma tuleville kymmenelle vuodelle. Aluesuunnitelman tultua hyväksytyksi yleisten töiden lautakunnassa laaditaan yksityiskohtainen luonnonhoidon toteutussuunnitelma. Ajantasaiset suunnitelmatiedot on tallennettu katu- ja puisto-osaston metsätietojärjestelmään.

Aluesuunnitelmassa selvitetään maiseman historialliset vaiheet, katu- ja viheralueiden nykytila, niiden toimivuus, esteettisyys ja kunto sekä määritellään kunnostusta vaativat kohteet ja kiireellisyys. Luonnonhoidon osalta aluesuunnitelmassa määritellään metsä- ja niittyalueiden maisemalliset ja hoidolliset tavoitteet.

I.2 Työmenetelmät

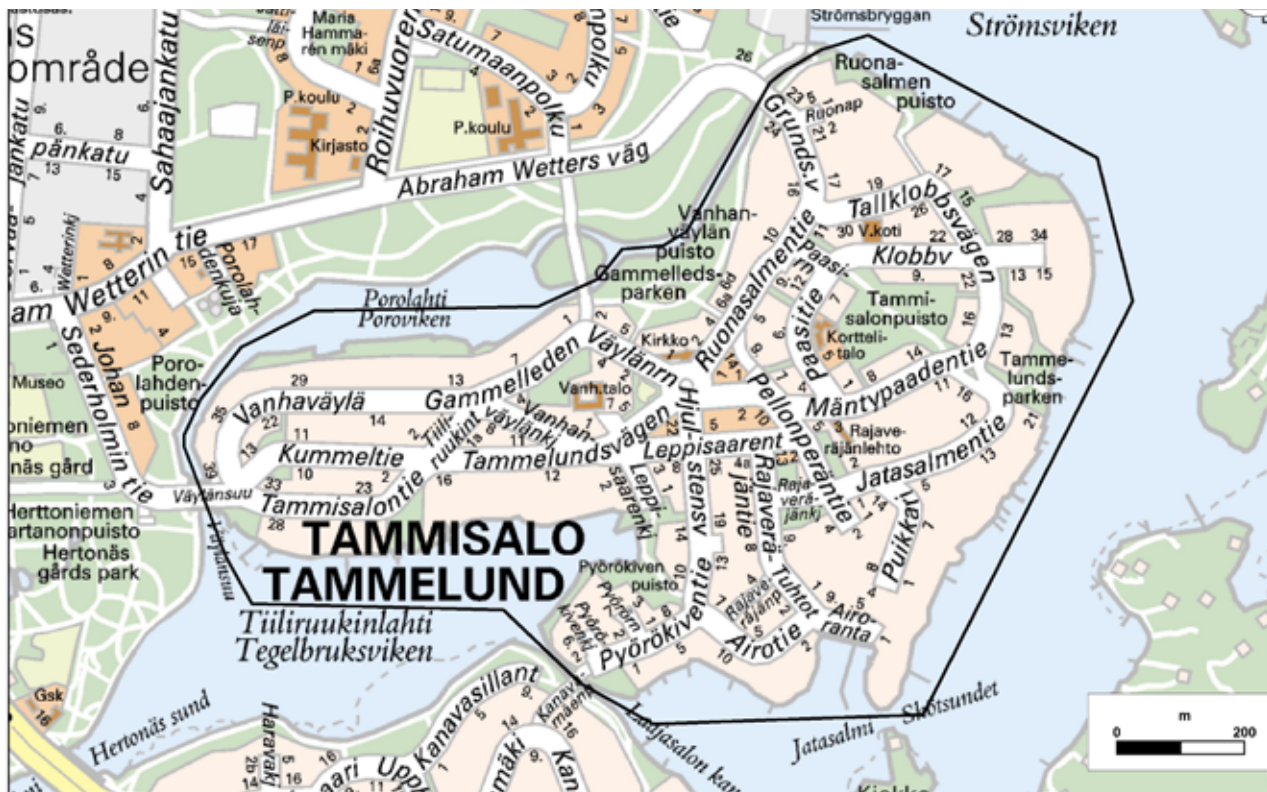
Suunnittelutyö aloitettiin kesällä 2010. Maastoinventoinnit tehtiin kesän aikana. Samanaikaisesti aloitettiin lähtötiedon kokoaminen. Katu- ja puisto-

osastolla laadittiin aluesuunnitelmaa varten erilaisia teemakarttoja kaupungin omien rekisterien ja paikkatietoaineiston pohjalta. Historiallisten vaiheiden osalta lähteenä käytettiin Jan Strangin vuonna 2001 laatimaa historiikkiteosta: Tammisalo – Paratiisi meren äärellä, sekä HKR:n katu- ja puisto-osaston piirustusarkistoa. Muita lähtötietoja ovat olleet mm. aiempi viheraluesuunnitelma, alueen suunnittelua ohjaavat kaavat, asukaskysely ja muu asukaspaute, eri viranomaisten haastattelut, esteettömyyssuunnitelma ja luonnonhoidon linjaukset.

Tärkeä osa suunnitteluprosessia on ollut vuorovaikutus ja yhteistyö suunnittelijoiden, osallisten ja asukkaiden välillä. Projektiryhmä kokoontui kolme ja ohjausryhmä kaksi kertaa. Asukastilaisuus pidettiin 2.11.2010.

Tammisalonsuunnitelman luonnonhoito-osio käsiteltiin kaupunginhallituksen nimeämän luonnonhoidon työryhmän kokouksessa 22.11.2010. Luonnonhoidon työryhmä ei antanut alueesta kirjallisia kommentteja, mutta kokouksessa käsiteltiin Tammisalonsuunnitelman luonnonhoitoa suunnittelijan esityksen pohjalta keskustellen. Keskustelu käytiin pääosin yleisellä tasolla ja Tammisaloa koskevia kommentteja tuli vain yksi, joka koski Kummellehdon puistoa (2). Työryhmä katsoi, että ehdotettu hakkuutoimenpide on tarpeeton ja tämä toimenpide jätettiin pois suunnitelmasta.

Suunnittelualue rajautuu Roihuvuoreen, Herttoniemeeseen ja Laajasaloon.

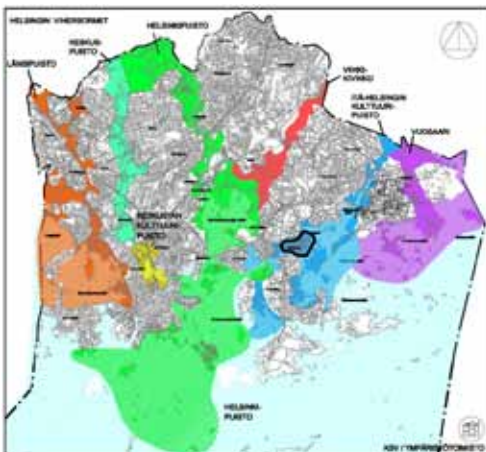
Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 01

2 SUUNNITTELUALUEEN KUVAUS

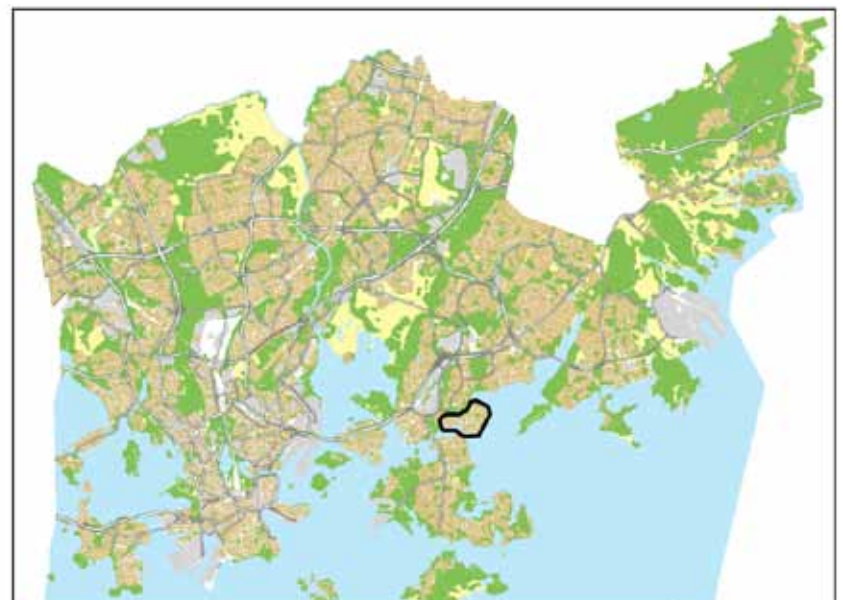
2.1 Alueen sijainti kaupunki- ja viheraluerakenteessa

Tammisalons kaupunginosa sijaitsee Helsingin kaakkoisosassa, Laajasalon ja Riihivuoren kaupunginosien välissä. Lännessä alue rajautuu Herttoniemen kaupunginosaan. Tammisalo on osa Itä-Helsingin kulttuuripuistoksi nimettyä viheraluekokonaisuutta.

Kaupunginosan pinta-ala on 73 hehtaaria, josta yleisten alueiden osuus on noin 20 hehtaaria. Puistojen ja viheralueiden pinta-ala on noin 12 hehtaaria. Katualueiden pinta-ala on noin 8 ha, josta katuvihreän osuus on noin 1 ha.

Helsingin vihersormet. Tammisalo kuuluu Itä-Helsingin kulttuuripuistokokonaisuuteen (kartassa sinisellä).

Suunnittelualueen sijainti kaupunki- ja viheraluerakenteessa.

Liikenteellisesti Tammisalo kytkeytyy Herttoniemen katuverkkoon ja Herttoniemen metroasemaan, josta liikennöi yhteysbussi.

2.2 Alueen luonnonolot

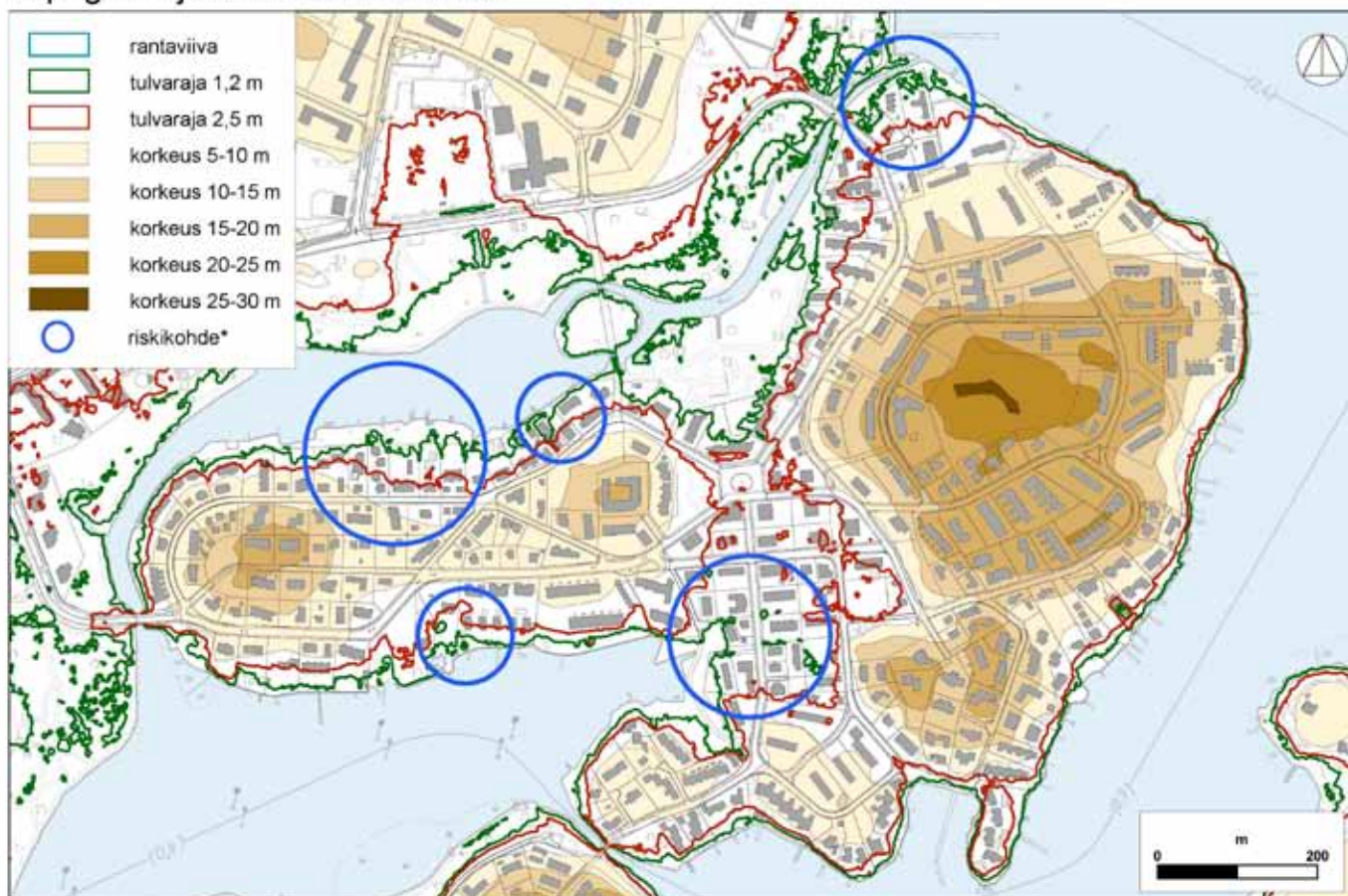
Tammisalo on veden ympäröimä saari, jossa on kaksi kallioista kukkulaa ja niiden väliin jäävä laaksoalue. Rannat ovat osin jyrkkärinteisiä ja kallioisia, osin loivapiirteisiä tulvaniittyjä. Kapeiden sisälahtien matalat rantavedet uhkaavat kasvaa umpeen. Rakentaminen on levittäytynyt saarelle tasaisesti, osa rakennuksista on tulvariskialueella. Viheralueet ovat pieniä ja sijaitsevat pääosin merenrannoilla. Koska Tammisalons maaperä on rehevää, ovat melkein kaikki viheralueet lehtivaltaisen puuston peittämää.

Matalien merenlahtien rannat ovat ruovikon peitossa.

Tammisalons korkein maastokohta kohoaa lähes 30 metriä merenpinnan yläpuolelle. Matalien merenlahtien pohjukoissa on paljon tulvalle alttiita alueita.

Topografia ja tulvalle alttiit alueet

* Tulvakohteiden määrittely, esiselvitys. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, katu- ja puisto-osasto, 2007.

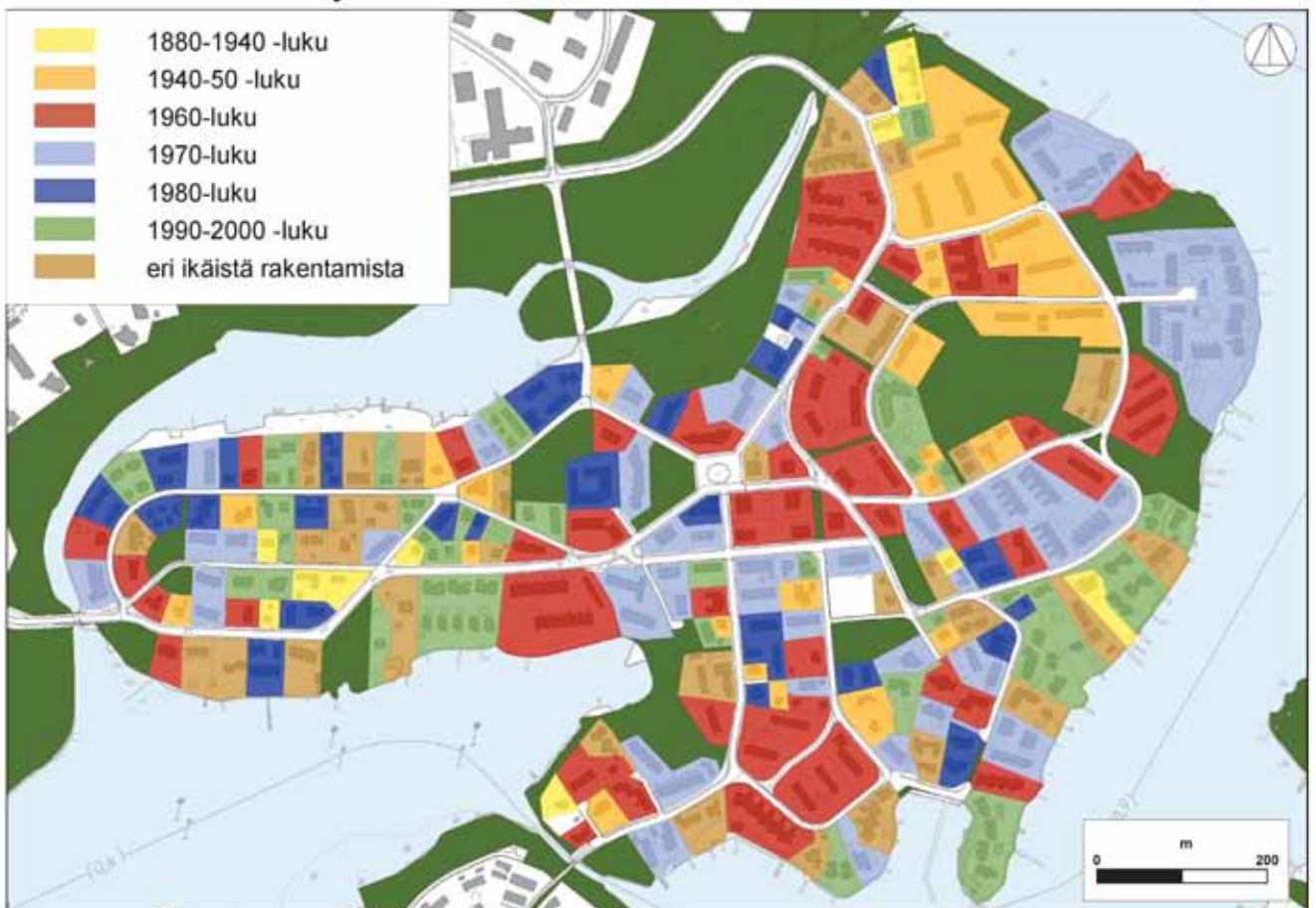
Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2010)

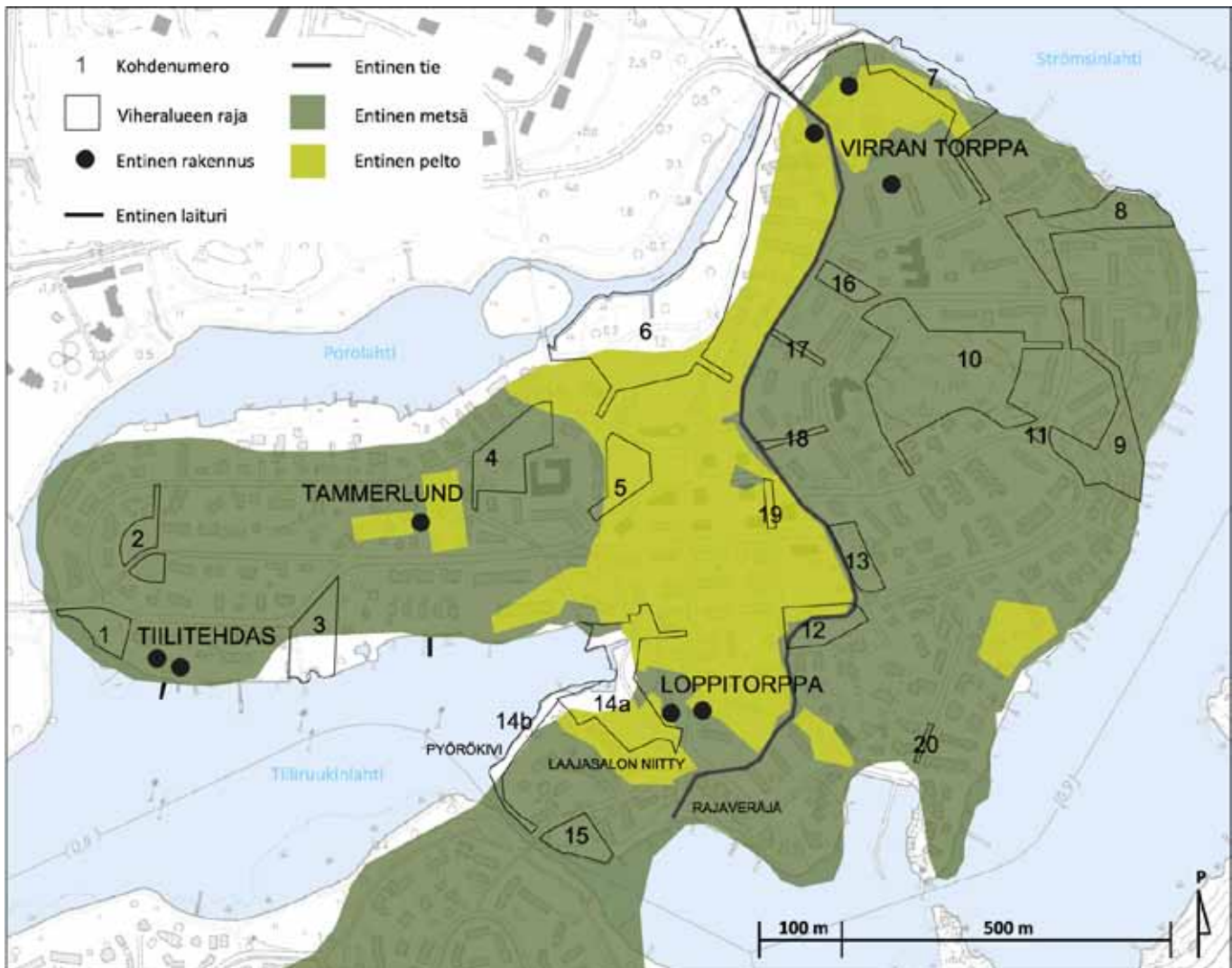

2.3 Maiseman vaiheet

Tammisalons historialliset vaiheet voidaan jakaa karkeasti neljään jaksoon, joista jokainen on jättänyt omat jälkensä nykyiseen maisemaan: kartanoaikaan, huvila-aikaan, omakotiaikaan ja modernismin aikaan. Maankäyttö on aikojen kuluessa tiivistynyt ja maisema vähitellen sulkeutunut vapaa-alueiden jäädessä pienialaisiksi. Maisemaa ja kaupunkikuvaa voisi luonnehtia kerrostuoneeksi: eri aikakausia edustavia puistoja ja pihapiirejä sopuisasti vieri vieressä.

Rakentamisen vuosikymmenet

2.3.1 Kartanoaika

Tammisalo oli pääosin Herttoniemen kartanon ja kylän osana 1400-luvulta 1880-luvulle saakka. Tänä aikana maisemaa hallitsivat metsät, pellot ja niityt. Saaren länsiosa oli lehtometsää ja itäosa kallioista kangasmetsää. Välissä oli avoin, peltoviljelykseen soveltuva laakso. Alueelle johti kapea maantie, mutta liikennöinti tapahtui pääasiassa vesiteitse. Tammisalo oli oikeastaan Laajasalon pohjoinen niemi, jonka pohjoispuolitse kulki 1700-luvun lopulle asti merenkulkureitti. Nykyisin Porolahdena tunnettu salmi kasvoi kuitenkin vähitellen umpeen maankohoamisen ja rehevöitymisen myötä. Laajasaloon johtavaan kannakseen puhkaistiin kanava vuosina 1873-75. Tammisalossa oli kaksi torppaa ja Tammerlundin talo puutarhoineen. Tiilitehdas, jossa poltettiin Viaporin rakennustöissä tarvittavia tiiliä, oli toiminnassa noin vuosina 1752-1820.

1700-luvun lopun maisemallinen tilarakenne sovitettuna nykyiselle kartalle. Vaalean vihreät alueet olivat avointa tilaa (pellot ja niityt), tumman vihreät sulkeutunutta tilaa (metsiä). Rantaviiva oli nykyistä ylempänä erityisesti Porolahden ja Tiiliruukinlahden rannoilla. Tammisaloon johtaneen maantien varrella oli kaksi torppaa. Lisäksi alueella sijaitsivat Tammerlundin rakennus sekä tiilitehdas. Laajasalon kanava rakennettiin vasta 1800-luvun lopulla. (Kartan piirtämisessä lähteenä käytetty Strang, Jan 2001 s. 49 esitettyä karttaa)

Tammisalons puiston rannassa (kohde 9) on useita yksityislaitureita.

Tiiliruukin puiston rannassa (kohde 3) on talvisinkin tammisalolaisten veneitä.

Näkymä Vanhanväylän puistosta (kohde 6). Tammisalons pohjoispuolinen, historiallinen purjehdusreitti on nykyisin kapea kanava. Rantakoivikko on harvennettu valoisaksi puistoksi.

2.3.2 Huvila-aika

Tammisalo oli helsinkiläisen herrasväen huvila-alueena 1880-1930-luvuilla. Huvilakaudelta on vain muutamia rakennuksia jäljellä. Merkittävin näistä lie-nee Edeshemin huvila (Theodor Höijer 1898) osoitteessa Jatasalmentie 11. Tänä aikana maisemaa jäsensivät huviloihin johtavat kapeat tiet, huviloiden laajat ja näyttävät puutarhat sekä monet höyrylaivalaiturit. Alkuperäiset laiturit ovat tuhoutuneet, mutta niiden sijaintipaikat ovat jäljellä.

2.3.3 Omakotiaika

Omakotiasutuksen aika (noin 1930-60) tiivisti aluetta vähitellen. Tältä kaudelta maisemaan jääneitä jälkiä ovat korttelijako ja rantojen sirpaloituminen erillisiksi tonteiksi, sekä tiestö, jonka päälinjoja nykyinenkin katuverkko pitkäl-ti noudattaa. Edelleen voimassa oleva kirjoittamaton sääntö, jonka mukaan sisämaan talojen asukkailla on mahdollisuus venepaikkaan yhteisrannoilla, muodostui ilmeisesti tällä kaudella.

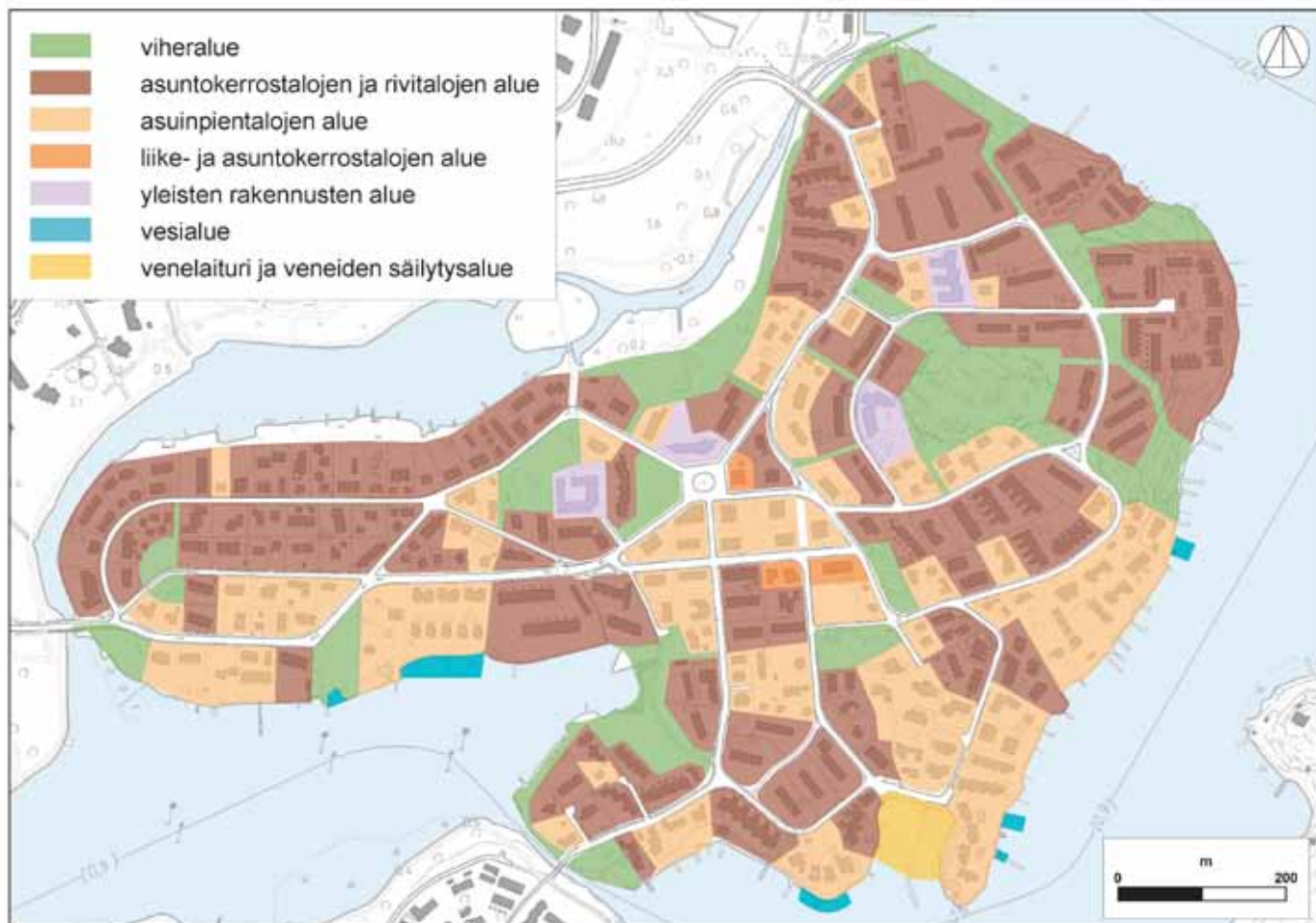
2.3.4 Modernisimin aika

Kun Tammisalo liitettiin Helsingin kaupunkiin vuonna 1946 se sai ensimmäisen asemakaavansa (Birger Brunila 1951). Kaavoituksen myötä alkoi ensimmäisten julkisten rakennusten, katujen ja puistojen suunnittelu. Tammisalon vilkkain rakennuskausi oli vuosina 1955-75. Tammisalon kirkko (arkkitehti Lauri Silvennoinen v. 1966) Tammisalon aukio (Harald Carstens 1969) ja Väylänrinteen puisto (N.N. 1969) muodostavat kokonaisuuden, josta tuli kaupunginosan keskeisin kaupunkitila. Muita maisemallisia muutoksia oli rehevöityneen Porolahden ruoppaus ja lietteen läjittäminen ranta-alueille ja tekosaareksi, Porosaareksi vuosina 1968-70.

Asutuksen tiivistyminen jatkui 1980 -luvulla, jolloin suuria omakotitontteja pilkottiin edelleen pienemmiksi kaavamuutosten avulla. Puistoihin suunniteltiin 1990-luvulla polkuja ja oleskelupaikkoja, joita toteutettiin vain osittain ja osa vasta 2000-luvun puolella. Tammisalon kanava rantapuistoinen kunnostettiin vuosina 2000-01.

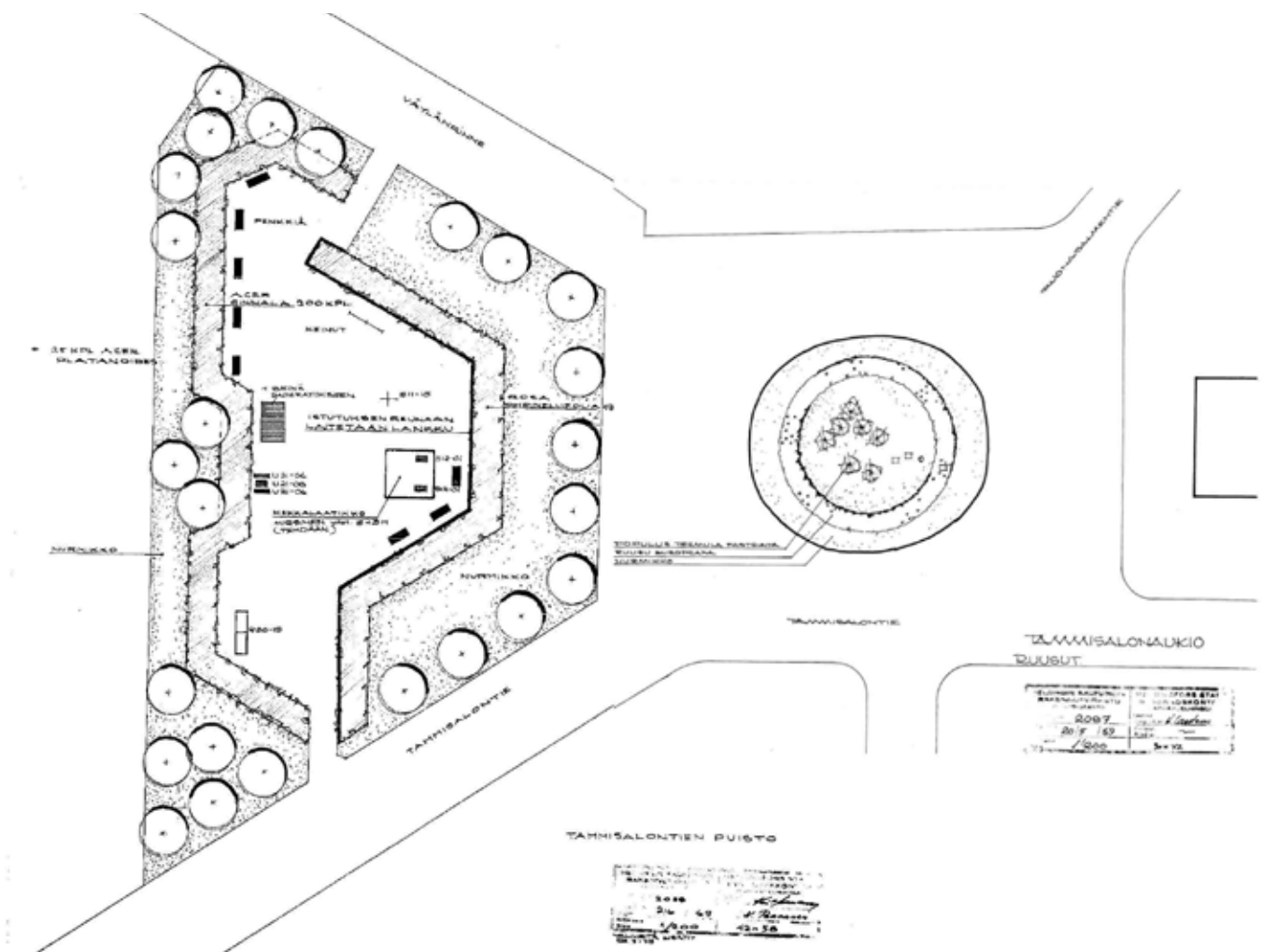
Tammisalo on pientalovaltainen alue. Nykyisessä asemakaavassa on neljä yleisille rakennuksille osoitettua tonttia ja kolme liike- ja asuinkerrostaloille osoitettua tonttia.

Asemakaavoitus suunnittelualueella

Tammisalon kirkko (yläkuvasa vasemmalla) sijaitsee Tammisalon keskeisimmän kaupunkitilan, Tammisalon aukion pohjoispuolella. Alkuperäiset, vuonna 1969 päivätyt Tammisalon aukion ja Väylärinteen puiston suunnitelmat (alla) edustavat modernismin kauden pelkistettyä tyyliä.

2.4 Kaavoitustilanne

2.4.1 Maakuntakaavoitus

Uudenmaan maakuntakaavassa Tammissalo on kokonaan taajamatoimintojen aluetta. Viereinen Herttoniemen kartano on kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeää aluetta. Herttoniemen metroaseman kohdalla on lähin keskustatoimintojen alue. Tammissalon itäpuolella sijaitseva pieni Vasikkaluoto on merkitty virkistysalueeksi.

2.4.2 Yleiskaavoitus

Helsingin yleiskaavassa vuodelta 2002 Tammissalo on pientalovaltaisen asuminen aluetta. Keskeisimmät korttelit on merkitty kerrostalovaltaisen asumisen ja toimitilarakentamisen alueeksi. Vanhaväylän puisto ja Ruonasalmen puisto on merkitty kaupunkipuistoiksi, muut rantoihin rajautuvat puistot virkistysalueiksi.

2.4.3 Asemakaavoitus

Alueen alkuperäistä asemakaavaa vuodelta 1951 on vähitellen muutettu korttelikohtaisesti. Alueella on nykyisin yli 80 voimassaolevaa kaavaa. Eniten kaavamuutoksia on vahvistettu 1960-1980 -luvulla, jolloin myös enemmistö alueen rakennuskannasta on rakennettu.

Suuri osa asuintonteista on kaavoitettu kerros- ja rivitaloille (AKR, AO, AOR). Kummeltiellä on ainoa varsinainen kerrostalo. Tammissalon keskustassa on 0,4 aluetehokkuus (20 tonttia) ja muualla saarella 0,25 aluetehokkuus (n. 50 tonttia). Julkisia rakennuksia ovat kirkko, Paasitiellä sijaitseva sivukoulu/päiväkoti sekä vanhusten palvelutalo ja vanhainkoti.

Alueella on kaavoittajan mukaan painetta nostaa rakentamistehokkuutta 0,25:stä 0,3:een. Asemakaavoitukselle ollaan laatimassa muutosperiaatteita kaupunkisuunnitteluvirastossa vuoden 2011 aikana. Kun periaatteet on hyväksytty, tehdään niiden pohjalta tonttikohtaisia asemakaavamuutoksia hakemusten perusteella.

2.5 Väestö ja palvelut

Tammissalossa on noin 2200 asukasta (vuodenvaihe 2009-2010). Nykyinen asuntojen keskipinta-ala Tammissalossa on 96,5 k-m² ja asukkaiden keski-ikä on 45,6v.

Ote maakuntakaavasta. Tammissalo on merkitty taajamatoimintojen alueeksi (kartassa vaalean ruskealla).

Ote Helsingin yleiskaavasta 2002. Tammissalo on pientalovaltainen alue (kartassa vaalean keltaisella).

Korttelitalon leikkipiha rajautuu Tammissalon puiston mäntymetsään. Talossa toimivat ala-asteen sivukoulu ja päiväkoti.

Airorannassa on suojaisa venesatama.

Alle kouluikäisiä on 9%, alakäisiä nuoria 14%, työikäisiä aikuisia 55% ja eläkeikäisiä aikuisia 22% asukkaista. Väestöennusteen mukaan väkimäärä laskee hieman kaikissa ikäryhmissä.

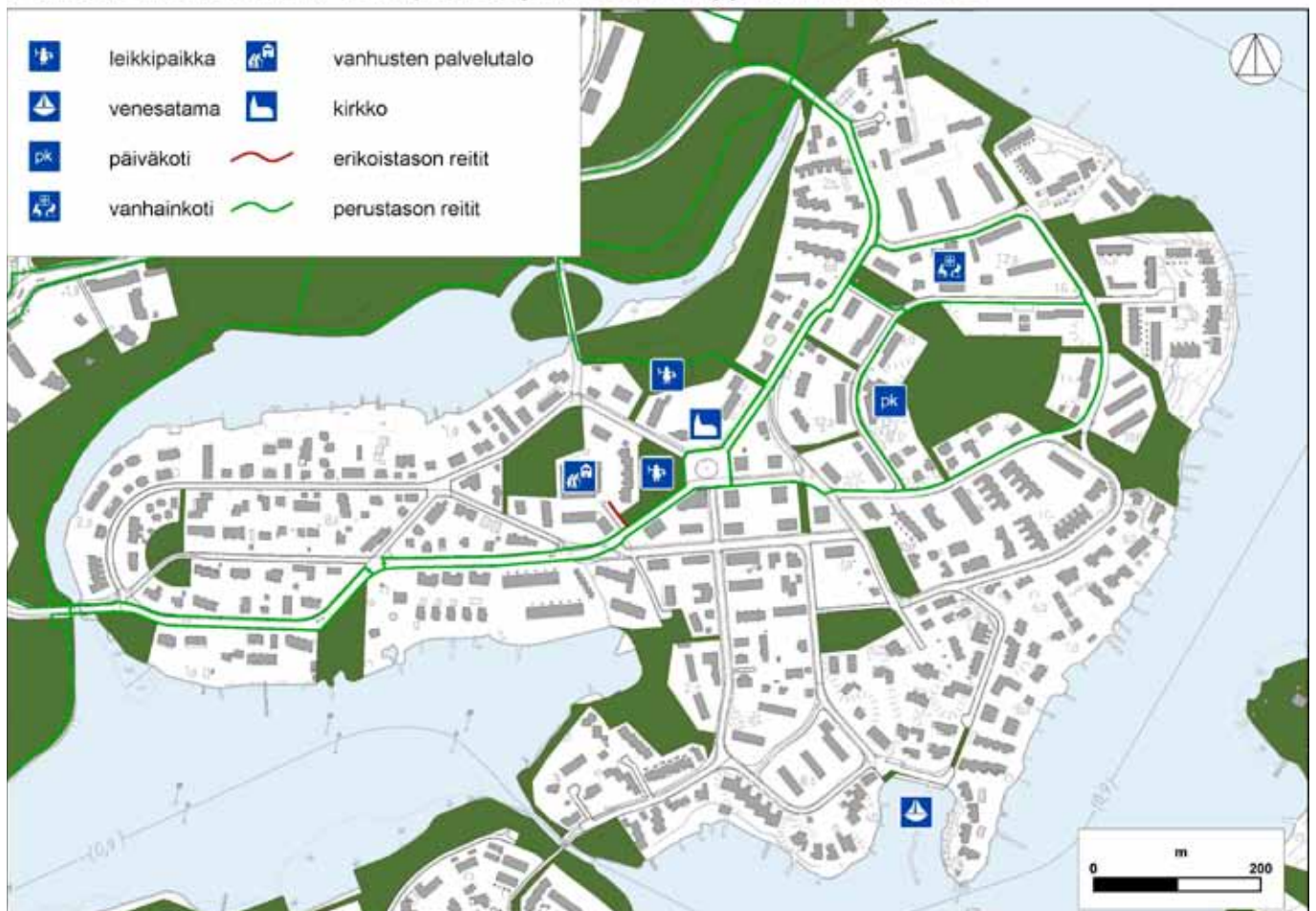
Alueen asukkaat ovat erityisen aktiivisia ja aloitteellisia yleisten alueiden suhteen. Asukasyhdistys Tammisaloseura ry on organisoinut mm. lukuisia siivous- ja istutustalkoita.

Alueella on vanhainkoti, vanhusten palvelutalo, ala-asteen sivukoulu (1. ja 2. vuosiluokat), päiväkoti, kirkko, seurakunnan päivä- ja iltapäiväkerhot sekä kaksi leikkipaikkaa. Tammisalossa on myös yksi venesatama.

Muut palvelut sijaitsevat Herttoniemessä, Roihuvuoressa ja Laajasalossa.

Tammisalossa on melko niukasti palveluita.

Palvelut viheralueilla, toimipisteet ja esteettömyden tavoitetaso

2.6 Tammisalon arvokohteet

2.6.1 Maiseman arvokohteet

Tammisalon historia liittyy kiinteästi Herttoniemen kartanon historiaan. Historia näkyy maisemassa enää pieninä fragmentteina, kuten tiilitehtaan savi- ja hiekkakuoppina, rantarakenteina ja laiturinpaikkoina (Tiiliruukinpuisto), kasvillisuutena (Leppisaarenpuiston pähkinäpensaat), tienpohjina (Rajaveräjänpolku) ja rajapyykkeinä (Pyörökivi).

Laajasalon kanava puhkaistiin 1800-luvun loppupuolella. Kanavan yli rakennettu silta on kevyen liikenteen käytössä. Kohde on kulttuurihistoriallisesti merkittävä.

Porolahden kanava oli 1700-luvun alussa strateginen purjehdusreitti, joka kasvoi myöhemmin umpeen. Kanava avattiin uudestaan vuonna 2001 ja viheralueet kanavansuun molemmin puolin kunnostettiin.

Laajasalon eli Degerön kanava ja silta (1874) muodostavat historiallisen kokonaisuuden kivettyine rantamuureineen ja viereisine rantapuustoineen. Kyseessä on Tammisalon ainoa yleiskaavaan merkitty kulttuurikohde.

Miljöötyypit ja maisemakulttuurikohteet

Tiedot Helsingin kaupungin yleiskaava 2002:n liitekartalta

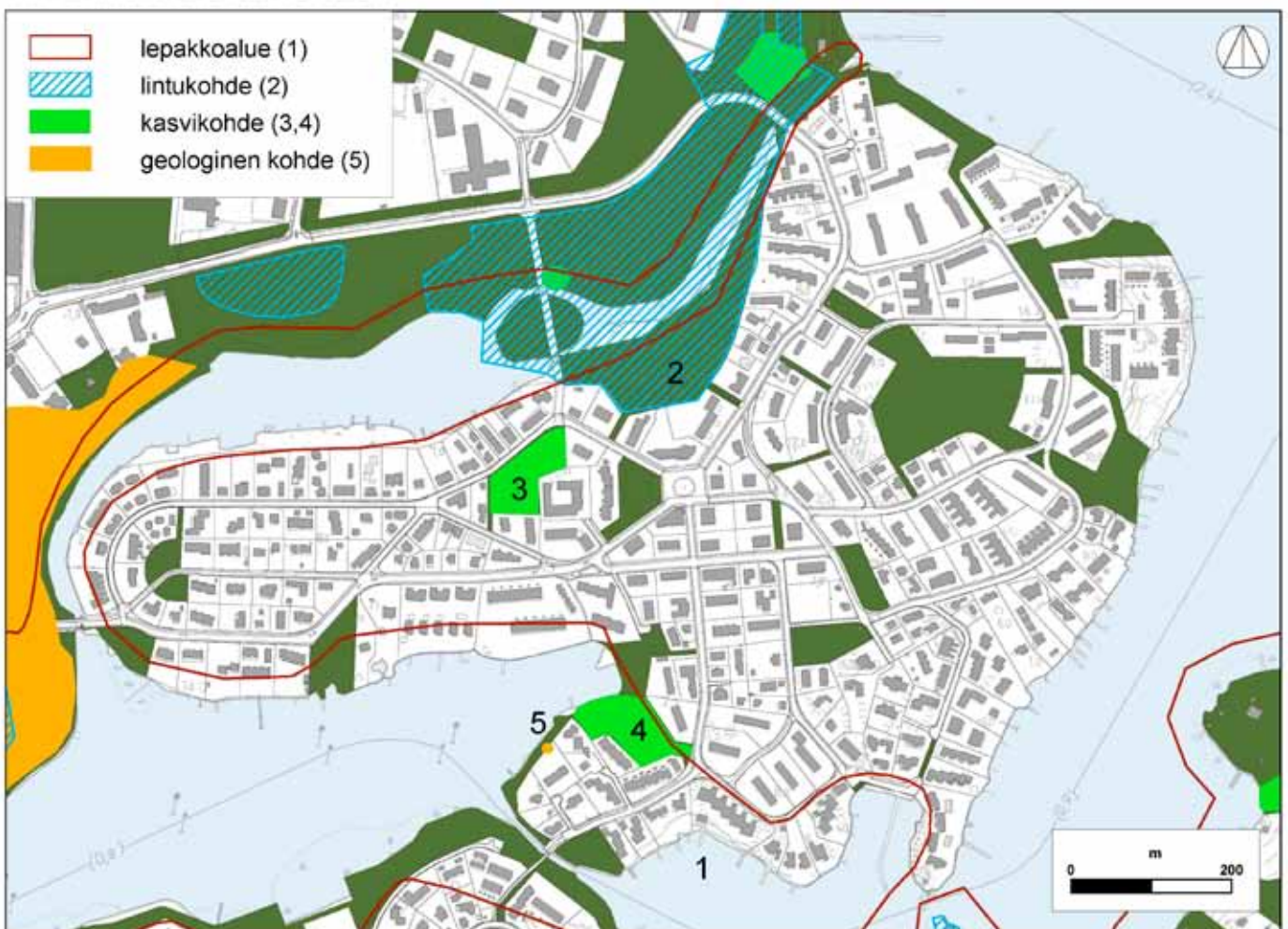

Leppisaarenpuistossa on laaja pähkinäpensa-
sesiintymä.

2.6.2 Arvokkaat luontokohteet

Tammisalons kaikki rannat (lukuunottamatta itäpäätä) kuuluvat Herttonie-
men kartanopuiston tärkeäksi luokiteltuun lepakkoalueeseen. Alueella on
yksi kohtalaisen arvokas lintukohde (Porolahden molemmat rannat), kaksi
kasvikohdetta (Leppisaarenpuiston pähkinäpensaikko ja Pyörökivenpuiston
rantaluhtha) sekä yksi geologinen kohde (Pyörökivenpuiston rapakivilohkare).

Arvokkaat luontokohteet

3 NYKYTILANTEEN ANALYYSI

3.1 Viheralueiden suhde kaupunkirakenteeseen

Tammisalo on mosaiikkimaisesti rakentunut alue, jonka maisemallinen vehreys perustuu paljolti tonttien puutarhamaisuuteen. Julkiset viheralueet ovat pieniä ja sijaitsevat yleensä joko kalliojyrkänteillä tai alavilla tulvamailla. Niiden rakentamattomiksi jätetyt luonnonkalliot ja rehevä lehtopuusto muodostavat katukuvaan hienoja päätteitä ja reunoja. Vaihtelevan topografian ansiosta viheralueet edustavat myös erilaisia luontotyyppejä monipuolisesti. Suurin osa Tammisalonsa viheralueista onkin luonnonhoidon piirissä. Muutama puis-

Pihojen istutukset täydentävät viheralueiden vehreyttä. Näkymä Väylänrinteeltä Tammisalonsa aukiolle.

to on rakennettu asukkaiden kokoontumista, oleskelua, leikkiä ja ulkoliikuntaa varten. Nämä toiminnallisemmat puistot korostavat rakennetun ympäristön kulttuuriarvoja.

Tammisaloa ympäröivä vesipinta on alueen tärkein yhtenäinen maisemaelementti. Kanavia ylittävät sillat, eri tyyppiset rannat ja mereen työntyvät laiturit ovat maiseman solmukohtia, joiden asemaa olisi mahdollista korostaa nykyistä paremmin. Ruovikoituminen ja rantapuuston umpeenkasvu heikentävät vesipinnan maisemallista ja toiminnallista merkitystä alueen asukkaille.

Tiiliruukinlahden pohjukkaan on raivattu avoin vesipinta ja pieni hiekkaranta Pyörökiven puistoon (kohde 14a).

Tammisalon puiston ranta (kohde 9) on veneilijöiden valtaama.

Tammisalon kanava (kohde 7) kunnostettiin asukkaiden aloitteesta vuonna 2001.

Matalat rannat ovat paikoin tiheän rantakasvillisuuden ja ruovikon peittämiä. Kuvassa Vöylänsuun puisto (kohde 1) Herttoniemen kartanopuiston puolelta katsottuna.

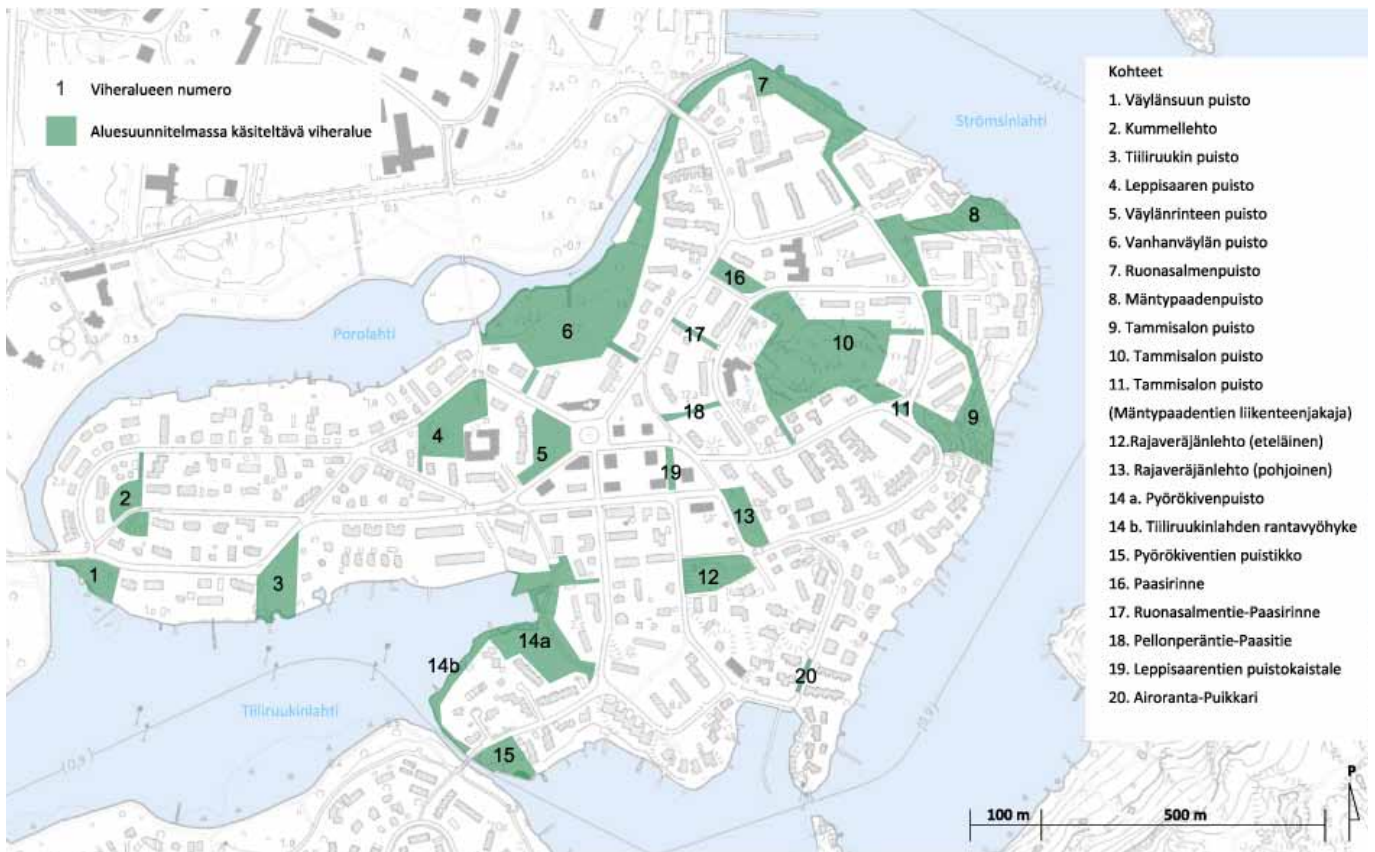
3.2 Luontoalueiden ominaispiirteet ja nykytila

3.2.1 Yleiskuva

Tammisalonsuunnittelualueelle leimaa antava tekijä on merellisyys. Meri rajaa aluetta joka puolelta ja luonnonhoidon alueet ovat pääosin merenrannoilla.

Luonnonhoidon piirissä olevista metsistä (vajaan 10 ha) pääosa on lähimetsää lukuun ottamatta eteläosan tervaleppävaltaisia arvometsäkuvioita (puisto 14a) ja niittyalueita (6, 14 ja 18). Kaikkien viheralueiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 11 hehtaaria. Viheralueista luonnonhoidon alueita (metsiä, puistometsiä, kallioita, rantoja ja avoimia/puoliavoimia niittymäisiä alueita) on yhteensä noin kahdeksan hehtaaria.

Suunnittelualueen luonnonalueet ovat pääosin erillään ja pienemmissä kokonaisuuksissa. Suunnittelualueen eteläosassa on lisäksi metsäalue, joka liittyy hoidettuun A-luokan viherpuistoon (puisto 14a).

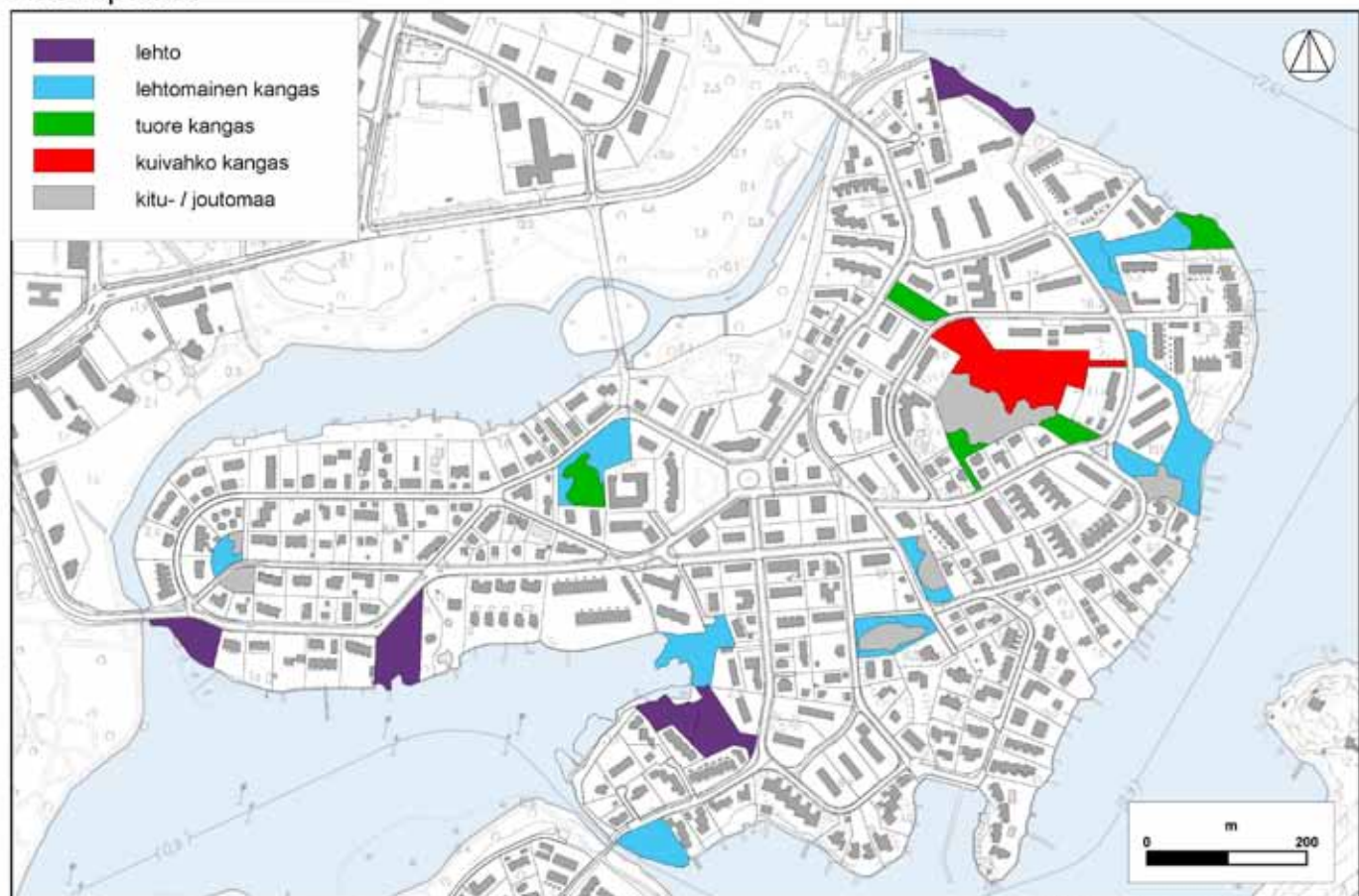
3.2.2 Kasvupaikat

Tammisalons maaperä on rehevää, yli puolet kasvupaikoista on rehevää tai rehevää kangasta. Kalliokkoja, teitä ja tontteja sekä muita luokittelemattomia maita on noin reilu viidennes luonnonhoidon pinta-alasta. Tuoreiden ja rehevien kasvupaikkojen suuri osuus on hyvä asia puuston elinvoimaisuuden kannalta, sillä kuivemmilla kasvupaikoilla etenkin kuusi kärsii kuivista kesistä. Lisäksi rehevät maaperät edistävät sekapuustoisuutta ja yleensäkin luonnon monipuolisuutta myös kenttä- ja pensaskerroksessa.

3.2.3 Puusto

Luonnonalueiden pinta-alasta noin neljä viidesosaa on metsäistä tai ainakin osittain puustoista. Puusto muodostuu kaikkein rehevimmillä alueilla lehtimetsästä tai lehtipuuvaltaisesta sekametsästä. Muutamilla alueilla on vielä rehevähjaisia kuusivaltaisia alueita, mutta niissäkin pikkuhiljaa kuusten kunnan heiketessä lehtipuusto valtaa alaa. Mäntyvaltaisia ovat lähinnä kuivahkot, karummat ja kalliialueiden yhteyteen sijoittuvat metsiköt. Niissäkin on runsaasti koivua, haapaa ja nuorta sekalehtipuustoa männikön lomassa.

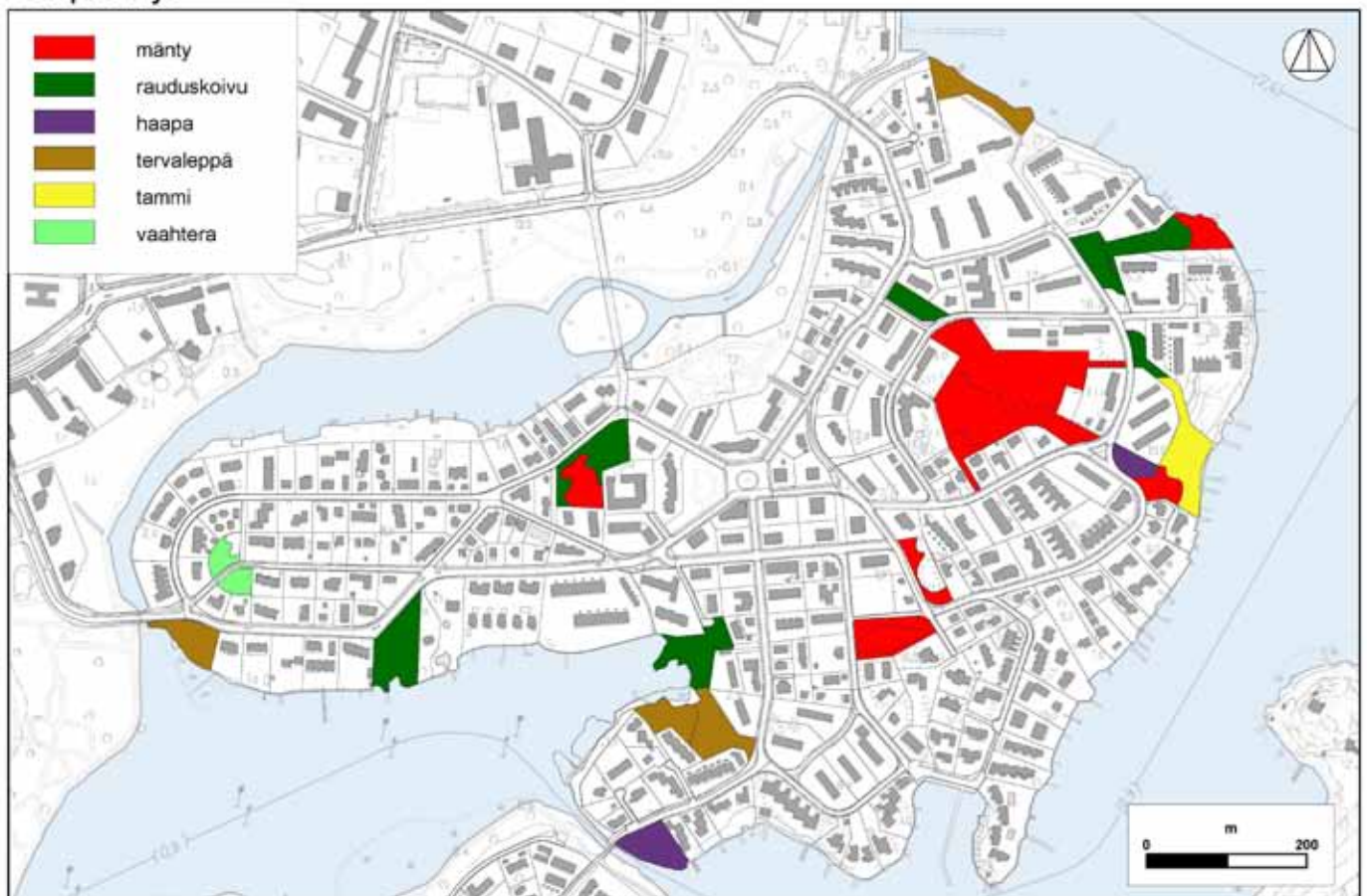
Kasvupaikat

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2010)

Jaloja lehtipuita esiintyy Tammisalonsuunnittelualueella runsaasti, sillä noin kymmenesosalla koko alueen puustosta pääpuulajina on joko vaahtera ja tammi tai jalava. Jalopuulajien pinta-ala on yhteensä vajaa hehtaari. Lisäksi jaloja lehtipuita on yksittäin tai erikokoisina ryhminä huomattavalla osalla suunnitelman kaikista kuviosta. Ilahduttavaa on alueen tervaleppien suhteellisen suuri osuus, joka johtuu pitkälti merenrantavyöhykkeiden laajasta pinta-alasta. Lisäksi kahdella kuviolla on runsas ja edustava pähkinäpensaskanta. Luonnonhoidolla voidaan ohjata puulajisuhteita haluttuun suuntaan esimerkiksi suosimalla sekapuustoisuutta tai ottamalla esille halutut puulajit, esimerkiksi jalot lehtipuut tai pähkinäpensaat, muun lehtipuupesakon joukosta.

Pääpuulajit

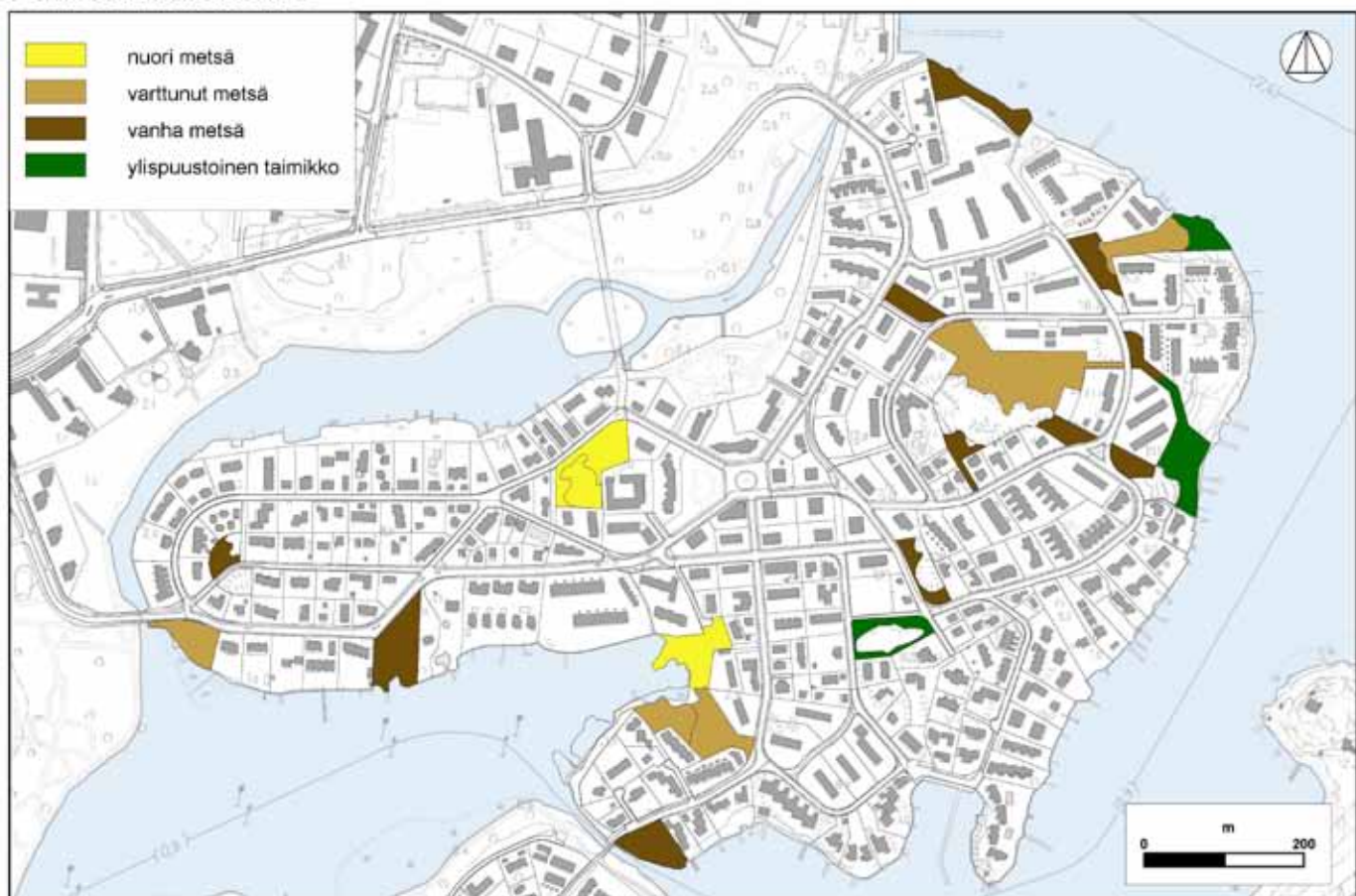

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2010)

3.2.4 Ikärakenne

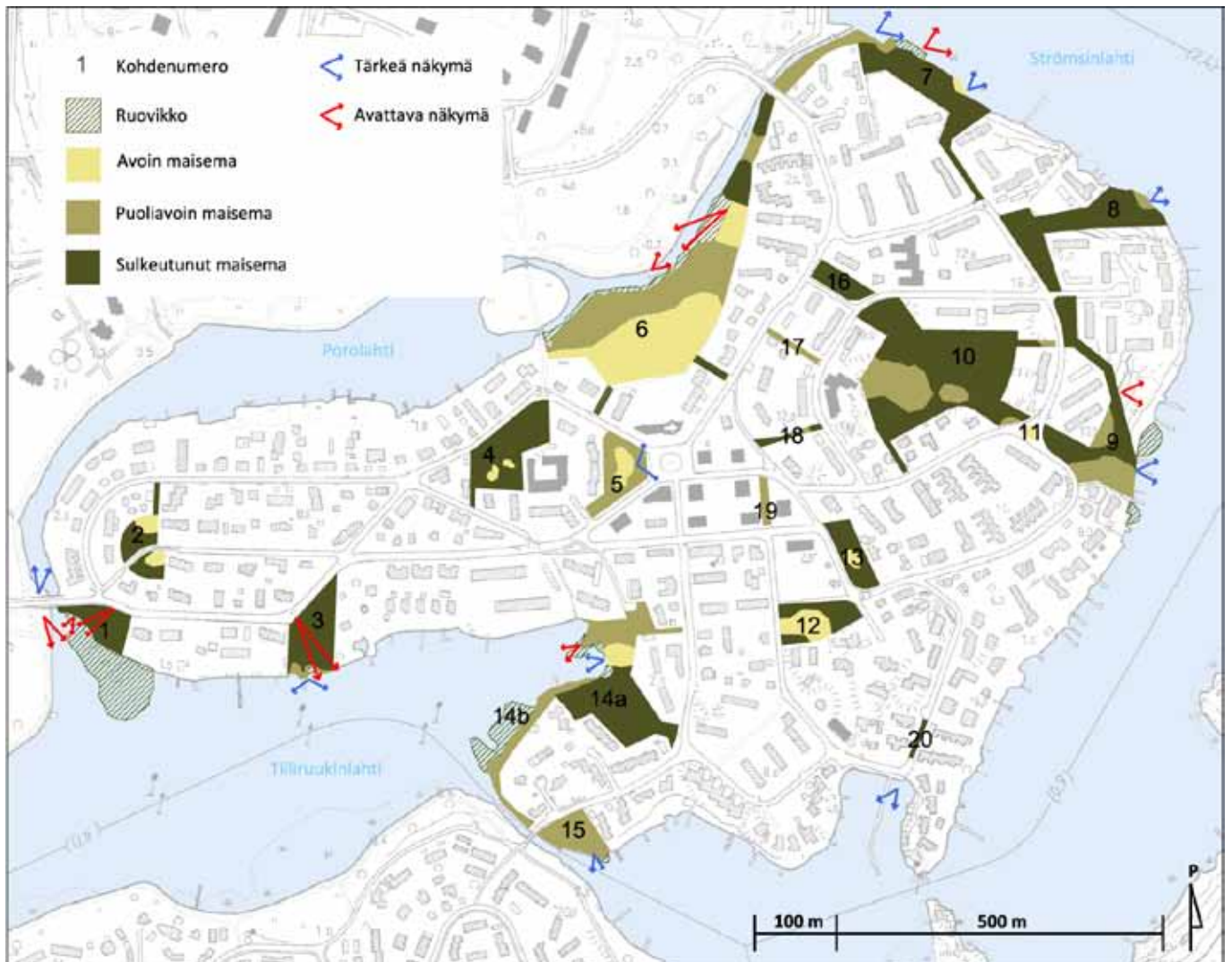
Metsien ikärakenteesta voi nähdä, että varttuneita tai vanhoja metsiä on selkeästi enemmän kuin nuoria metsiä ja taimikoita. Tosin Tammisalon metsissä on osin nähtävissä metsien kerroksellisuutta eli joissain paikoin vanhemman puuston alle on muodostunut nuorta metsää tai taimikkoa. Tammisalon suunnittelualueella metsien elinvoimaisuus ja kestävyys on erittäin tärkeää, koska metsiköt ovat pienialaisia ja kapeita vyöhykkeitä rakenteiden ja teiden väleissä ja koko alue sijaitsee merituulien vaikutusalueella. Jos tällaiset metsiköt pääsevät rappeutumaan, eivätkä kestä tuulta, voivat aineelliset vahingot olla mittavia kovan puuskittaisen tuulen sattuessa.

Puuston ikärakenne

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2010)

Viheralueiden nykyinen tilarakenne: suurin osa viheralueista on metsäpuuston peitossa

3.3 Viheralueiden ominaispiirteet ja nykytila

3.3.1 Yleiskuva

Maiseman tilarakenne on pirstoutunut sitten agraariaikojen. 1700-luvulla vallinnut selkeä jako metsiin ja avoimiin peltomaisemiin on korvautunut pienipiirteisemmällä maankäytöllä. Viheralueet ovat pieniä ja monimuotoisia toiminta- tai luontokohteita puutarhamaisten tonttien muodostaman puoliavoimen kudoksen lomassa. Silmiinpistävää on viheralueiden puustoisuus - niittyjä ja avoimia rantoja on Tammsalossa niukasti.

Tyypillisiä haasteita Tammsalon viheralueilla ovat umpeen kasvavat rantanäkymät, matalien rantojen ruovikoituminen, sekä ulkoilureittien kunto ja valaistus. Kaduilla ja aukioilla haasteita aiheuttavat lisäksi erityisesti talvikunnossapito, kuten lumenkasaus kaduilta viheralueille ja kierrätysjätteen keräi-

lypisteiden epämääräinen sijoittelu.

Onnistuneella luonnonhoidolla on merkittävä rooli Tammissalon viheralueiden nykyisessä, metsäisessä yleiskuvassa. Viimeisen kymmenen vuoden aikana harjoitettu luonnonhoito on jo tuottanutkin hyvää tulosta.

3.3.2 Ruovikot ja rantanäkymät

Porolahti ja Tiiliruukinlahti ovat matalia merenlahtia, jotka ovat kasvamaan umpeen. Maisemallisista ja toiminnallisista syistä niiden ylläpito avoimina vesipintoina on perusteltua. Ruoppaukset, niitot ja puuston raivaukset on tehtävä sekä maisema-, että luontoarvot huomioiden. Asukkaat ovat käynnistäneet kyseisten merenlahtien kunnostamista koskevan EU-hankkeen keväällä 2011.

Tulvasuojauksiin liittyvä sulkuportti Vanhanväylän puistossa.

Vanhanväylän puiston hiekkakäytävä toimii tulvavallina. Rannan tulvaniityllä voi kulkea pitköspuita pitkin. Puisto kunnostettiin vuonna 2007.

Tammisalontieltä aurattu hiekkainen lumi on työnnetty sulamaan Tiiliruukinpuistoon.

3.3.3 Talvikausi yleisillä alueilla

Viimeaikaiset runsaslumiset talvet ovat nostaneet esiin monia yleisten alueiden talviaikaiseen käyttöön ja hoitoon liittyviä kysymyksiä Tammisalossa. Ulkoilureittien talvikunnossapito ja valaistus vaativat monia parannuksia. Auraslumen kertyminen kapeille jalkakäytävälle aiheuttaa jalankulkijoille ja pyöräilijöille vaaratilanteita. Aidattujen leikkipaikkojen porttien edustat ja muut tärkeät kulkureitit tulisi pitää aurattaessa avoimina. Lumenkasaus kaduilta viheralueille vaarantaa luontoarvoja, kun likaista hiekoitushiekkaa kasautuu lehtokasvillisuuden päälle..

Viheralueiden valaistut reitit

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/201

3.3.4 Rakenteet ja kalusteet

Tammisalons viheralueiden varustelutaso on melko alhainen ja vaihteleva. Erityispiirteenä voidaan mainita rantapuistojen puurakenteiset portaat ja pitkospuut, jotka korostavat miellyttävällä tavalla viheralueiden luonnonmukaisuutta. Puurakenteita on toteutettu 1990-luvulla mm. Väylänsuon puistoon, Tiiliruukin puistoon ja Pyörökiven puistoon, sekä 2000-luvulla Vanhanväylän puistoon. Jyrkkien katujen jalkakäytävälle on asennettu kaidemaisia käsijoh-teita kulkua helpottamaan.

Rakenteet ja kalusteet ovat vaihtelevassa kunnossa. Osassa kohteita penkit, roskakorit, kaiteet yms. ovat kuluneita tai huonosti toimivia. Metsäreittien varsilla joitakin penkkejä ja roskakoreja on vastikään asennettu tai uusittu, mutta moni on huonossa kunnossa. Pyörökiven puistossa on erityiset, luonnonkivipaasille perustetut penkit. Väylänrinteen leikkipuistossa on eri aikakausina täydennettyä varustusta. Muutama vuosi sitten rakennetussa Vanhanväylän puistossa rakenteet, kalusteet, välineet ja valaisimet ovat uusia ja toimivia, mutta niiden määrässä tai sijoittelussa on joitakin asukkaiden osoittamia puutteita.

Suurimmassa osassa viheralueita ei ole lainkaan valaistusta. Yleisimmät valaisintyypit ovat laatikko- tai soikiomalli joko puu- tai teräspylvään päässä. Väylänrinteen leikkipuistossa on puolipallon muotoiset valaisimet. Vanhanväylän puistossa ja Tammisalons kanavan varrella on uudehkot Victor-valaisimet.

Kierrätysjätteen keräilypisteitä on kaksi: Tiiliruukin puiston kohdalla Tammisalontien varrella ja Väylänrinteen puistossa Tammisalons aukion reunassa. Keräilyastiat ovat uusimisen tarpeessa ja niiden järjestelyyn tulisi kiinnittää huomiota.

Keräilyastioita Tammisalontielle.

Metsäpolkujen varsilla on viime aikoina uusittuja kalusteita.

Mäntypaadentien alkupään esteettömyyttä on parannettu jalkakäytävän viereen sijoitulla kaiteella.

HELSINGIN ESTEETTÖMYSSUUNNITTELUN PERIAATTEITA

1. Esteettömyys on toimivaa ja turvallista ympäristöä.
2. Esteetön ympäristö on hyvä kaikille, mutta osalle välttämätöntä.
3. Alueen esteettömyyttä parannetaan osana alueella tehtäviä perusparannus- ja uudisrakentamishankkeita, sekä rakenteellisen kunnossapidon toimenpiteinä.
4. Huomioidaan kaikessa suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpidossa.

Vanhusten palvelutalolle johtaa jyrkkä kadunpäätkä Tammisalontieltä.

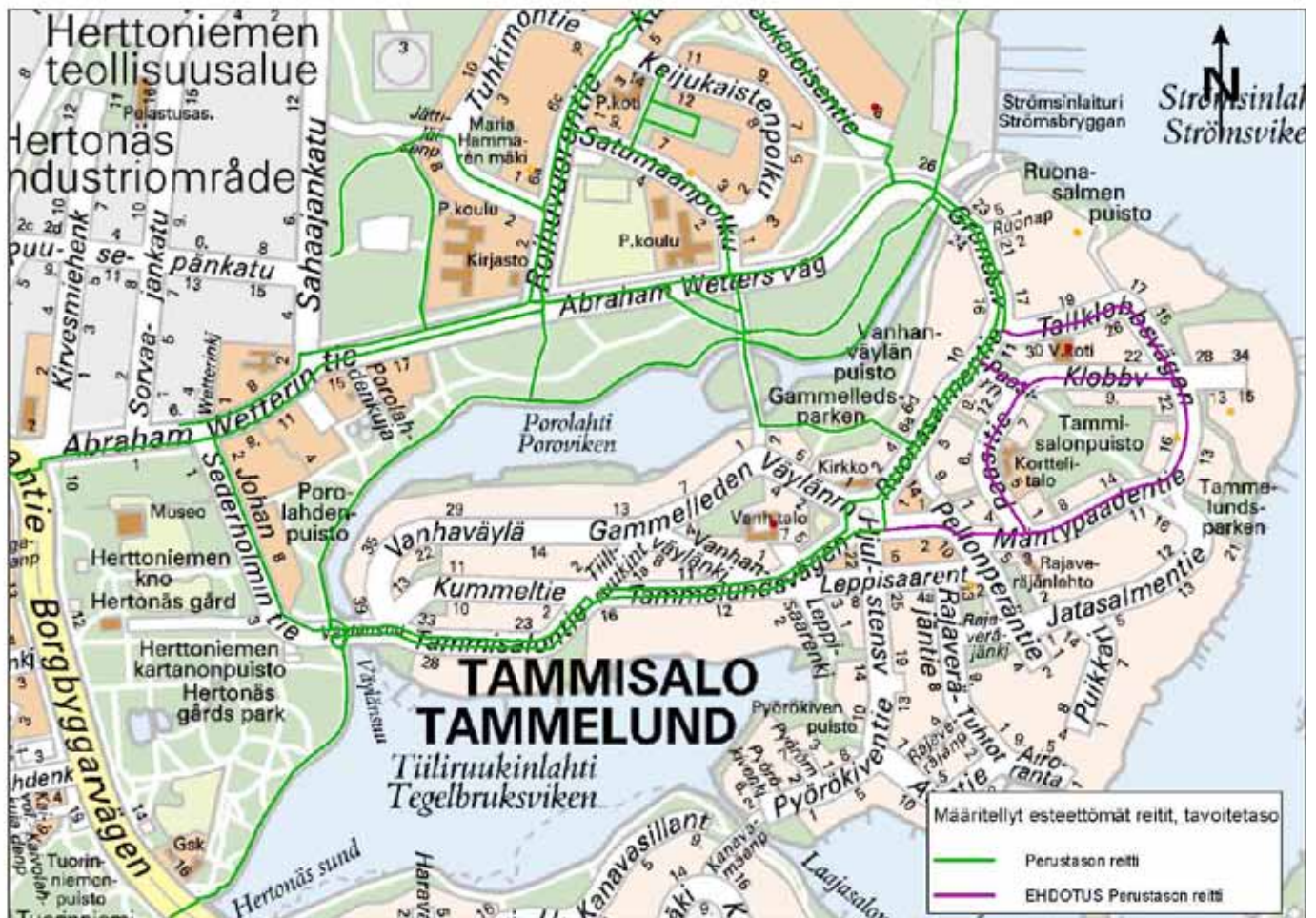
Tavoitteelliset esteettömät reitit kartalle hahmoteltuina. Korttelitalo ja molemmat alueen vanhainkodit sijaitsevat maastosuhteiltaan hankalilla paikoilla, pääkatua korkeammalla.

3.3.5 Taideteokset ja muistomerkit

Tammisalossa ei ole julkisia veistoksia tai muistomerkkejä. Tammisaloseuran 50-vuotisjuhlan kunniaksi vuonna 2003 istutettiin kaupungin lahjoittama tammi Mäntypaadentien ja Jatasalmentien risteykseen. Asukkaat ovat ehdottaneet alueelle opaskylttejä, jotka kertoisivat alueen historiasta. Porolahden kanavan avaamisen yhteydessä asukkaat pystyttivät puistoon Tammisalon kanavan vaiheista kertovan pienen muistolaatan, joka on kiinnitetty maakiiveen.

3.3.6 Turvallisuus ja esteettömyys

Esteettömyyssuunnittelija on määritellyt Tammisalon tavoitteelliset esteettömät reitit oheiseen karttaan. Toteutumisen haasteena ovat alueen maaston korkeusvaihtelut. Erityisesti Tammisalontie 7:ssä sijaitsevalle vanhusten palvelutalolle johtaa jyrkkä katu. Myös korttelitalo ja vanhainkoti sijaitsevat korkeilla maastokohdilla. Esteettömyyden parantamiseksi kyseisillä katuosuuksilla voidaan harkita esimerkiksi ylläpidon tason nostoa, parempien käsisjohteiden asentamista, ja tilan salliessa levähdyspaikkoja. Lisäksi suojaiteiden

Päivitetty 23.4.2

kohdilla tulisi jalkakäytävän reunassa olla luiskaus.

3.3.7 Häiriötekijät

Tammisalo on varsin rauhallinen asuinalue. Moniin muihin kaupunginosiin verrattuna Tammisalossa ei ole merkittäviä meluongelmia. Tieliikenteen laskennallinen keskiäänitaso ei ylitä 60 dB yöllä eikä päivällä. Laajasalon sillan liikenne kuuluu tasaisena huminana Väylänsuun puistossa vähentäen kohteen miellyttävyyttä. Yksittäiset hurjastelijat saattavat aiheuttaa häiriötä pääväylän ympäristössä, mikä ilmenee myös asukaspalautteessa.

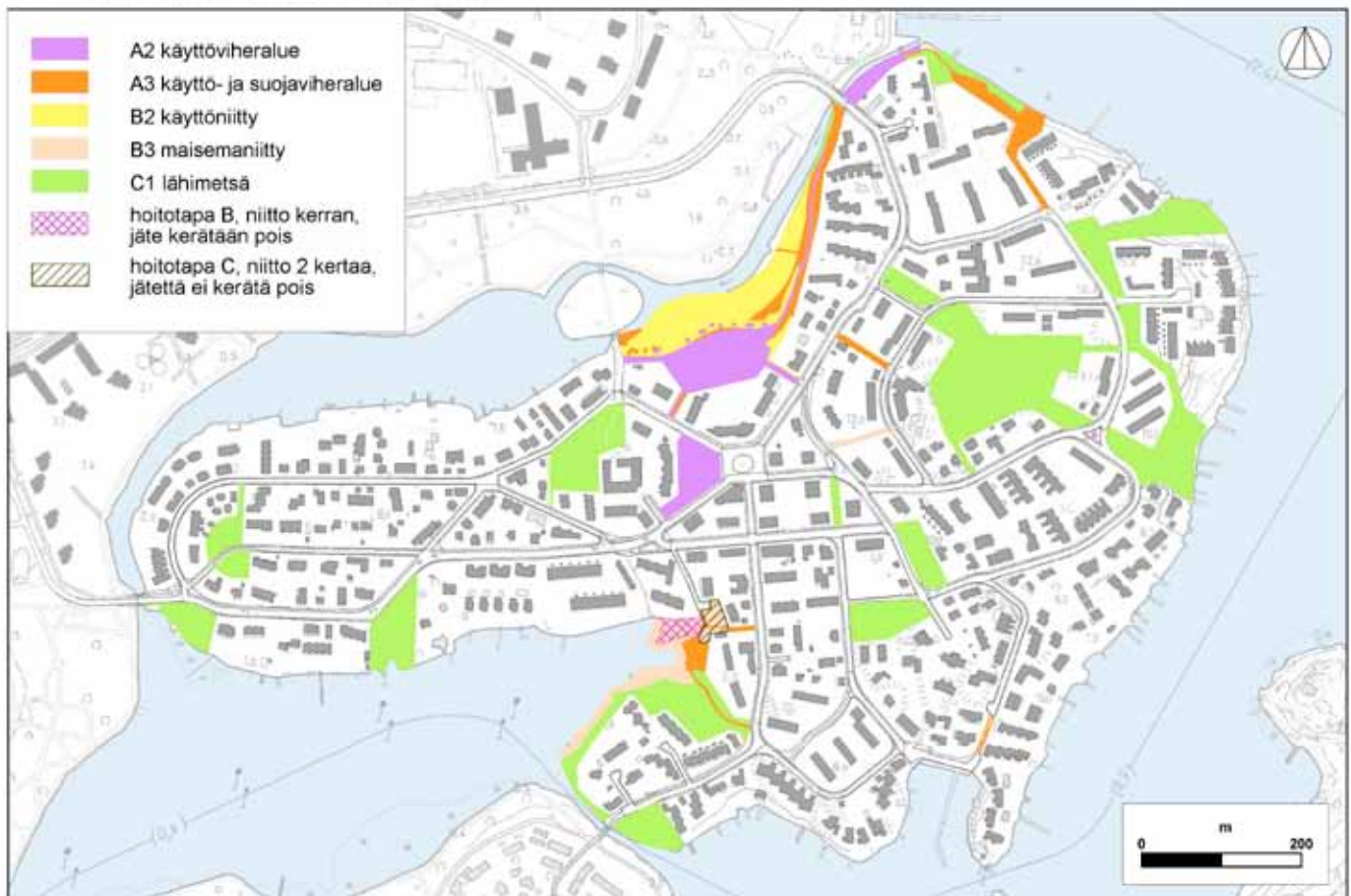

Vanhanväylän puistossa on pieni pelikenttä.

3.3.8 Viheralueiden palvelut

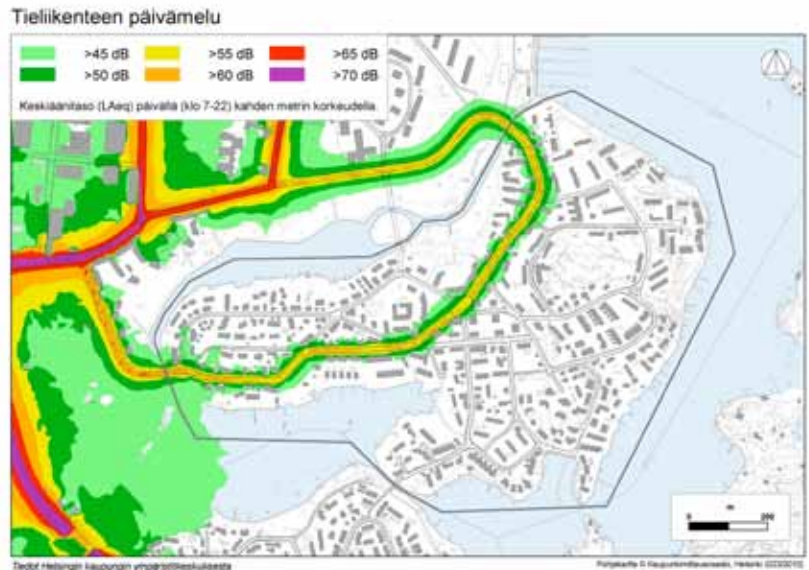
Tammisalon viheralueilla on kaksi leikkipaikkaa (Väylänrinteen ja Vanhanväylän puistoissa), pieni urheilukenttä (Vanhanväylän puistossa) ja yksi liikuntaviraston ylläpitämä uimapaikka (Ruonasalmen puistossa). Noin kilometrin säteellä, Roihuvuoressa ja Herttoniemessä on runsaasti lisää palveluja.

Viheralueiden hoitoluokat 2010

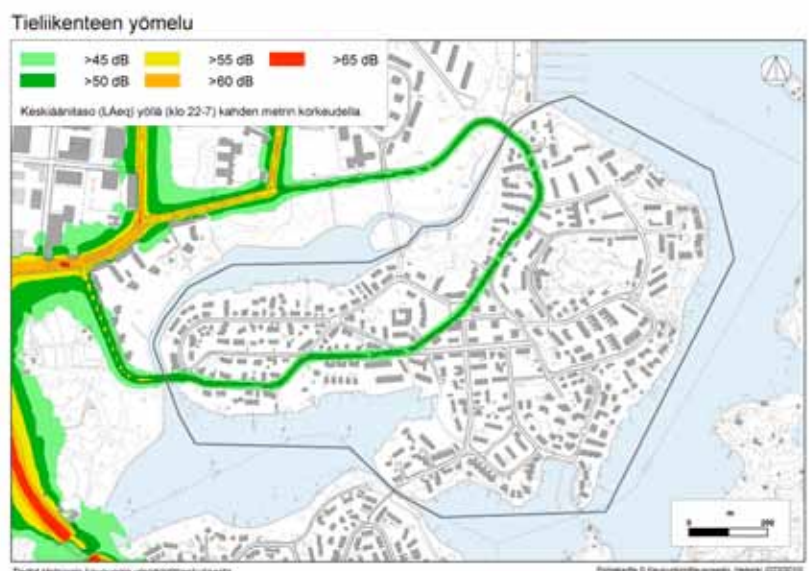

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2010)

Päivällä liikenteen meluhaitat kohdistuvat pääväylän varrelle ja Laajasalon sillalta Tiiliruukinlahdelle. Kaikkiaan Tammisalo on hiljainen asuinalue.

Tieliikenteen aiheuttama yömelu Tammisalossa on vähäistä.

Kajakilla voi kiertää Tammisalon ympäri. Kuva Tammisalon kanavalta.

3.3.9 Viheralueverkosto ja reitit

Viheralueet muodostavat Tammisalossa melko toimivan virkistysreittien verkoston yhdessä vähäliikenteisen katuverkoston kanssa. Reitit ulottuvat myös viereisten kaupunginosien puistoalueille ja merenlahtien ympäri. Kotikaukipolkua Tammisaloon ei vielä ole laadittu. Sen sijaan Tammisalon kautta kulkee Kaupunkisuunnitteluviraston laatima Helsingin kotiseutupyöräreitti.

3.3.10 Viheralueiden nykyiset hoitoluokitukset

Suurin osa Tammisalon viheralueista on nykyisin lähimetsää (C1). Varsinaisia käyttöviheralueita (A2) on vain kolmessa kohteessa. Kahdessa kohteessa on hoidettuja rantaniittyjä (B2, B3).

3.4 Katujen ominaispiirteet ja nykytila

Tammisaloon kadut ovat melko vanhoja, mutta suhteellisen hyväkuntoisia. Katuverkko on tiheä ja liikenne koko kaupungin mittakaavassa melko vähäistä. Alueen pääkatu on Tammisalon tie – Ruonasalmentie, joka kulkee Tammisaloon aukion kautta. Katuverkoston historiallisesta syntytavasta johtuen on pääkadun varrella syntynyt hankalia risteyskohtia, joita on vuosien varrella osittain korjattu rajoittamalla ajosuuntia.

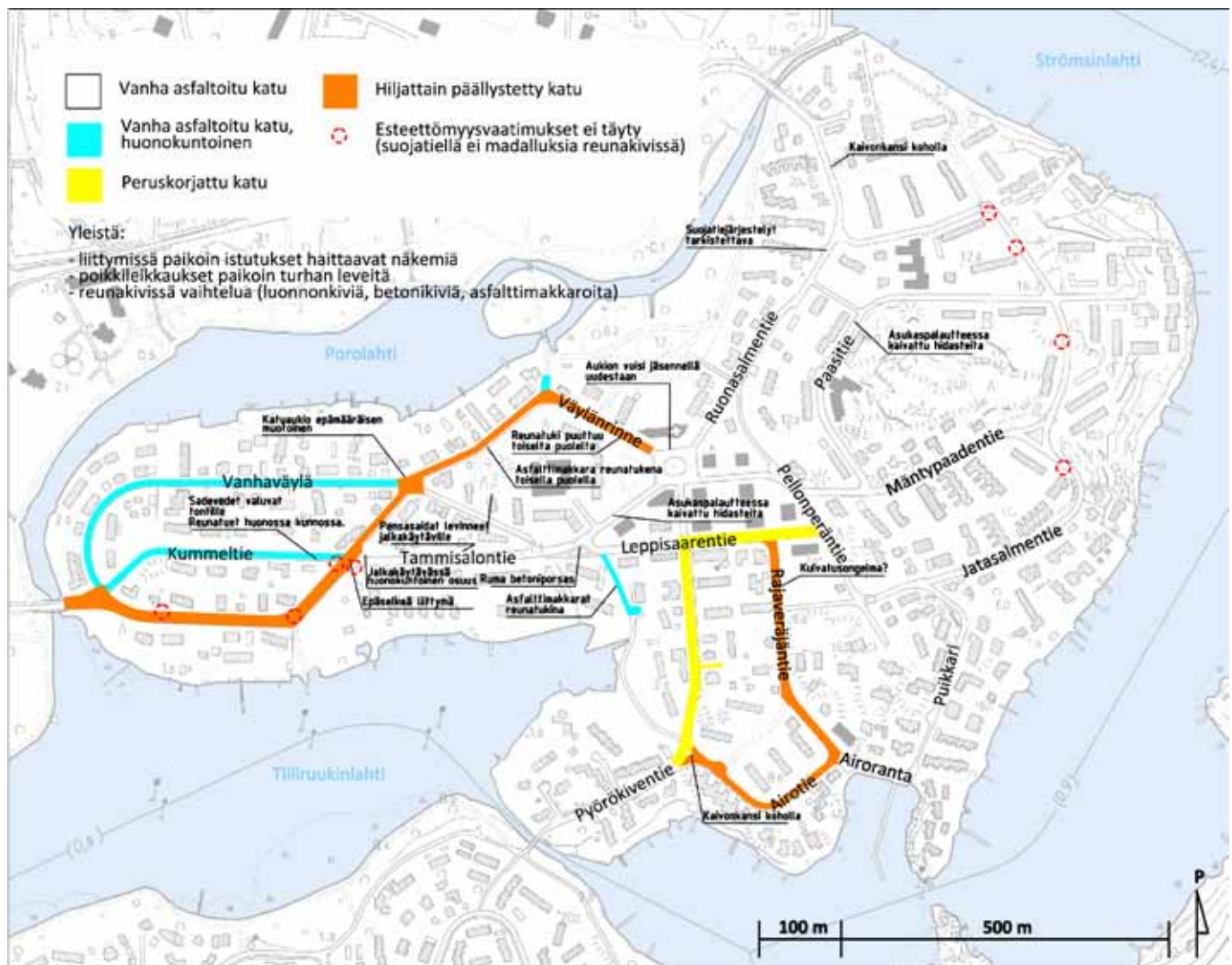

Keskikoroke on huonokuntoinen.

Tammisaloon on laadittu liikenteenohjaussuunnitelma vuonna 2011.

Tonttien kasvillisuus valtaa paikoitellen julkista tilaa, kun jalkakäytävät ovat kovin kapeita. Liittymissä istutukset häiritsevät paikoin näkemiä. Reunakiviä on monesta eri materiaalista. Suojateiden keskikorokkeita on toteutettu

Tammisaloon katujen nykytilan arviointi kartalla. Huonokuntoiset kadut on merkitty sinisellä.

Tontin kasvillisuus levittäytyy paikoin kadun puolelle kaventaen jalkakäytävää.

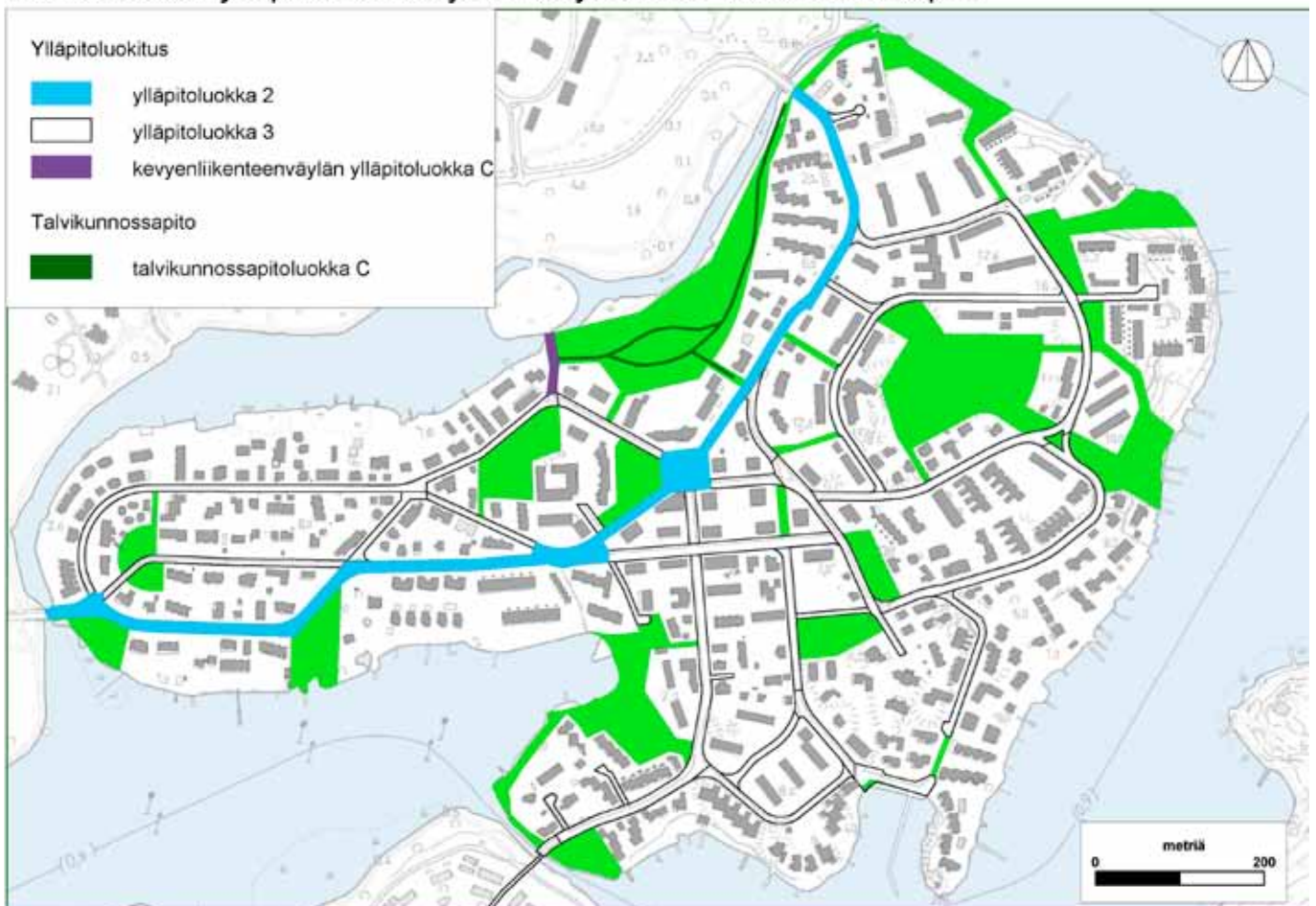
betonireunakivillä. Esteettömyys ei toteudu suojateillä jos reunakiviä ei ole madallettu.

Lumen auraus talvella aiheuttaa vaaratilanteita jalankulkijoille ja pyöräilijöille, kun lumivalli täyttää kapeat jalkakäytävät. Ulkoilureittien talvikunnossapito ja valaistus ovat paikoin puutteellisia. Ajoporttien edustat ja muut tärkeät kulureitit tulisi pitää aurattaessa avoimina. Lumenkasaus kaduilta viheralueille tuhoaa kasvillisuutta ja vaarantaa luontoarvoja, kun likaista hiekoitushiekkaa kasautuu sulamispaikkoihin.

3.4.1 Katualueiden kunnossapitoluokitus

Suurin osa Tammisaloon kuuluu ylläpitoluokkaan 3. Ainoastaan pääväylä, jota pitkin metron yhdysliikennebussi kulkee, on muita katuja korkeammassa ylläpitoluokassa. Virkistysreittejä talvikunnossapidetään nykyisin vain Vanhanväylän puistossa.

Katualueiden ylläpitoluokitus ja virkistysreittien talvikunnossapito

3.4.2 Katuvihreä

Varsinaisia puukujanteita tai muita katupuustutuksia Tammisalossa ei ole. Katualueiden päällystämättömät osat lukeutuvat kuitenkin ns. katuvihreään. Tyypillisesti katuvihreää on teiden pientareilla, risteyksissä ja katujen päädyissä. Osa katuvihreästä on istutettua kasvillisuutta tai leikattua nurmikkoa, mutta osassa kasvaa lähes luonnontilaista kasvillisuutta. Katuvihreää on Tammisalossa yhteensä noin 1,2 hehtaaria. Näillä vapaa-alueilla on merkitystä paitsi katukuvallisesti, myös esimerkiksi näkemäalueina ja talvella lumenkausaussessa.

Hoitoluokassa KA2 (korkein hoitoluokka) on istutettua katuvihreää n. 1 000 m², kuten Tammisalontien varrella oleva maanpeitekasvi-istutus, Tammisalons aukion keskellä sijaitseva nurmikko, puuryhmä ja kesäkukkaryhmä, sekä Väylänrinteen varren puistoon yhdistyvä kapea nurmikaista.

Hoitoluokassa KA3 katuvihreää on n. 9 000 m², eli suurin osa. Yleisin hoitotoimenpide on nurmikon leikkaus tai niitto. Lisäksi on erikseen noin 900 m² hoitoluokassa KC1 ja noin 1 100 m² hoitoluokassa KB3, joissa hoito on luonnonmukaisempaa.

Katuja on rajattu sekä reunakivillä että asfalttimakkaralla.

Tammisalons aukion liikenneympyrän keskellä on alueen komein katuistutus. Kesäkukat istutetaan vuosittain asukkaiden talkootöinä.

Suojatien kohdalla jalkakäytävän reunakiven tulisi olla luiskattu..

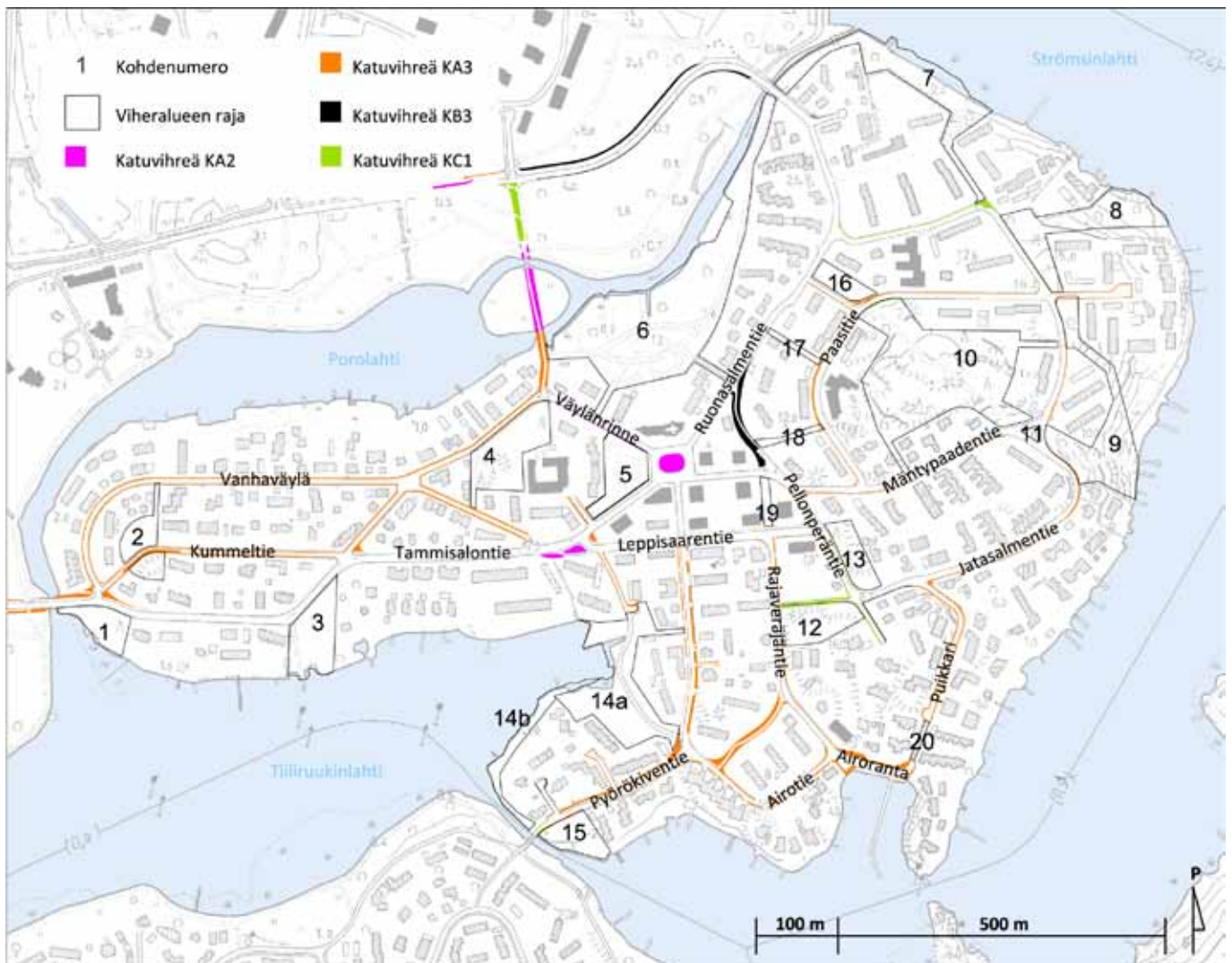
Erityisen paljon katuvihreää on yksinomaan kevyen liikenteen käytössä olevilla katuosuuksilla, kuten Pellonperäntien pohjoisosassa, Vanhaväylän pohjoispäässä Porosaarelle johtavan polun varressa ja Rajaveräjänpolulla, joka on ainoita lähes 1700-luvun asussa säilyneitä soratieosuuksia.

3.5 Käyttäjät ja käyttäjien tarpeet

3.5.1 Asukaskysely

Asukaskysely toteutettiin internetin välityksellä. Kysely laadittiin Aalto-yliopistossa pehmoGIS-paikkatietomenetelmällä ja se oli osa Tekes-rahoitteista Urbaani onni –hanketta. Kutsu osallistua kyselyyn lähetettiin kaikkiin tammisalolaisiin talouksiin (yhteensä 1060 kutsua). Kysely oli auki internetissä 14.9.-15.11.2009, minä aikana kyselyyn vastasi 208 tammisalolaista. Vastausprosentti oli hieman alle 20%. Kyselyssä vastaaja saattoi merkitä vas-

Katuvihreän nykyiset hoitoluokat

tauksensa itse suoraan kartalle, tosin käyttöliittymä koettiin melko vaikeakäyttöiseksi. Vastaajat myös epäilivät ikääntyneiden mahdollisuuksia ja kykyjä vastata Internetissä toimivaan kyselyyn.

3.5.2 Kadut, aukiot ja torit

Tammisalon katujen ja jalkakäytävien hoito sai vastaajilta kohtuullisen arvosanan. Kevyen liikenteen reittien kuntoon ja näiden soveltuvuuteen kaikkien käytettäväksi oltiin melko tyytyväisiä. Tammisalon turvallisuutta pidettiin erittäin hyvänä, joskin kaduilla liikkumista pidettiin jonkin verran vähemmän turvallisena kuin viheralueilla liikkumista. Asukkaat kirjoittivat lisätoiveitaan katualueiden osalta erityisesti liittyen katujen kunnostamiseen, varsinkin tien pinnan korjaustarpeisiin, sekä liikenteen nopeuksien hidastamiseen. Vastaajat merkitsivät kartalle rauhattomuuden ja meluisuuden paikkoja, ja näistä suuri osa oli liikenneympyrän (Tammisalon aukion) läheisyydessä. Samassa paikassa oli myös useampia merkintöjä epäsiisteydestä.

Vastaajien merkittävät epämiellyttävät reitit liittyvät suurelta osin Tammisalon pääliikenneväyliin, tosin samoilla väylillä kulki paljon myös miellyttäviä kulkureittejä. Valtaosaa epämiellyttävistä reiteistä kuljettiin kävellen, ja niiden epämiellyttävyys liittyi pusikkoisuuteen, pimeyteen tai liian suuriin liikenteen nopeuksiin (niin autojen kuin polkupyörienkin).

3.5.3 Viheralueet

Tammisalon viheralueilla liikkumista pidettiin erittäin turvallisena. Viheralueiden hoitoon oltiin melko tyytyväisiä, joskin puistojen hoito sai korkeampia arvosanoja kuin luontoalueiden hoito. Vastaajat eivät toivoneet metsikköihin jätettävän lisää lahopuita ja tiheikköjä. Vastaajilta kysyttiin heidän mielipaikkaansa Tammisalon yleisillä alueilla. Puistoista eniten mielipaikan merkintöjä keräsivät Vanhanväylän puisto ja Pyörökiven puisto. Vanhanväylän puistoon paikantui paljon myös muita vastaajille tärkeitä asioita. Siellä pelataan, oleskellaan ja käydään piknikillä sekä koetaan kauneutta ja viihtyisyyttä. Pyörökivenpuistossa koetaan hiljaisuutta, mutta sinne paikantui myös paljon epäsiisteyden ja luotaan työntävyyden merkintöjä.

Tammisalon puisto keräsi suuren määrän hiljaisuuden ja rauhallisuuden sekä metsäisen tunnelman merkintöjä. Se on myös tärkeä koiranulkoilutusalue. Vastaajat olivat huolissaan vesialueiden, erityisesti Porolahden, tilasta. Hyvin hoidettuna rantana taas korostui Ruonasalmen puiston ranta. Puistojen osalta toivottiin pusikkoisuuden ja ryteiköiden poistamista, mutta toisaalta myös

Asukkaiden *pehmoGIS* –kyselyssä kartalle merkittävät miellyttävät reitit. Reitit ulottuvat Porolahden, Tiiliruukinlahden ja Strömsinlahden ympäri, talvisin jäätä pitkin kauemmaksikin.

Asukkaiden myönteiset tunnelmat ja kokemukset.

Tammisalons asukkaiden mielipaikkoja ovat Vanhanväylän puisto, Pyörökiven puisto ja Aioranta.

Asukkaat merkitsivät katujen ja viheralueiden ongelmakohtia kartalle.

Asukkaiden kielteiset tunnelmat ja kokemukset.

luontoalueiden liiallisesta hoidosta oltiin huolissaan.

3.5.4 Puutteet ja epäkohdat

Siisteydestään ja yleisestä hoitotasostaan moitteita saavat erityisesti Väylänsuun ja Tiiliruukin puistot, ja ryteikköisenä pidettiin näiden lisäksi myös Pyörökiven puistoa. Jätteenkeräyspisteiden yleisilmettä toivottiin myös siistittävän. Huonon valaistuksen kohtia merkittiin katualueille Kummeltielle ja Vanhanväylän Väylänrinteelle johtavalle osuudelle. Myös Vanhanväylän puiston kentälle toivottiin parempaa valaistusta.

Selkeimpiä ongelmakohtia olivat talvikunnossapidoltaan Aiorannan ja Puikkarin välinen puistokaista sekä Paasirinne ja Ruonasalmen puistosta Mäntypaadentielle johtava puistokaista. Tammisalons alueelle kaivattiin uutta leikkipaikkaa, nuorisolle soveltuvia toimintoja, latuyhteyttä Herttoniemeen tai Laajasaloon minkä lisäksi lukuisat vastaajat toivoivat koirapuistoa, mahdollisesti Porosaareen. Laituria kaivattiin Tammisalons ja Tiiliruukin puistoihin. Samoihin paikkoihin toivottiin myös uimapaikkaa.

3.5.5 Muu asukaspaute

Aluesuunnitelman laatimisen aikana saatiin runsaasti yhteydenottoja liittyen viher- ja katualueiden kunnostamiseen. Tammisalonsseura koosti aktiivisesti asukkaiden toiveita ja toimitti niitä työryhmälle. Asukastilaisuudessa virisi vilkas keskustelu ja saatiin monta palautelomaketta. Palautetta saatiin myös kaupungin uuden ”Kerro kartalla” –internetpalvelun kautta.

Asukkaat toivoisivat parempaa, jatkuvaa vuorovaikutusta viher- ja katualueiden ylläpitäjien kanssa. Tarvittaisiin esimerkiksi tietoa siitä, kenelle soittaa, kun alueella ilmenee ongelmia.

Kaikki palautteet ja yhteydenotot on viety eteenpäin asiaa hoitaville tahoille. Pienet toiveet ratkaistaan vuosikunnostusten yhteydessä, eikä niitä sen vuoksi ole ollut syytä kirjata tähän pitkän tähtäimen aluesuunnitelmaan.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET:ALUEENARVOT

4.1 Viheralueiden arvoja

4.1.1 Luonnon monimuotoisuus, luonnonsuojelu ja virkistyskäyttö

Tammisalonsuunnittelualue on maisemaltaan ja luonnoltaan vaihteleva, monialainen ja -lajinen. Alueen rantavyöhykkeen puistot toimivat ekologisesti käytävänä alueen sisäosiin yhdessä merenlahtien kanssa. Rantapuistoissa on lisäksi suurin osa alueen arvokkaista elinympäristöistä ja luontoarvoista, mutta myös suurin virkistyskäyttöpaine. Tämä ekologisten ja sosiaalisten arvojen yhteensovittaminen onkin yksi alueen haasteista.

Rehevät rantavyöhykkeet ovat Tammisalonsuunnittelualueen rikkaus.

Alueella on neljä luontotietojärjestelmään kirjattua luontokohdetta. Lisäksi Tammisalosta löytyy muita kiinnostavia luontoalueita, erityisesti reheviä merenrantametsiä.

4.1.2 Luonnonhoidon haasteet ja tavoitteet

Tammisalonsuunnittelun luonnonhoidon suurimpana haasteena on metsäisten alueiden suhteellisen vähäinen osuus sekä metsiköiden pieni koko ja hajanaisuus. Luonnonhoidon vähäisillä alueilla on suuri käyttöpaine paikallisten asukkaiden taholta ja toisaalta metsäalueiden vieressä asuvilla ihmisillä on toiveita joko puuston hoidosta tai sen hoitamatta jättämisestä. Alueen rantametsiköissä on ilmennyt lisäksi luvatonta puunkaatoa merimaisemien avaamiseksi. Lisäksi suunnittelualueella on suhteellisen paljon luontoarvokohteita, joiden ekologisia arvoja tulee vaalia. Näiden odotusten ja toiveiden ja arvojen yhteensovittaminen on luonnonhoidon näkökulmasta suurin haaste ja tavoite.

Sisämaan puolilla viheralueilla on komeita kalliopaljastumia ja mäntymetsää.

Onnistuneeseen luonnonhoitoon päästään parhaiten pienipiirteisellä luonnonhoidolla, jossa kunkin kuvion toimenpide on mietitty edellä mainittujen odotusten ja arvojen pohjalta. Lisäksi Helsingin kaupungin luonnonhoitoa ohjaa luonnonhoidon linjaus.

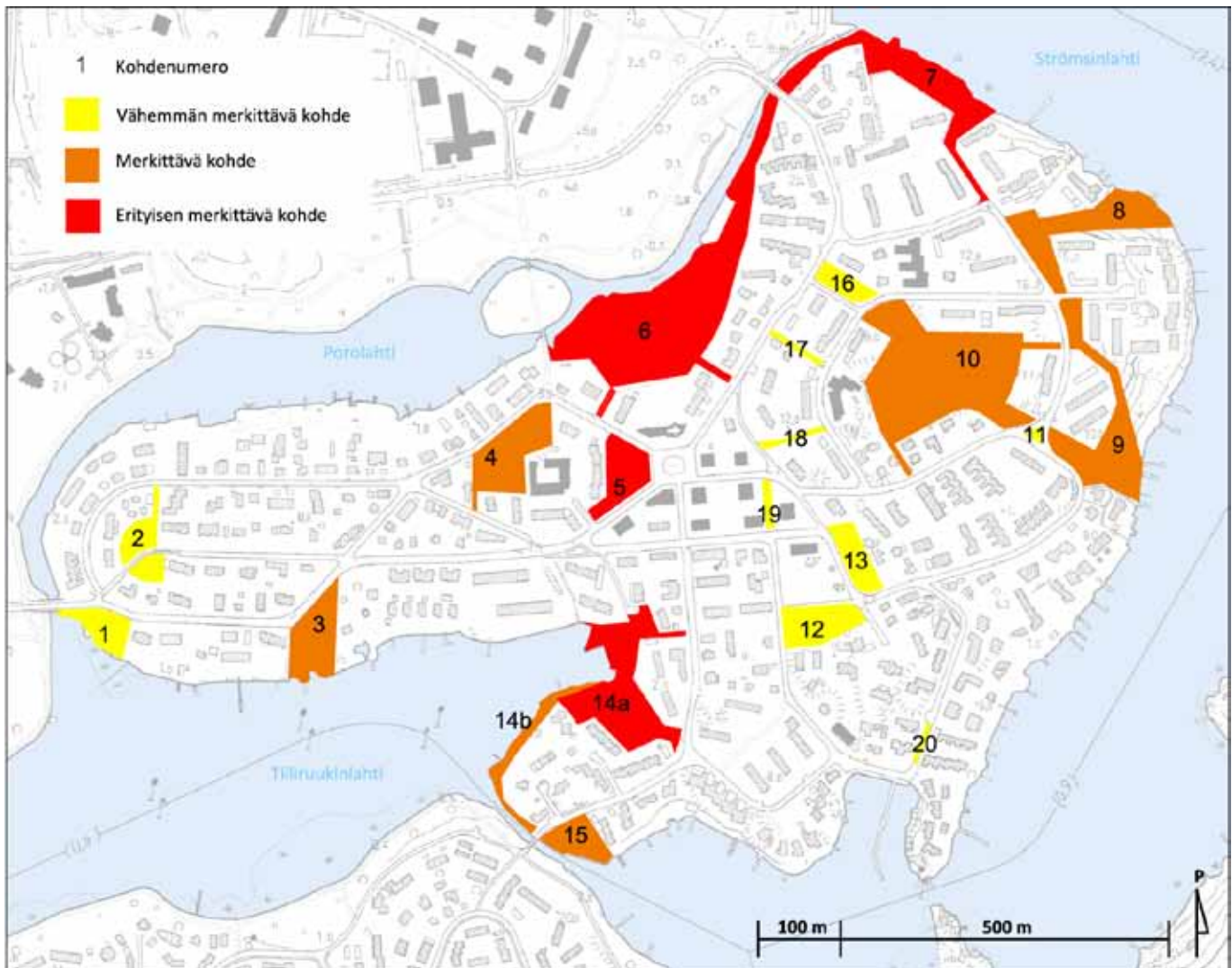
HELSINGIN LUONNONHOIDON LINJAUS

1. Asuinympäristöt ovat viihtyisiä, kestäviä ja turvallisia ja ne lisäävät asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia.
2. Ulkoiluympäristö on toimiva ja elämyksellinen.
3. Luonnonympäristön maisemakuva on korkealaatuinen ja omaleimainen.
4. Luonnon monimuotoisuus on otettu huomioon ja luonnonsuojelualueiden arvot säilytetty.
5. Metsäiset viheralueet ovat elinvoimaisia ja kestäviä ja niiden olemassaolo turvataan myös tulevaisuudessa.
6. Niityt, pellot, pienvedet, rannat sekä saaristo ovat monimuotoisia.
7. Liikenneväylien ympäristöä hoidetaan huomioiden sekä suoja- että maisema-vaikutukset.

TAMMISALON LUONNONHOIDON PÄÄTAVOITTEET

(Luonnonhoidon linjauksen tavoitteita mukaillen ja niitä tarkentaen)

- Puuston elinvoimaisuuden ylläpitäminen ja luontoalueiden säilyminen
- Asukkaiden sekä alueiden käyttäjien viihtyvyys ja turvallisuus
- Luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen ja arvokohteiden ominaispiirteiden turvaaminen
- Metsänhoidon sovittaminen virkistyskäytön oheen
- Jalon lehtipuuston ylläpito ja lisääminen
- Luonnonalueiden ja hoidetumpien puistoalueiden ylläpidon yhteensovittaminen
- Merinäköalojen varovainen avaus
- Paikoin huonokuntoisen, vanhenevan ja vaarallisen puuston uudistaminen

4.1.3 Viheralueiden puutarhataiteelliset ja käyttöarvot

Viheralueiden puutarhataiteellisia arvoja selvitetiin pisteytysmenetelmällä. Pisteytyksessä sovellettiin Museoviraston laatiman historiallisten puutarhojen inventointioppaan arvosuohjetta (Ranja Hautamäki 2000: Portti puutarhaan). Kohteille annettiin nolasta kolmeen pistettä niiden historiallisen, puutarhataiteellisen, maisemallisen tai kaupunkikuvallisen, hortikulttuurisen ja käyttöarvon perusteella. Käyttöarvoa painotettiin lisäämällä asukaskyselyssä esiin nousseet mielipaikat pisteytykseen. Pisteytys ei suoraan ohjaa alue suunnittelua, mutta se auttaa erittelemään kokonaisuutta.

Pisteytyksen perusteella Tammisalon puistojen joukossa ei ole koko kaupungin mittakaavassa mainittavia puutarhataiteellisia arvokohteita. Erityisen merkittäviksi nousivat keskeisellä paikalla tai rannalla sijaitsevat, toiminnalliset puistot. Syrjäisemmät, vaikeasti saavutettavat ja heikommin varustel-

Punaisella värillä merkityt viheralueet ovat puutarhataiteellisesti arvokkaimpia ja käytetyimpiä. Vähemmän arvokkaat, keltaisella merkityt viheralueet ovat tärkeitä esimerkiksi reittiverkoston osina.

Tammisalon viheralueiden arvoja

	historiallinen arvo	puutarhataiteellisen arvo	maisemallinen tai kaupunkikuvallinen arvo	hortikulttuurinen arvo	käyttöarvo	asukkaiden mielipaikka	PISTEET YHTEENSÄ
1 Väylänsuun puisto	1	0	2	0	0	1	4
2 Kummellehto	0	0	2	0	0	1	3
3 Tiiliruukin puisto	3	1	2	0	1	1	8
4 Leppisaaren puisto	1	0	2	1	0	1	5
5 Väylänrinteen puisto ja viereinen Tammisalon aukio	0	2	3	2	3	1	11
6 Vanhanväylän puisto	2	2	3	1	3	3	14
7 Ruonasalmen puisto	2	1	3	2	2	2	12
8 Mäntypaadepuisto	1	1	2	0	1	1	6
9 Tammisalon puisto (Jatasalmentien, Mäntypaadentien ja rannan välissä)	1	0	2	0	1	2	6
10 Tammisalon puisto (Mäntypaadentien ja Paasiten välissä)	0	0	3	0	1	2	6
11 Tammisalon puisto (Mäntypaadentien liikenteenjakaaja)	0	0	1	1	0	0	2
12 Rajaveräjänlehto (eteläinen)	1	0	2	0	0	0	3
13 Rajaveräjänlehto (pohjoinen)	1	0	2	0	0	0	3
14a Pyörökivenpuisto	3	2	2	0	2	3	12
14b Tiiliruukinlahden rantavyöhyke	2	1	2	0	0	1	6
15 Pyörökiventien puistikko	2	1	2	0	0	1	6
16 Paasirinne	0	0	1	0	2	0	3
17 Ruonasalmentien ja Paasitien välinen puistokaistale	0	0	0	0	2	0	2
18 Pellonperäntien ja Paasitien välinen puistokaistale	1	0	0	0	2	0	3
19 Leppisaarentien puistokaistale	0	0	0	0	2	0	2
20 Aironrannan ja Puikkarin välinen puistokaistale	0	1	0	0	2	0	3

Merkintöjen selitys	
arvokohde	15...18 p
erityisen merkittävä kohde	10...14 p
merkittävä kohde	5...9 p
vähemmän merkittävä kohde	0...4 p

lut puistot saivat vähemmän pisteitä. Viheralueina vähemmän merkittäviksi osoittautuneet kohteet voivat silti olla tärkeitä reittiverkoston osia tai kaupunkikuvallisia maamerkkejä, sisältäen esimerkiksi avokallioita tai erityisiä puuyksilöitä.

4.2 Katuympäristöjen arvoja

Tammisalon kaduilla ei ole varsinaisia katuistutuksia, vaan vihreä katukuva syntyy väljästi rakennettujen tonttien istutuksista. Tämä on säilyttämisen arvoinen piirre.

Alueella on muutamia ”historiallisia” katuosuuksia, kuten Rajaveräjänpolku, Rajaveräjänkuja ja Pellonperäntie. Erityisesti sorapintaisena säilynyt Rajaveräjänpolku näyttäisi noudattavan 1700-luvun tielinjausta. Katu on puisto-omainen ja sitä käytetään lähinnä tontille ajamiseen. Lisäksi huomio kiinnittyy

aiemmin pääkatuna ja eräänlaisena alueen promenadinakin toimineeseen Leppisaarentiehen, joka on jäänyt sivukadun asemaan. Leveän kadun käyttöä kaupunkitilana voisi kehittää, esimerkiksi istuttamalla sinne puukujanne ja tarkastelemalla kadun varren kaavoitusta laajemminkin.

Reunakiviä on alueella käytetty vaihtelevasti tai ei ollenkaan, mikä juontanee katujen syntyhistoriasta: alun perin sorapintaiset tiet on vähitellen päällystetty asfaltilla. Maisemallisista syistä reunakiviä ei Tammisalon vähäliikenteisillä väylillä tarvita. Reunakivien tarve voitaneen harkita tapauskohtaisesti, esimerkiksi jos hulevesiä valuu kaduilta tonteille.

4.3 Alueen vahvuudet ja uhkakuvat

Tammisaloon vahvuuksia ovat merellisyys, rauhallinen sijainti, puutarhakaupunkimaisuus, rakentamisen väljyys, luontotyyppien monipuolisuus ja rehevyys, sekä historialliset kerrostumat.

Uhkana Tammisalossa on rakentamisen liiallinen tiivistyminen, jonka myötä puutarhakaupunkimaisuus menetettäisiin rakentamistehokkuuden noustessa. Pienten viheralueiden kohtalona olisi ylikuormittuminen asukasmäärän kasvaessa. Luontoarvoista jouduttaisiin tinkimään toiminnallisten tarpeiden vallatessa alaa viheralueilla. Toisaalta uhkana on umpeenkasvu. Tarvitaan jatkuvia toimenpiteitä, ettei Tammisaloon merellisyys katoa matalien merenlahtien umpeenkasvun ja näkyvien umpeutumisen myötä.

4.4 Ehdotuksia kaavamuutoksiksi

Selvitystyön kuluessa huomattiin, että joidenkin alueiden kaavamerkintä ei vastaa niiden nykyistä luonnetta tai käyttöä. Alueiden hoitovastuu on ehkä epäselvä, tai alueen käyttötarve muuttunut alkuperäisestä.

Seuraavissa kohteissa voisi harkita kaavamuutosta:

- Tiiliruukinlahden rantavyöhyke (viheralue nro 14b) osaksi viereisiä tontteja
- Leppisaarentien puistokaistale (viheralue nro 19) osaksi viereistä tonttia
- Puikkari-Airoranta (viheralue nro 20) puistosta kaduksi
- Rajaveräjänpolku (katualue) kadusta puistoksi
- Pellonperäntien pohjoisosa (katualue) kadusta puistoksi
- Vanhaväylän Porosaarelle johtava pää (katualue) kadusta puistoksi

5 SUUNNITELMA VUOSILLE 2012-2027

5.1 Katualueet

5.1.1 Tammisalon katualueiden yleistavoitteet

Katualueiden tulisi olla sopuinnussa alueen maisemallisten arvojen kanssa. Katunäkymissä huomioidaan viereisten puistojen ja tonttien luonnonelementit osana katuvihreää. Puusto ja avokalliot muodostavat maisemallisia reunoja, joten erillisiä katuistutuksia ei tarvita. Tammisalon aukiota kehitetään alueen keskeisenä kokoontumispaikkana syntyäkäuden hengessä. Katujen kunnostusten yhteydessä arvioidaan katuprofiili ja esimerkiksi reunakivien tarve jalkakäytävättömillä sivukaduilla tapauskohtaisesti.

5.1.2 Kohdekohtaiset tavoitteet ja kunnostustarpeet

Hankekohteiksi esitetään Tammisalon aukiota kokonaisuutena (sisältäen liikennejärjestelyt sekä viereisen Väylänrinteen puiston), Tammisalontie-Ruonasalmentien kunnostusta, sekä esteettömyyteen liittyviä parannuksia Mäntypaadentiellä ja Jatasalmentiellä. Huonokuntoiset asfalttipinnat ehdotetaan uusittaviksi Vanhaväylällä, Kummeltiellä ja Leppisaarenkujalla. Lukuisat pienemmät korjausehdotukset huomioidaan vuosikorjauksissa nopealla aikataululla.

I. TAMMISALON AUKIO

Nykytila

Tammisalons keskeisin kaupunkitila, vieressä mm. kirkko ja liiketiloja. Aukion keskellä on istutusalue.

Tavoitteet

Tavoitteena on torimainen aukio, jolla liikkuminen on kaikille turvallista. Istutusalue säilytetään kaupunkikuvallisena maamerkinä. Aukion tulee visuaalisesti liittyä Väylänrinteen puistoon. Kunnostetaan alkuperäisen 1960-luvun tyyliin, värien ja materiaalien tulee olla vähäeleisiä.

Suunnitellut toimenpiteet

Perusparannus

- aukion liikennejärjestelyt
- aukion pinnat, valaistus ja toiminnot (mm. jätteiden lajittelupiste)
- viereisen Väylänrinteen puiston suunnittelu samanaikaisesti

2. TAMMISALONTIE-RUONASALMENTIE

Nykytila

Kadut muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden ja ne liittyvät Tammisalons aukioon. Tammisalons ainoa II-hoitoluokan reitti ja bussin reittikatu.

Asukaspalaute

Liikenteen aiheuttamia vaaratilanteita on asukaskyselyn mukaan eniten tällä reitillä. Ajovauhtia pidetään liian suurena.

Tavoitteet

Tavoitteena on sujuvasti liikennöitävä reitti, jolla ajonopeudet pysyvät maltillisina ja jolla myös kevyt liikenne ja julkinen liikenne toimivat hyvin kaikkina vuodenaikoina.

Suunnitellut toimenpiteet

Rakenteellinen kunnostus

- suojatiejärjestelyt tarkistetaan
- reunakivien madallukset suojateiden kohdalla
- jalkakäytävien huonokuntoiset osuudet korjataan
- jalkakäytävien leventämistä tutkitaan (erityisesti talvikunnossapidon mitoituksen takia: auralla tulisi mahtua myös jalkakäytävälle)
- tutkitaan pyöräilykaistan mahdollisuutta

Ylläpidossa huomioitavaa

- Tammisalontie 7 tontille johtavan, jyrkän pistokatuosuuden esteettömyyden parantaminen jalankulkijoille
- Tonttien kasvillisuus levittäytyy paikoin jalkakäytävälle

3. VANHAVÄYLÄ (OSITTAIN)

Nykytila

Kadun länsiosuuden päällyste on huonossa kunnossa. Itäosuus on hiljattain uusittu.

Suunnitellut toimenpiteet

Päällysteen/reunakivien uusiminen.

4. KUMMELTIE

Nykytila

Päällyste on huonossa kunnossa,

Suunnitellut toimenpiteet

Päällysteen uusiminen. Reunakiven asennus ja katukoron tarkistus tehdään lisäksi paikoissa, joissa pintavesi uhkaa valua tontille.

5. LEPPISAARENKUJA

Nykytila

Päällyste on huonossa kunnossa.

Suunnitellut toimenpiteet

Päällysteen uusiminen. Reunakivien tarve arvioidaan. Reunakivet asennetaan vain jos pintavesien ohjaus sitä edellyttää.

6. MÄNTYPAADENTIE

Nykytila

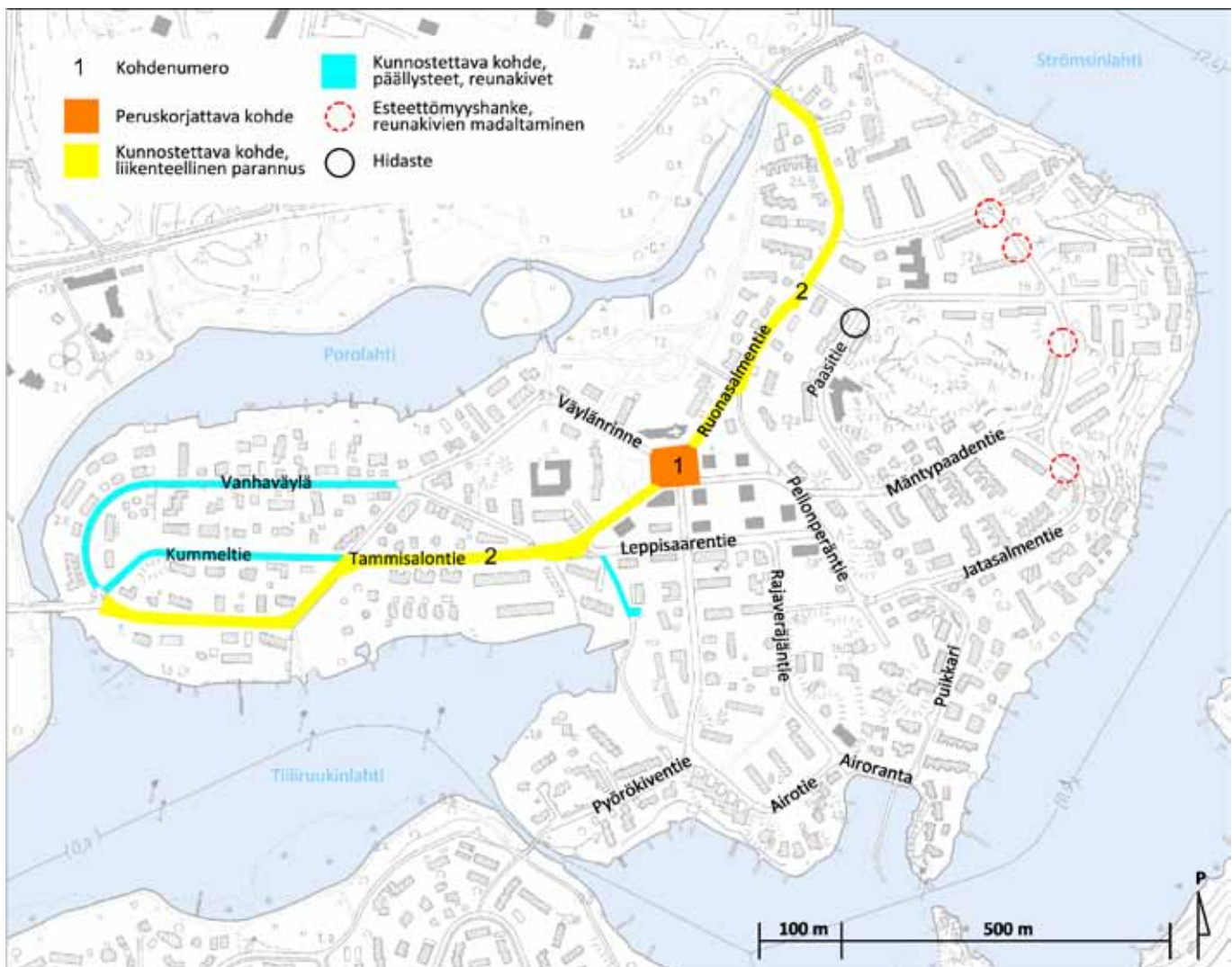
Mäntypaadentietä on ehdotettu esteettömän reitin osaksi. Kadulla on varsin jyrkkiä osuuksia.

Suunnitellut toimenpiteet

Tutkitaan parannusten tarve esteettömän reitin varrella, esimerkiksi reunakivien madallukset ja käsijohteet. Asennetaan hidasteet.

5.1.3 Ehdotuksia kunnossapitoluokkien muutoksiksi

- Tammissalontie 7:n pistokatuosuus korkeampaan hoitoluokkaan
- Paasirinne korkeampaan hoitoluokkaan
- Talvikunnossapito Ruonasalmen puiston (kohdenumero 7) läpi johtavalle virkistysreitille

TOTEUTUSOHJELMA KADUT				
KOHTTEEN NUMERO JA NIMI	TOIMENPIDE	Kohteen pinta-ala m ²	Kustannukset Euroa	Kiireellisyys
1. Tammisalons aukio	Liikenteen uudelleenjärjestely, kiveykset, istutukset, kierrätysjäteastiat, penkit, roskikset, valaistus. Huom: suunnitellaan ja toteutetaan yhteishankkeena viereisen Väylänrinteen puiston kanssa.	2356	180 000 €	2
2. Tammisalontie- Ruonasalmentie	Kadut kunnostetaan rakenteellisesti, reunakivet vaihdetaan luiskattuihin suojateiden kohdilla, tehdään ajoradan kavennuksia, selkeytetään liittymiä	17392	400.000€ + 270.000€ yht.670.000 €	2
3. Vanhaväylä	Katu päällystetään ja reunakivet vaihdetaan	3790	150.000 €	1
4. Kummeltie	Katu päällystetään ja reunakivet vaihdetaan	2442	120.000 €	1
5. Leppisaarenkuja	Katu päällystetään ja reunakivet vaihdetaan	608	15 000 €	3
6. Esteettömyyshanke ja hidasteet Mäntypaa- dentiellä	Vaihdetaan reunakivet luiskattuihin suojateiden kohdilla, rakennetaan hidaste	250	25 000 €	2

5.2 Viheralueet

5.2.1 Viheralueiden yleistavoitteet

Tammisalon viheralueita kehitetään edelleen luonnonläheisinä, erilaisia kasvupaikkoja ja luontotyyppejä kunnioittaen.

Puistojen liiallista rakentamista vältetään. Suositetaan luonnonmukaisen maisemarakentamisen ja –hoidon menetelmiä (vrt. Pyörökivenpuiston niityt ja kivipenkit sekä alueen monet pitkospuut). Viheralueiden hoidossa otetaan huomioon niiden merkitys katunäkymien reunoina ja päätteinä.

Merellisyys otetaan paremmin esiin avaamalla varovasti oleskelupaikoilta ja poluilta aukeavia näkymiä ja helpottamalla rantaan pääsyä. Esteetöntä liikku- mista edistetään viheralueilla mahdollisuuksien mukaan.

Tammisalon viheralueiden kunnostustarpeet kartalla. Ehdotetut hankekohteet on ympyröi- ty ja käytävät merkitty punaisella.

TOTEUTUSOHJELMA VIHERALUEET				
KOHTEEN NUMERO JA NIMI	TOIMENPIDE	Kohteen pinta-ala m ²	Kustannukset Euroa	Kiireellisyys
3. Tiiliruukin puisto	Laituri, hiekkaranta, rantamuurin korjaus, käytävä, käsijohde, valaistus, opastaulu, penkit, roskikset, kasvillisuuden hoito	4899	450 000 €	I
5. Väylänrinteen puisto	Leikkipaikan kunnostus, aitaus, pensasistutukset, penkit, roskikset, valaistus. Huom: suunnitellaan ja toteutetaan yhteishankkeena viereisen Tammisalon aukion kanssa.	3890	370 000 €	3
20. Aironrannan ja Puikkarin välinen puistokaistale	Porrastie/portaat, lastenvaunuluiska, kiveys, käsijohde, valaistus, istutukset	294	60 000 €	I
Polkukunnostushanke (kohteissa 1, 2, 4, 7, 9, 10, 14a, 17, 18)	Käytävä, valaistus, penkit, roskikset, käsijohde, kasvillisuuden hoito	63600	130 000 €	I

5.2.2 Kohdekohtaiset tavoitteet ja kunnostustarpeet

Hankekohteiksi esitetään Tiiliruukin puistoa, Väylänrinteen puistoa, Aironrannan ja Puikkarin välistä puistokaistaa sekä useaan kohteeseen yhteistä polkukunnostusta. Kohteiden sijainti on esitetty oheisella kartalla. Viheraluekohteiden tarkemmat kuvaukset on esitetty luvussa 6.

Helsingin kaupunki on laatinut kaupunkikalusteohjeen. Kuvassa ohjeen mukainen metsäpenkkimalli.

5.2.3 Kalusteet ja varusteet

Keskeisillä puistoalueilla ja aukioilla kalustevalinta ratkaistaan puisto- ja katusuunnittelun yhteydessä. Luonnonmukaisille viheralueille (esim. C1 ja C1.1-luokat) vaihdetaan uusimisen yhteydessä malli HKR-metsäpenkki Helsingin kaupunkikalusteohjeen (HKR julkaisu 2010:8 / Katu- ja puisto-osasto) mukaan. Värit: istuin lämmin harmaa RAL 7039, penkin metalliosat ja roskastiat tumman harmaa RAL 7021. Valaisimet Victor vaalean harmaa RAL 7042.

5.3 Luonnonhoitoalueet

5.3.1 Luonnonalueiden hoitoluokitus

Luonnonmukaiset viheralueet luokitellaan mm. sijainnin, luonnonominaisuuksien ja alueiden käyttötarkoitusten mukaan ylläpidon laatua ohjaaviin hoitoluokkiin. Teemakartassa on esitetty alueen hoitoluokat teemoittain ja luetteloihin on koottu yleinen hoitoluokitus ja kohdekohtainen luokitus.

Tammisalonsuunnittelualueella on neljä luontotietojärjestelmän (LTJ) eri arvokkuusasteisiksi luokiteltavaa kasvillisuus-, eläimistö- ja linnustokohdetta (kts. kartta luvussa 2.6). Ensimmäinen kohde on alueen etelä- ja itäosien rantavyöhykkeille rajautuva lepakkokohde. Toinen on linnustokohde, joka sijaitsee alueen itäosassa Porolahden rantavyöhykkeillä. Kohde on rehevä ruohikko-niittyalue, jossa viihtyy monenlaisinen vesi- ja pienlinnusto. Alueen kahdesta kasvillisuuskohteesta toinen on näyttävä pähkinäpensasesiintymä, joka on osin lehdossa ja osin kallioisemmalla alueella. Kohde sijaitsee Leppiisaaren puistossa (4). Toinen on Pyörökivenpuistossa sijaitseva luhtainen tervaleppälehto (14a), joka on luokiteltu kohtalaisen arvokkaaksi kasvillisuus- ja

LUONNONHOITOLUOKAT TAMMISALOSSA

<u>Hoitoluokan koodi ja nimi</u>	<u>kuvioita</u>	<u>ha</u>	
B1 Maisemapelto -	-	-	
B2 Käyttöniitty -	-	-	
B3 Maisemaniitty	4	1,73	Maisemaniitty, avoin maisema
B4 Avoin alue, näkymä	-	-	
B5 Arvoniitty	-	-	
C1 Lähimetsä	19	4,78	Kaupunkirakenteen yhteydessä ja asutuksen lähellä
C1.1 Puistometsä	5	1,38	Tässä yhteydessä lähinnä tulevaisuuden tavoitetila
C1.2 Lähivirkistysmetsä	-	-	
C2 Ulkoilu- ja virkistysmetsä	-	-	
C2.1 Ulkoilumetsä	-	-	
C2.2 Retkeilymetsä	-	-	
C3 Suojametsä	-	-	
C4 Talousmetsä	-	-	
C5 Arvometsä	4	1,24	Metsäiset luonnonarvokohteet
0 Ruovikot	1	0,33	Ruovikko, vesijättömaa
S Suojelualue -	-	-	

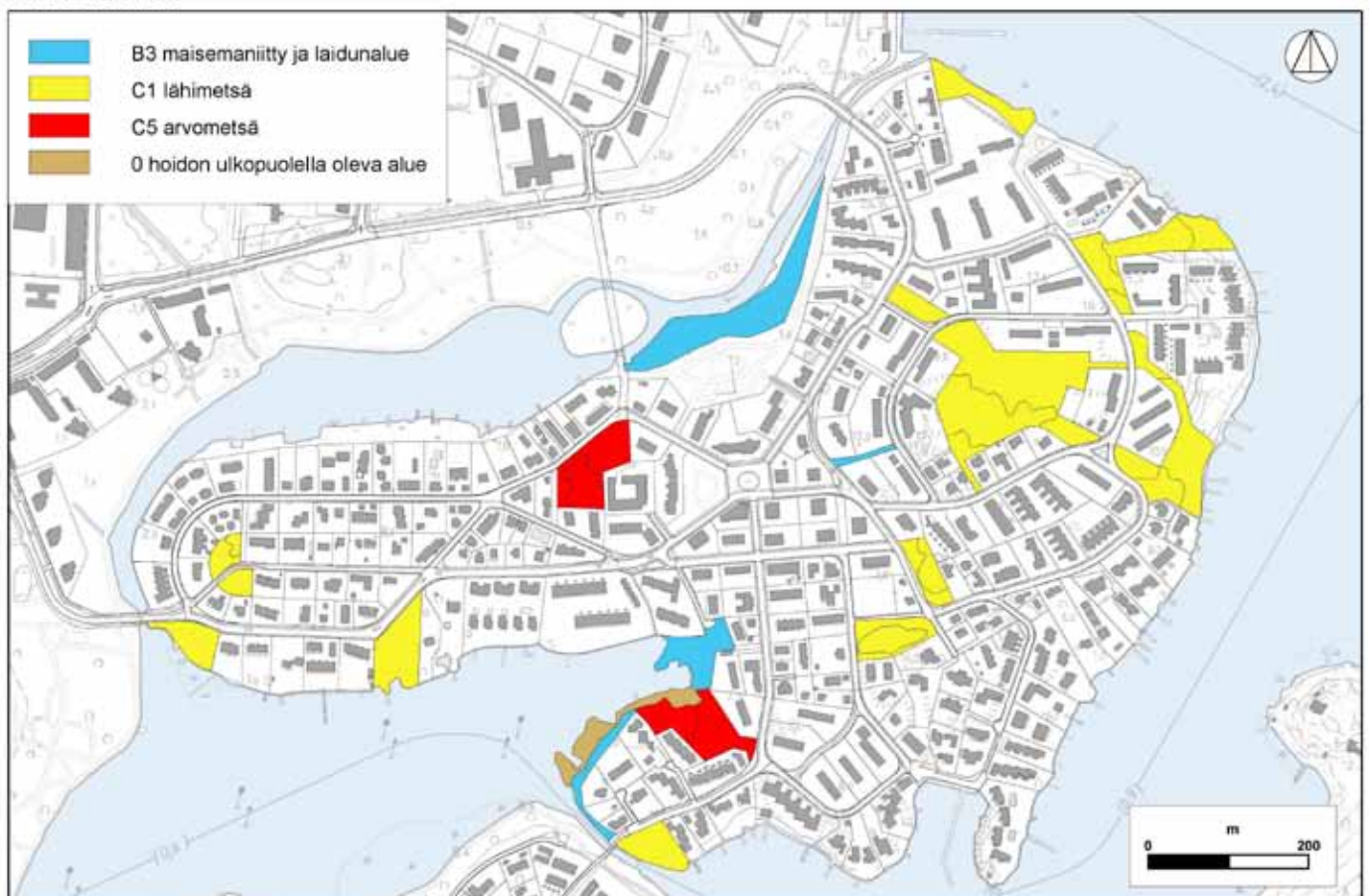
kasvistokohteeksi. Luontotietojärjestelmän rajauksen sisällä olevilla kuvioilla huomioidaan aina kyseisen kohteen ekologiset, maisemalliset ja geologiset arvot kuvion rajauksia ja toimenpiteitä suunniteltaessa. LTJ-kohteelle tai sen läheisyydessä olevalle kuviolle merkitään lisäksi aina viite kyseisen kohteen tiedoista.

Erillisiksi kuvioiksi rajattuja luonnonarvokohteita, arvometsiä (C5) on neljä ja ne muodostavat yhteensä 1,24 hehtaaria eli reilu 10 prosenttia suunnittelualueen pinta-alasta. Nämä luonnonarvokohteet koostuvat pähkinäpensas- ja tervaleppälehdoista. Alueella on arvokohteen lisäksi myös muita luontoalueita, muun muassa reheviä lehtipuuvaltaisia merenrantametsiä. Nämä alueet jäävät pääosin toimenpiteiden ulkopuolelle tai mahdolliset toimenpiteet ovat hyvin pienimuotoisia, lähinnä yksittäisten vaarallisten puiden poistoa.

Suurin osa Tammisalon viheralueista kuuluu luonnonhoidon piiriin.

Hoito voi myös liittyä luonnonarvojen kohentamiseen, kuten lehtokasvillisuuden ja jalopuuston kehittämiseen. Luonnon monimuotoisuuden ja mai-

Hoitoluokat

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2010)

LUONNONHOITOLUOKKIEN KUVAUKSET

- B2 Käyttöniitty on säännöllisesti ylläpidetty avoin tai puoliavoin niitty, joka on koko pinta-alaltaan ulkoilukäytössä. Sen kasvipeite muodostuu pääosin ruohovartisista luonnonkasveista. Niityllä voi kasvaa yksittäisiä puita ja pensaita sekä puu- ja pensasryhmiä.
- B3 Maisemaniittyjä ja laidunalueita ylläpidetään avoimen maiseman säilyttämiseksi. Maisemaniityt ovat avoimia tai puoliavoimia viheralueita, joiden kasvipeite muodostuu pääosin ruohovartisista luonnonkasveista. Maisemaniityillä voi kasvaa yksittäisiä puita ja pensaita sekä puu- ja pensasryhmiä. Liikkuminen ohjataan käytäville tai niittypoluille. Kapeita maisemaniittyjä voivat olla myös kaistaleet, esimerkiksi tien pientareet.
- B4 Avoimet alueet ja näkymät ovat avoimia tai puoliavoimia viheralueita esimerkiksi taajaman tuloväylien, teiden ja muiden väylien varrella. Hoitoluokkaan kuuluvat myös pienet metsäaukeat, umpeutuneet pellot ja johtokatualueet alustat sekä avoimet näkymät kuten esimerkiksi näkymät näköalapaikoilla ja perinnemaisemassa. Näkymät avautuvat myös joki- tai järvimaisemiin sekä merkittäviin luonto- ja maisemakohteisiin. Tähän luokkaan kuuluvat alueet, joiden hoito on pelkkää säännöllistä vesakon poistoa.
- B5 Arvoniityt ovat niittyjä, jotka määritellään tärkeiksi kulttuuriperinteen, maiseman tai luonnon monimuotoisuuden kannalta tai ne ovat muuten asukkaille merkittäviä niittyjä. Arvoniitty niitetään tai raivataan vesoista ja niittojäte vietään pois. Hoito perustuu aina kohdekohtaiseen hoitosuunnitelmaan.
- C1 Lähimetsän käyttö on päivittäistä ja maapohjan kulumisen usein voimakasta. Lähimetsän luontainen pohjakasvillisuus voi olla muuttunutta ja sinne voidaan rakentaa kulkuväyliä ja polkuja sekä sijoittaa vähäisiä rakenteita ja istuinpenkkejä.
- C1.1 Puistometsä on päivittäisessä runsaassa käytössä oleva, maapohjaltaan usein kulunut puistomainen metsäalue, jonka kasvillisuus muodostuu pääosin luonnonkasveista. Puistometsät sijaitsevat yleisimmin asuinalueiden keskellä tai muuten keskeisellä ulkoilun ja virkistyskäytön painopistealueella. Puistometsää hoidetaan vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa painottaen metsän elinvoimaisuutta, viihtyisyyttä, turvallisuutta ja maisemaa. Liikkuminen on ohjattu käytäville ja kevyen liikenteen väylille.
- C1.2 Lähivirkistysmetsä on päivittäisessä käytössä oleva, maapohjaltaan usein kulunut metsäalue, jonka kasvillisuus muodostuu luonnonkasveista. Lähivirkistysmetsät sijaitsevat yleisimmin asuinalueiden keskellä tai lähellä niitä. Lähimetsää hoidetaan vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa painottaen metsän elinvoimaisuutta, viihtyisyyttä, turvallisuutta, suoja-arvoja ja maisemaa. Liikkuminen on ohjattu käytäville ja metsäpoluille.
- C2.1 Ulkoilumetsä on taajaman yhteydessä tai sen reuna-alueella sijaitseva laajempi metsäalue. Metsää hoidetaan painottaen puuston elinvoimaisuuden ohella virkistys-, monikäyttö-, maisema- ja luonnon monimuotoisuusarvoja. Ulkoilumetsissä on erilaisia alueen käyttöä palvelevia rakenteita sekä polku- ja latuverkkoja.
- C3 Suojametsä suojaaa liikenteen tai muun päästölähteen pienhiukkasilta, pölyltä ja osin melulta. Se on myös näkösuoja ja suojaa tuuli- ja lumihaitoilta. Suojametsien hoidossa painotetaan puuston ja muun kasvillisuuden elinvoimaisuutta, monikerroksisuutta ja peittävyttä tavoitteena mahdollisimman hyvä suojavaikutus. Hoidossa huomioidaan myös maisema ja mahdollinen virkistyskäyttö. Mahdollinen suojametsissä liikkuminen on ohjattu käytäville ja metsäpoluille.
- C5 Arvometsä on erityisen tärkeä ja arvokas kohde maiseman, kulttuurin, luonnon monimuotoisuusarvojen tai muiden piirteiden vuoksi. Arvometsää hoidetaan kohteen erityisarvojen ja ominaispiirteiden vaatimalla tavalla. Luonnon monimuotoisuuskohteiden kyseessä ollessa kohde jätetään usein hoitotoimien ulkopuolelle.

seman yksityiskohtiin kiinnitetään huomiota kaikkialla muuallakin kuin ennalta todetuilla arvokohteilla, viime kädessä vielä maastossa toimenpiteiden toteutuksen yhteydessä.

5.3.2 Luonnonalueiden hoito

Tammisalonsuunnittelualueen metsiä hoidetaan, koska puuston täytyy olla siellä elinvoimaista rakennusten, teiden ja asukkaiden turvallisuuden ja viihtyvyyden takia. Lisäksi muutamilla kuvioilla, jotka eivät ole reittien tai rakenteiden välittömässä läheisyydessä, hakkuu- ja hoitotoimenpiteet ovat perusteltuja puuston riukuuntumisen, kasvatettavan taimikon tukehtumisen tai jonkin muun perustellun syyn takia. Pääsääntöisesti voi sanoa, että etelä- ja lounaisosan osin jalopuustoisille merenrantakuvioille ei ole ehdotettu toimenpiteitä. Hakkuutoimenpiteitä on esitetty reilulle kolmelle hehtaarille suunnittelualueen (8 ha) pinta-alasta eli yli puolet alueista jää hakkuutoimenpiteiden ulkopuolelle.

Osa ehdotetuista hakkuutoimenpiteistä on yksittäisten puiden poistoa. Tämä tarkoittaa käytännössä muutamien huonokuntoisten ja kuolleiden puiden poistoa ulkoilureittien, teiden ja talojen välittömästä läheisyydestä, eikä koko kyseisen kuvion pinta-alan käsittelyä. Kun huomioi edellä mainitut seikat, hakkuutoimenpiteiden pinta-ala on todellisuudessa vielä pienempi. Myöskään muissa hakkuutavoissa ei käydä koko kuviota samanlaisella intensiteetillä läpi, vaan toimenpiteen voimakkuus vaihtelee kuvion luonteen mukaan. Jos kuvion jokin kohta on esimerkiksi valmiiksi harvahko, siihen ei kohdistu harvennustoimenpidettä ollenkaan tai se on lievää.

Hoitotoimenpiteistä ylivoimaisesti suurin osa on pienpuuston hoitoa (4,5 ha). Pienpuuston hoidolla pyritään parantamaan pensaskerroksen elinvoimaisuutta, valikoimaan parhaita puuyksilöitä, parantamaan puulajisuhteita ja avaamaan näkymiä sopivissa kohdissa. Pienpuuston hoito ei siis tarkoita koko pensaskerroksen poistamista, eikä sitä monella kuviolla tehdä kuin reittien varsille. Täten todellinen pienpuuston hoidon pinta-ala on paljon pienempi kuin alla olevassa taulukossa esitetyt hehtaarit. Leppisaaren puistossa (4) on kaksi arvometsäkuvioita (kuviot 6 ja 7). Näille molemmille arvometsäkuvioille tehdään pienpuuston hoito pähkinäpensaitten elinvoimaisuuden vuoksi.

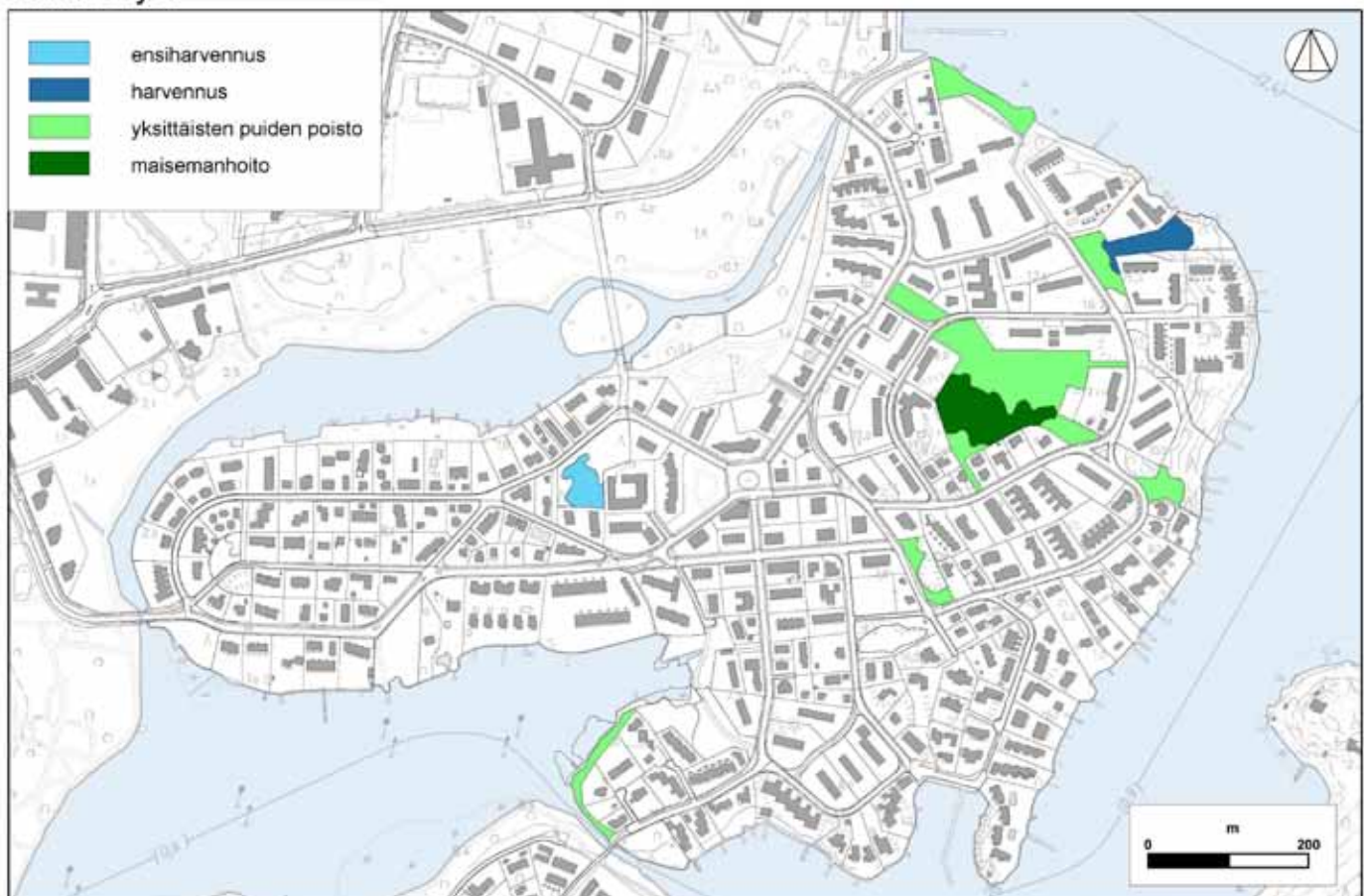
Taimikonhoidolla (0,1 ha) pyritään parantamaan kyseisen kuvion kasvatettavaksi aiottujen puulajien elinvoimaisuutta poistamalla taimien välittömästä läheisyydestä niitä haittaavia puulajeja, useimmiten pihlajaa tai muuta valtoi-

menaan kasvavaa lehtipuuesaa. Monesti myös kasvatettavaksi aiottua puulajia täytyy harventaa sen elinvoimaisuuden takia. Taimikonhoidossa jätetään siis muitakin kuin kasvatettavaksi aiottuja puulajeja sinne, missä niistä ei ole haittaa itse taimikolle. Näin toimitaan myös, jos puulaji on muuten arvokas, esimerkiksi jalo lehtipuu tai kataja.

Luonnon monimuotoisuutta edistetään jättämällä harkitusti sopiviin kohtiin lahoppuuta ja poistamalla varjostavia kuusia valoa vaativien kasvien ja pensaiden tieltä. Lisäksi hakkuilla voidaan ohjata puulajisuhteita sekapuustoisempaan suuntaan ja ottamalla esille maiseman ja monimuotoisuuden kannalta arvokkaita puita. Kaikkien toimenpiteiden yhteydessä oleellista on niiden rajaaminen luontoon ja maisemaan sopiviksi.

Tammisalons luonnonhoitosuunnitelmassa kuviointi on tehty varsin pienipiirteisesti kasvupaikat, puusto, maisema, maastonmuodot, muut ympäristötekijät sekä ihmistoiminta huomioiden. Suunnitelmakuvioita kertyi 29 kappaletta. Kuvioiden keskikoko on näin ollen vain noin 0,27 hehtaaria. Pienimmät

Hakkuutyöt

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2010)

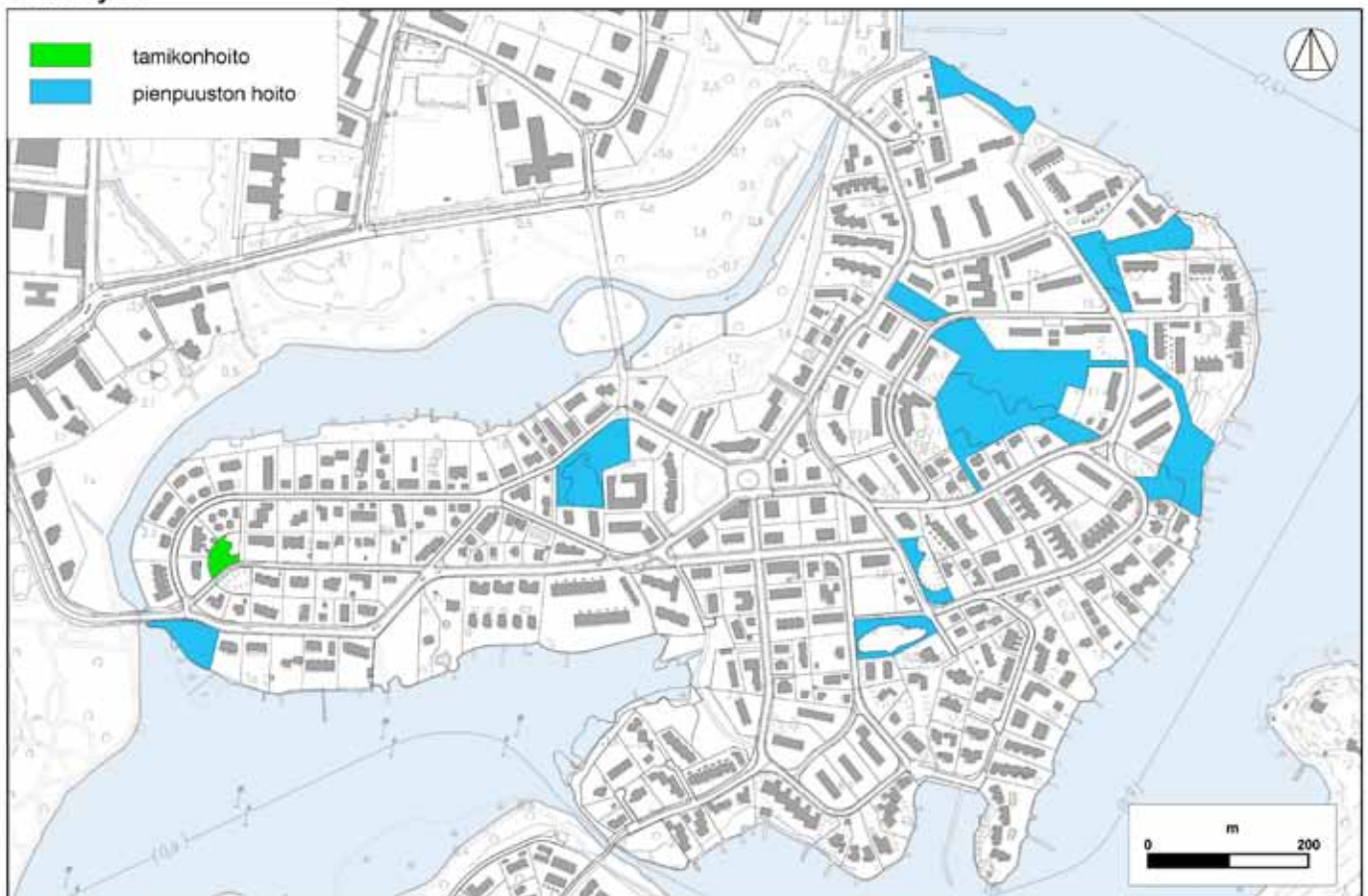
yksittäiset kuviot ovat vain muutaman aarin suuruisia, ja yli hehtaarin kokoisia metsäkuviota on vain yksi. Kuviokohtaisia toimenpiteitä suunniteltaessa on myös huomioitu ympäröivän alueen hoito. Todettu hoitotarve ei yksin ohjaa toimenpidesuunnittelua, vaan toiminta yksittäisellä kuviolla sovitetään koko metsikön tasolle naapurikuvioiden toimenpiteet ja niiden toteutusajankohdat huomioiden.

5.3.3 Luonnonhoidon kustannukset

Tammisalonsuunnitelmaan kuuluvalla alueella B- ja C-hoitoluokituksia vastaavia luontoalueita on kaikkiaan noin kahdeksan hehtaaria. Tästä hoidetaan suunnitelmakaudella metsänhoitotoimin noin 5,18 hehtaaria. Luonnonhoidon toteutuskustannukset suunnitelman kymmenvuotiskaudella on laskettu Helsingin kaupungin vuoden 2008 keskimääräisillä luonnonhoidon yksikköhinnoilla.

Metsäisten alueiden hoitokustannukset ovat 3 668 euroa hehtaaria kohden. Yksikköhinta ei sisällä luonnonhoidon tukipalveluita. Kokonaiskustannus näin laskettuna on 19 000 euroa.

Hoitotyöt

Pohjakaarta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2010)

6 VIHERALUEET KOHTEITTAIN

I. VÄYLÄNSUUN PUISTO

<i>viheraluerekisterinumero:</i>	54038
<i>nykyinen hoitoluokka:</i>	C1
<i>pinta-ala:</i>	2 738 m ²
<i>kaavamerkintä/nro/vuosi:</i>	P/2986/1951
<i>suunnittelija/vuosi:</i>	Terttu Hilli/1992, tot. osittain
<i>luonnonhoitosuunnitelman kuvat:</i>	26

<u>Toimenpiteet</u>	<u>Kiireellisyysluokka</u>
Polkukunnostus	3
Luonnonhoito / ruoppaus, niitto	

Kohteen kuvaus

Väylänsuun puisto on rehevää, 75-vuotiasta tervaleppälehtoa. Pensaskeroksessa kasvaa tuomea ja pihlajaa. Rannassa on kesäisin korkeaksi kasvavaa järviruokoa. Rantavyöhyke kuuluu lepakkoalueeseen (30/03). Kohteessa on 1750-luvulla perustetun tiiliruukin aikaisia savi/hiekkakuoppia.

Puistoon on 2000-luvulla osittain toteutettu 1992 laaditun suunnitelman mukainen polku, käsijohteilla varustetut pölliporaat ja kulkuluiska. Puistossa on kaksi penkkiä ja roska-astia. Asukkaat siivoavat puistoa talkoilla. Yleisvaikutelma kesällä 2010 oli luonnontilainen. Yli 2-metrinen ruovikko esti näkö- ja kulkuyhteyden vesipintaan. Läheiseltä Laajasalon sillalta kantautui melua. Puistossa ei ole valaistusta.

Käyttäjien toivomukset

Toivotaan ruovikon niittämistä ja merinäköalaa. Osa asukkaista toivoi rannan kunnostamista kalastajia varten. Metsikön hoitotason parantaminen ja reitin kunnostaminen koettiin tärkeäksi. Toivottiin roskalavaa tuotavaksi puiston edustalle kerran vuodessa asukkaiden siivoustalkoita varten.

Tavoitteet

Tavoitteena on luonnon monimuotoisuutta edustava, rehevä rantapuistikko, jossa on näköyhteys ja kosketus vesipintaan.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Polkukunnostuskohde. Reitin pinnoitteiden ja puurakenteiden kunnostaminen. Kalusteet uusitaan kauden loppupuolella. Kohteeseen ei asenneta valaistusta.

Ruovikkoa raivataan. Veden äärelle pääsy mahdollistetaan.

Muuta

10 vuoden päästä seuraavaan luonnonhoitosuunnitelmaan tulee harkita hoitoluokan muuttamista lähimetsästä (C1) puistometsäksi (C.I.I.).

Merinäköalan toteuttaminen rannasta edellyttää järviruo'on säännöllistä niittämistä.

Merinäköalan toteuttaminen kadulta (bussipysäkiltä) edellyttää aluspuuston poistamista kapealta näkösektorilta.

Ruoppaus. Viereisen pienveneväylän pitäminen auki.

Tammisaloseuralla on vireillä EU-hakemus Tiiliruukinlahden ja Porolahden kunnostamiseksi ruoppaamalla

2. KUMMELLEHTO

viheraluerasterinumero	54039
nykyinen hoitoluokka	C1
pinta-ala	3 070 m ²
kaavamerkintä/nro/vuosi	P/2986/1951 ja P/6587/1971
suunnittelija/-vuosi	Terttu Hilli/1992, ei toteutettu
luonnonhoitosuunnitelman kuviot:	23-25

Toimenpiteet	Kiireellisyysluokka
Polkukunnostus	3
Luonnonhoito	

Kohteen kuvaus

Kummellehto on osittain lehtomaista kangasmetsää ja osittain kuivaa kallioniittyä. Pääpuulaji on vaahtera, mutta puistossa kasvaa myös iäkkäitä mäntyjä ja kuusia sekä nuoria jalavia. Yleisvaikutelma kesällä 2010 oli luonnonmukainen. Kohteen halkaisee Kummeltie. Kohde on pientalotonttien ympäröimä, raja on osittain häilyvä. Pohjoisosassa on umpeen kasvanut sorapolun pätkä joka jatkuu etelään kinttupolkuna yli avokallion. Puistossa ei ole valaistusta.

Käyttäjien toiveet

Osa asukkaista toivoo läpikulkureittien kunnostamista ja päällystämistä. Osa asukkaista toivoo alueen säilyttämistä luonnonmukaisena. Toivottiin kaatuvien oksien poistoa ja pusikoiden raivausta käytävän tieltä. Kalliolle toivottiin penkkiä.

Tavoitteet

Tavoitteena on elinvoimainen ja monipuolinen sekametsä, jonka läpi voi helposti ja turvallisesti kulkea jalan. Kallioisilla alueilla säilytetään luontainen kasvillisuus.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Polkukunnostuskohde. Polun varren kasvillisuutta raivataan, että kulkeminen on mahdollista. Polun kivituhkapinta kunnostetaan. Kallion päälle ei ole tarkoituksenmukaista rakentaa käytävää. Penkin asentamista kalliolle tutkitaan. Kohteeseen ei asenneta valaistusta.

10 vuoden päästä seuraavaan luonnonhoitosuunnitelmaan tulee harkita hoitoluokan muuttamista lähimetsästä (C1) puistometsäksi (C.I.I).

3. TIILIRUUKIN PUISTO

<i>viheralurekisterinumero</i>	54040
<i>nykyinen hoitoluokka</i>	C1
<i>pinta-ala</i>	4 899 m ²
<i>kaavamerkintä/nro/vuosi:</i>	VP ja W/10659/1999
<i>suunnittelija/vuosi:</i>	Terttu Hilli/1992, tot. osittain
<i>luonnonhoitosuunnitelman kuviot:</i>	27

Toimenpiteet	Kiireellisyysluokka
Hankekohde	2
Luonnonhoito	

Kohteen kuvaus

Tiiliruukin puisto on rehevää lehtoa. Puistossa kasvaa yli 50-vuotiaita koivuja. Niiden seassa kasvaa haapoja, tervaleppiä, vaahteroita ja lehmuksia. Ranta-vyöhyke kuuluu lepakoalueeseen (30/03).

Kohteen yleisvaikutelma on luonnonläheinen, rakennetuilta osiltaan ränsistynyt. Rannassa on höyrylaivakaudelta periytyvän vanhan kivilaiturin jäänteet ja niiden jatkoksi rakennettu puulaituri, jossa on 10 kpl nimikoituja ja asukkaiden itse hallinnoimia venepaikkoja. Veneitä säilytetään myös rannalle vedettyinä. Venepaikat periytyvät vanhasta Tammissalon säännöstä, jonka mukaan sisämaan tonteilla on yhteisranta-oikeus.

Puistossa on sorapintainen kadulta laiturille johtava pääkäytävä, kaksi penkkiä ja roska-astia sekä tuhka-astia. Laiturin länsipuolelle on tuotu rantahiekkaa. Lehtometsikön läpi linjattu kapeampi sivupolku on varustettu melko hyväkuntoisilla pitkospuilla ja puuportilla. Kohteessa on 1750-luvulla perustetun tiilitehtaan aikaisia hiekka/savikuoppia. Asukkaat siivoavat puistoa talkoilla.

Puiston itäosan rannassa on huonokuntoinen, aiemmin viereiseen tonttiin kuulunut kiviterassointi, joka kertoo alueen huvilahistoriasta. Tammissalon-tien puoleisessa reunassa on jätelajitteluastioita, ja reunaa käytetään lumenkaatopaikkana. Puistossa ei ole valaistusta.

Käyttäjien toiveet

Toivotaan ranta-alueen kunnostamista ja valvonnan lisäämistä kokonaisuudessaan sekä metsänhoitotason, näkymien ja esteettömyyden parantamista. Toiveita rannan osalta ovat uusi näköala- ja oleskelulaituri tai nykyisen laiturin

kunnostaminen, lisää hiekkaa sekä rakenteiden, kuten penkkien ja roskisten uusiminen ja uudelleensijoittelu. Toivottiin myös opastekylttiä, jossa kerrottaisiin alueen historiasta.

Ruovikkoa tulisi ruopata. Veneiden säilytys rannalla koetaan häiritseväksi. Kunnostustoimenpiteitä toivottiin entisen yksityistontin rannan kiviterassoinnille, jonne toivottiin myös kulkureittiä.

Puustoa haluttiin harvennettavan aiemman aluesuunnitelman mukaan. Toivotaan meren näkymistä Tammisalontielle asti. Lisäksi, metsikön polku tulisi kunnostaa ja tien vierellä oleva lumenkaatopaikka siirtää muualle.

Tavoitteet

Tavoitteena on kasvillisuuden elinvoimaisuus ja meren näkyminen Tammisalontielle asti. Puisto ilmentää paikalla sijainneen tiiliruukin historiaa. Puistossa on esteetön kulku veden äärelle sekä levähdyspaikka. Veneiden pito sovitaan puiston muuhun käyttöön.

Puusto hoidetaan asianmukaisesti ja näkymät raivataan kolmen vuoden välein. Tavoitteena on meren pilkottaminen puiden lomasta myös kesällä, ajettaessa tai kuljettaessa Tammisalontietä pitkin. Puiston tunnelma on valoisa ja heleä puolivarjainen lehtometsä.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Tiiliruukin puisto kunnostetaan historiallisia ja luonnonarvoja vaalien. Rantaa rakennetaan uusi, vanhan höyrylaivalaiturin tyylinen arkkulaituri, jossa istuinpenkit. Laiturille johtava pääkäytävä rakennetaan esteettömäksi ja valaistaan. Puistoon sijoitetaan tiiliruukin historiasta kertova opaste. Hiekkaranta, rantamuurit ja polut kunnostetaan, kalusteet uusitaan. Rakennetaan uusi, rantamuurille johtava kapea purupolku. Veneille osoitetaan säilytyspaikat. Tämä puisto vaatii tarkempaa jatkosuunnittelua. HANKEKOHDDE.

Hoitoluokan muutos

10 vuoden päästä seuraavaan luonnonhoitosuunnitelmaan tulee harkita hoitoluokan muuttamista lähimetsästä (C1) puistometsäksi (C.I.I). Kunnostussuunnittelun yhteydessä saattaa jo aikaisemmin ilmetä tarve tehostaa puiston hoitoa. Asiasta päätetään suunnitteluprosessin aikana.

Tammisaloseuralla on vireillä EU-hakemus Tiiliruukinlahden ja Porolahden kunnostamiseksi ruoppaamalla.

4. LEPPISAAREN PUISTO

<i>viheraluerasterinumero</i>	54041
<i>nykyinen hoitoluokka</i>	C1
<i>pinta-ala</i>	6 492 m ²
<i>kaavamerkintä/nro/vuosi</i>	P/2986/1951
<i>suunnittelija/vuosi</i>	Terttu Hilli/1992, tot. osittain
<i>luonnonhoitosuunnitelman kuviot:</i>	21,22

<u>Toimenpiteet</u>	<u>Kiireellisyysluokka</u>
Polkukunnostuskohde	2
Luonnonhoito	

Kohteen kuvaus

Leppisaaren puisto on tuoretta ja lehtomaista kangasta. Pääpuuna on korkeimmilla maastokohdilla mänty, muualla vaahtera. Puistossa kasvaa runsaasti pähkinäpensaita, joiden ansiosta kohde on luokiteltu arvokkaaksi kasvillisuuskohteeksi. (LTJ 77/90). Pohjakasvillisuudessa on mm. kieloja ja sinivuokkoja. Kohteen pähkinäpensaskasvillisuus voi olla joko peräisin alueella 1700-luvulla sijainneen Tammerlundin talon puutarhasta, tai se voi olla luontaisesti syntynyttä.

Puistossa on joitakin kapeita, hakepintaisia polkuja, jotka on yhdistetty viereiseen vanhusten palvelutalon tonttiin puuporraskaskelmilla. Länsireunassa on sorapintainen, epäkäytännöllisellä käsijohteella varustettu polkuosuus, joka on kasvanut lähes umpeen. Puistossa ei ole valaistusta.

Käyttäjien toiveet

Toivotaan kaiteiden uusimista, talvikunnossapidon parantamista sekä valaistusta. Puiston reittien leveydet ja ylläpito on mietittävä tarkemmin.

Tavoitteet

Tavoitteena on monimuotoinen, rehevä lehtometsikkö, jonka läpi voi kulkea turvallisesti jalan. Suunnitelman lehtomaisella alueella on tavoitteena elinvoimainen ja monipuolinen pähkinäpensas- ja tammimetsä, jonka seassa voi olla muitakin jaloja lehtipuita. Karummalle kasvupaikalle tavoitteeksi asetetaan mäntymetsä, jonka seassa on koivuja. Vanhat männyt pidetään esillä poistamalla niitä haittaavat puut ja pensaat riittävän usein. Pähkinäpensasta suositaan.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Polkukunnostuskohde. Puiston läpi Vanhaväylältä Vanhaväylänkujalle johtava pääkäytävä ja käsijohde kunnostetaan. Muualla puistossa sijaitsevan, kaapeamman poluston leveys tarkistetaan ja pinnat korjataan. Kohteeseen ei asenneta valaistusta.

Kadun varren kasvillisuutta käsitellään maisemallisena reunana. Pohjoisosan polun alkupäätä selkeytetään avaamalla kasvustoa.

Vanhusten palvelutalon kiinteistölle johtavat polut portaineen ja käsijohteen kunnostetaan ja niistä sovitaan kiinteistön kanssa.

Muuta

Merkitään arvometsäksi C5.

5. VÄYLÄNRINTEEN PUISTO

<i>viheraluekisterinumero</i>	54043
<i>nykyinen hoitoluokka: puisto</i>	All, aukio KA2
<i>pinta-ala</i>	3 890 m ² (puisto)
<i>kaavamerkintä/nro/vuosi</i>	P/ 5717/1965
<i>suunnittelija/vuosi</i>	Harald Carstens ja N.N./1969,
<i>luonnonhoitosuunnitelman kuviot:</i>	-

<u>Toimenpiteet</u>	<u>Kiireellisyysluokka</u>
Hankekohde	3

Kohteen kuvaus

Tammisalons aukio ja sen viereinen Väylänrinteen puisto aidattuine leikki-paikkoinen muodostavat Tammisalons keskeisimmän kaupunkitilakokonai-suuden.

Yleisvaikutelma oli kesäkuussa 2010 hyvin hoidettu ja viimeistelty. Leikki-puiston reunavyöhykkeen lehtipuusto (3-4 isoa tammea, 2 isoa koivua, 2-3 vaahteraa, muutama haapa ja useita komeita mongolianvaahteroita) on kas-vanut suureksi ja varjostus haittaa osittain aitausta reunustavien ruusupen-saiden kasvua.

Leikkipaikalla on vaihtelevaa kalustusta, joka on melko hyvässä kunnossa: 4 penkkiä, 1 penkipöytä, 3 roska-astiaa, 1 huvimajakatos, liukumäki, keinut, 2 hiekkalaatikkoa, leikkimökkikatos, 2 jousikiikkua, 1 tasapainoiluteline, 5 lu-kittua lelulaatikkoa, hiekoituslaatikko, 2 eläinveistosta ja 4 pylväshalaisinta. Leikkipuisto on ympäröity verkkoaidalla ja siinä on kaksi porttia. Puistotäti ei enää toimi puistossa käyttöristeriitojen takia.

Aukions keskellä on pyöreä istutusalue, jossa kasvaa maamerkkimäinen pyl-väshaaparyhmä. Pylväshaapojen alla on nurmikkoa ja matalia angervopen-saita. Kesäkatut on istutettu asukkaiden talkootöinä vuodesta 2003. Aukiolla on korkeat katuvalaisimet, kauppa-auton pysäkki ja erinäisiä jätelajitteluasti-oita.

Käyttäjien toiveet

Puiston edustavuutta toivotaan lisäävän ja käytettävyyttä parannettavan. Leikkipuiston aidan uusiminen verkkoaidasta esteettisempään aitaan ja kulu-

neiden rakenteiden maalaaminen koettiin tärkeäksi. Asukkaat toivoivat leikkipuistoon vauvakeinua ja -liukumäkeä. Viheralueen osalta toivottiin pensastutusten hoitotason parantamista tai uusimista. Aukion viereiseltä penkiltä puiston edustalta puuttuu roskakori. Puiston laidalla olevat kierrätysastiat haluttiin piiloon. Pienmetallikierrätyspiste puuttuu.

Tavoitteet.

Tavoitteena on aikakauden tyylin mukaan toteutettu puiston ja aukion muodostama kokonaisuus, jossa on tilaa oleskeluun, kokoontumiseen ja leikkimiseen.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Kohde on kaupunkikuvallisesti merkittävällä paikalla kirkon edustalla. Puistosta ja aukiosta on olemassa alkuperäiset suunnitelmat 1960-luvulta, ja ne otetaan suunnittelun lähtökohdaksi. Aukio ja puisto suunnitellaan yhtenä kokonaisuutena alkuperäiseen tyyliin. Kasvillisuuden käytön tulee olla veistoksellista, värien ja materiaalien tulee olla vähäeleisiä. Aukion istutukset säilytetään kaupunkikuvallisena maamerkinä. Puiston tulee visuaalisesti liittyä aukioon. Kohde vaatii jatkosuunnittelua. HANKEKOHDDE.

6. VANHANVÄYLÄN PUISTO

viheralunumero	54067
nykyiset hoitoluokat	All, All ja B2
pinta-ala	14 400 m ²
kaavamerkintä/nro/vuosi	P/2986/1951
suunnittelija/vuosi	Harald Carstens/1969, Reijo Nygren/1989 (kanava), Terttu Hilli/1992, Matti Liski & Tiina Perälä /2006.
luonnonhoitosuunnitelman kuviot:	15

Toimenpiteet	Kiireellisyysluokka
Luonnonhoito / ruoppaus, niitto	-

Kohteen kuvaus

Vanhanväylän puisto sijaitsee vuonna 2001 valmistuneen Porolahden kanavan rannalla. Puisto on kunnostettu vuonna 2007. Puiston halki johtaa kivituhkapintainen käytävä. Rannassa on pitkospuureitti. Puistossa on pieni pelikenttä, nurmikoita ja leikkipaikka, jossa on mm. keinuja ja kiipeilyteline. Kohde kuuluu Porolahden arvokkaaseen lintualueeseen (270/99) ja lepakoalueeseen (30/03).

Puisto on tulva-alueella ja sinne on rakennettu Helsingin ensimmäisiä mereltä tulevan tulvan suojauslaitteita, mutta ongelmana on joskus ollut myös kaduilta tuleva rankkasadetulva.

Puistossa järjestetään asukkaiden vuosittaiset Elojuhlat. Puiston valaistus on vuodelta 2007.

Käyttäjien toiveet

Ehdotettiin leikkipaikan aitaamista ja Väylänrinteen liukumäen siirtämistä sinne. Toivottiin pelikentälle valaisimia. Pelikenttä tulisi valaista klo 21.00 asti. Toivottiin myös lisää penkkejä ja istutusaltaita. Metsänhoitoa ja ruoppausta on asukkaiden mielestä lisättävä. Pitkiä näkymäkiiloja polulta kanavalle toivotaan kehitettävän.

Tavoitteet

Tavoitteena on toiminnallinen, valoisa ja avoin kaupunkipuisto, johon sisältyy

luonnonmukaisin periaattein toteutettu rantavyöhyke. Näkymiä eri puolilta puistoa, poluilta ja oleskelualueilta vesipintaan pidetään avoimina.

Harvennetun rantakoivikon on tarkoitus muodostaa ilmeeltään vaihteleva metsikkö, jossa on sekä pieniä, koivua kasvavia saarekkeitä, että eri heiniä ja saroja kasvavia avoimia paikkoja.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Pelikentän valaistusta parannetaan.

Pitkospuiden vierustat niitetään kaksi kertaa kasvukauden aikana, jotta reittiä voidaan käyttää. Koivikon luonnetta ylläpidetään toistuvien harvennuksin.

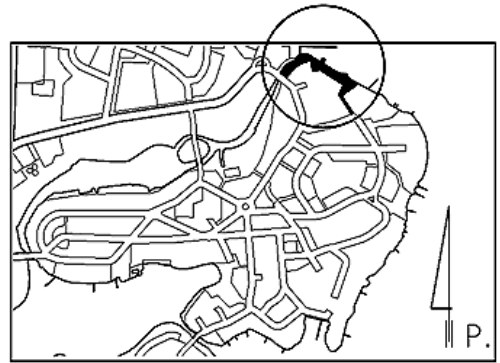
Ruovikon niitto. Vesireitin ruoppaus.

Tammisaloseuralla on vireillä EU-hakemus Tiiliruukinlahden ja Porolahden kunnostamiseksi ruoppaamalla

7. RUONASALMEN PUISTO

viheraluerasterinumero	64020
nykyiset hoitoluokat	All, All ja C1
pinta-ala	7 872 m ²
kaavamerkintä/nro/vuosi	P/2986/1951
suunnittelija/vuosi:	Reijo Nygren/1989 (kanava), Terttu Hilli/1993, tot. osittain
luonnonhoitosuunnitelman kuviot:	I

Toimenpiteet	Kiireellisyysluokka
Polkukunnostuskohde	I
Luonnonhoito / ruoppaus, niitto	

Kohteen kuvaus

Ruonasalmen puisto on osa Porolahden kanavan rantapuistokokonaisuutta. Puistomaisesti käsitelty ja hoidettu osuus sijoittuu Strömsin venesataman tuntumaan, jossa on mm. luonnonperennaryhmiä, levähdyspaikka ja uusittu valaistus. Kohteessa on kanavan ylittävä kävelysilta. Muu osa on luonteeltaan luonnonmukaisempi.

Kohteessa on Liikuntaviraston ylläpitämä uimapaikka, jossa on pieni hiekkaranta, muutama penkki ja roskakori sekä pukukoppi. Puistossa kulkeva reitti on valaistu kahdella eri tyyppisellä pylväsvalaisimella.

Käyttäjien toiveet

Toiveet liittyivät levähdyspaikkojen valaistuksen ja istutusaltaiden lisäämiseen.

Metsikön toivotaan sisällytettävän metsänhoidon piiriin ja hoitotasoa parannettavan. Näkymien avaaminen, ruovikon niitto ja hiekkarannan edustan ruoppaaminen koettiin tärkeäksi. Paikalliset sukeltajat ovat löytäneet pohjasta vaarallisia vanhan laiturin jätteitä uimapaikan edustalta.

Huonokuntoinen reitti tulisi kunnostaa ja pitää talvella kunnossa, sillä Onnitalolle halutaan päästävän helposti myös talvella (kohde ei nykyisin kuulu talvikunnossapidon piiriin).

Tavoitteet

Tavoitteena on vaihteleva, valoisa ja kaunis viheralue, jonka läpi kulkee helpokäyttöinen, talvisinkin hoidettu virkistysreitti. Reitiltä aukeaa merinäkymiä.

Uimapaikka säilyy viihtyisänä ja turvallisena.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Polkukunnostuskohde. Valaisimien osittainen uusiminen ja lisääminen. Reitin hoitotason ja valaistuksen parantaminen ja yhdenmukaistaminen koko kohteessa. Sama valaisintyyppi (Victor) kuin kanavan varressa ja Väylänrinteen puistossa.

Käytävän varren heinikko niitetään kaksi kertaa kasvukaudessa. Tierummun kohta kunnostetaan turvallisemmaksi. Metsän valoisuutta ylläpidetään riittäväällä harvennuksilla.

Liikuntavirasto siivoaa uimapaikan vesialueen laiturin jäänteistä.

Hoitoluokan muutos

Ehdotettu uusi virkistysreitin talvikunnossapitoluokka C.

Luonnonhoidon hoitoluokka lähimetsä (C1) muutetaan hoitoluokaksi puistometsä (C1.1) kuviolla 1.

8. MÄNTYPAADENPUISTO

<i>viheralurekisterinumero</i>	64022
<i>nykyinen hoitoluokka</i>	C1
<i>pinta-ala</i>	7 775 m ²
<i>kaavamerkintä/nro/vuosi</i>	P/2986/1951
<i>suunnittelija/vuosi</i>	Terttu Hilli/1992, tot. osittain
<i>luonnonhoitosuunnitelman kuviot:</i>	2-5

<u>Toimenpiteet</u>	<u>Kiireellisyysluokka</u>
<u>Luonnonhoito</u>	

Kohteen kuvaus

Mäntypaadenpuisto on tuoretta ja lehtomaista kangasta, joka laskeutuu Mäntypaadentieltä Strömsinlahden rantaan. Ylärinteessä pienellä alueella on useita lähteitä. Alarinteen rantametsän istutettuja puun taimia on luvattomasti poistettu. Metsän läpi kadulta rantaan kulkee sorapintainen käytävä. Läheisen Onni-talon vanhukset käyttävät puistoa säännöllisesti. Rannan oleskelupaikalla on kolme penkkiä ja roska-astia. Ranta on lähes luonnontilainen, Nykyisen As. Oy Säästöpaaden tontin alkuperäisen omistajan Svenssonin rakentaman uimalaiturin paikalla on enää betoniportaatt. Puistossa ei ole valaistusta.

Käyttäjien toiveet

Luvattomaan taimenpoistoon puututtava ja metsänhoitotasoa parannettava.

Tavoitteet

Tavoitteena on elinvoimainen ja kaunis metsä. Rantaan jää mäntyvyöhyke, kun taas rinteeseen muodostuu vaahterametsä.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Luonnonhoitosuunnitelman mukaiset toimenpiteet. Vanhat betonirakenteet poistetaan rannasta. Polku kunnostetaan ylärinteen lähteikön kohdalla. Kalusteet uusitaan kauden loppupuolella.

Hoitoluokan muutos

Luonnonhoidon hoitoluokkaa lähimetsä (C1) muutetaan hoitoluokaksi puis-tometsä (C1.1) alueen rantaan rajoittuvalla kuviolla 4.

9. TAMMISALON PUISTO (JATASALMENTIEN, MÄNTYPAADENTIEN JA RANNAN VÄLISSÄ)

viheraluekisterinumero	64024
nykyinen hoitoluokka	CI
pinta-ala	8 837 m ²
kaavamerkintä/nro/vuosi	P/2986/1951 ja P/6776/1972
suunnittelija/vuosi	Terttu Hilli/1992, tot. osittain
luonnonhoitosuunnitelman kuvat:	11-14

Toimenpiteet	Kiireellisyysluokka
Polkukunnostuskohde	2
Luonnonhoito	

Kohteen kuvaus

Puistoalue on lehtomaista kangasta, joka laskeutuu kadulta alas rantaan. Mäntypaadentieltä rantaan johtava pääkäytävä on osittain asfalttipintainen. Puistossa on myös kapeampi, kivituhkapintainen käytävä eli niin kutsuttu loiva polku. Kalustuksena on muutama penkki ja pieni roskakori. Rannassa on yksi valaisinpylväs, ilmajohto.

Rannassa on kolme yksityislaituria, joista vain pohjoisimmalla on voimassa oleva Liikuntaviraston lupa. Kyseessä on Vasikkaluodossa sijaitsevan, Kiinteistöviraston tilakeskuksen omistaman kiinteistön (ent. Kone Oy:n majan) yhteislaituri. Keskimmäinen laituri (entisen Granåsin höyrylaivalaiturin paikalla) kuuluu yksittäisille paikallisille asukkailla, joilta HKR perii vuosivuokraa. Eteläisin (ent. Höjebon laituri) on ilmeisesti vartiosaarelaisten käytössä.

Rantaan vedettynä säilytetään lukuisia pienveneitä ympäri vuoden (kesällä 2010 lähes 30 erilaista venettä). Nämä epäviralliset venepaikat periytyvät vanhasta Tammisalons säännöstä, jonka mukaan sisämaan tonteilla on yhteisranta-oikeus. Asukkaat käyttävät rantaa myös uimapaikkana.

Käyttäjien toiveet

Loivan polun kunnostaminen, näkymien säilyttäminen ja loivan polun penkin kohdalla näkymän avaaminen merelle koettiin tärkeäksi. Penkin edessä kasvaa koivu. Metsänhoitoa tulisi lisätä. Roskaisuus häiritsee.

Ehdotettiin (avanto)uintimahdollisuuden järjestämistä, hylättyjen veneiden poistoa alueelta ja "veneidensäilytys kielletty" -kylttiä sekä laituri-

huoltoa tai uuden julkisen laiturin rakentamista (LIV/HKR/Partiolaisjärjestö/ uusi omistaja?), mikä palvelisi uimakäytön huomioimista yleisesti. Huomautettiin vanhoista tai huonokuntoisista kylteistä, kuten "ajokielto" -liikenne-merkistä, lahoista ilmoituskepeistä ja kaapeli-ilmoitustaulusta.

Toivottiin, että Mäntypaadentie 13:n tonttiraja tarkistettaisiin. Asukkaat ovat huomanneet, että tonttiraja liukuu jatkuvasti rantaa kohden. Tontin omistajia on epäilty puidenkaadosta julkisella puistoalueella.

Lisätoiveina oli valaistuksen lisääminen ja mäen käyttäminen pulkkalaskuun talvella. Tämä edellyttää veneiden talvisäilytyksen osoittamista vain tiettyyn kohtaan puistoa.

Tavoitteet

Tavoitteena on valoisa ja helppokäyttöinen rantapuisto. Polulta ja oleskelupaikalta aukeavia merinäköaloja pyritään mahdollisuuksien mukaan pitämään yllä. Asukkaat voivat käyttää rantaa uimapaikkana omalla vastuulla. Veneilykäyttö sovitetaan puiston muuhun käyttöön.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Polkukunnostuskohde. Pääpolku pinnoitetaan, käsijohde uusitaan, loiva polku kunnostetaan hakepintaiseksi, liikennemerkkit uusitaan. Penkit ja roska-astiat uusitaan. Valaistusta parannetaan. Veneille osoitetaan kesä- ja talvisäilytyspaikat niin, että puiston muu käyttö on mahdollista. Laitureiden hallinta- ja ylläpitosopimukset tarkistetaan palvelutoimiston kanssa.

Hoitoluokan muutos

Luonnonhoidon hoitoluokka lähimetsä (C1) muutetaan hoitoluokaksi puistometsä (C1.1) kuviolla 12.

10. TAMMISALON PUISTO (MÄNTYPAADENTIEN JA PAASITIEN VÄLISSÄ)

viheraluerasterinumero	64023
nykyinen hoitoluokka	CI
pinta-ala	22 402 m ²
kaavamerkintä/nro/vuosi	P/2986/1951
suunnittelija/vuosi	Terttu Hilli/1993, tot. osittain
luonnonhoitosuunnitelman kuvat: 7-10	

Toimenpiteet	Kiireellisyysluokka
Polkukunnostuskohde	3
Luonnonhoito	

Kohteen kuvaus

Tammisalons puisto on mäntyvaltaista kangasmaastoa ja kalliota. Se on Tammisalons laajin yhtenäinen metsäalue. Kalliokasvillisuus on paikoin kulunutta.

Kohteen läpi kulkee kivituhkapintainen käytävä, jonka varrella on kolme puistonpenkkiä ja kaksi roska-astiaa. Neljäs penkki on kalliolla. Polku päättyy toisessa päässä kapeisiin puuportaisiin.

Syyskuussa 2010 reitin reunat oli niitetty kauniisti. Reitti on valaistu korkeisiin puupylväisiin asennetuilla valaisimilla, joissa on ilmajohdot. Puistossa risteilee lisäksi useita kinttupolkuja.

Puisto rajautuu lännessä vuonna 2002 valmistuneen korttelitalon tonttiin. Aidattua pihaa käyttävät päiväkotiki ja peruskoulun 1. ja 2. luokan oppilaat.

Käyttäjien toiveet

Toivotaan että vuonna 2010 asennetun puhelinmaston edustalta siirretään penkki ja roskakori puiston keskelle pääraitin varteen. Polut voisi kunnostaa ja sadevesivauriot korjata. Osa toivoo lisää polkuyhteyksiä.

Tavoitteet

Tavoitteena on elinvoimainen ja monipuolinen valoisa sekametsä, jossa voi liikkua turvallisia virkistysreittejä pitkin.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Polkukunnostuskohde. Pääkäytävän kivituhkapinta korjataan luoteispäässä. Puuportaiden viereen asennetaan kivituhkakäytävä pyörillä liikkujia varten. Yksi penkki ja roska-astia siirretään käytävän eteläpäästä ylemmäs reitin varrelle. Kalusteet uusitaan metsäpenkkimallilla, kts. luku 5.2.3. Uusi polkuyhteys Mäntypaadentieltä puiston koillisosassa toteutetaan vanhan suunnitelman mukaan.

Tutkitaan kulun ohjaamisen tarvetta kallioalueella, erityisesti korttelitalon piha-aidassa olevalta pieneltä portilta kalliolle, mahdollisesti purupolkuja rakentamalla.

I I. TAMMISALON PUISTO (MÄNTYPAADENTIEN LIIKENTEENJAKAJA)

<i>viheraluerasterinumero</i>	64223
<i>nykyinen hoitoluokka</i>	All
<i>pinta-ala</i>	216 m ²
<i>kaavamerkintä/nro/vuosi</i>	P/2986/1951
<i>suunnittelija/vuosi</i>	(ei tiedossa)
<i>luonnonhoitosuunnitelman kuviot:</i>	-

Toimenpiteet

Kiireellisyysluokka

Kohteen kuvaus

Kohde on kolmion muotoinen, nurmipintainen liikenteenjakaaja, joka yhdistää Tammisalons puiston eri osia toisiinsa. Kohteeseen on vuonna 2003 istutettu tammi, jonka kaupunki lahjoitti Tammisaloseura ry:n 50-vuotislahjaksi. Lisäksi talkoilla on istutettu kaupungin antamia kukkasipuleita ja kesäkukkia tammen ympärille. Nurmikon reunaan on asennettu maakiviä ajonestoksi.

Käyttäjien toiveet

Ei ole.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Ei toimenpiteitä.

I 2. RAJAVERÄJÄNLEHTO (ETELÄINEN)

viheraluekisterinumero	54065
nykyinen hoitoluokka	C1
pinta-ala	4 091 m ²
kaavamerkintä/nro/vuosi	P/2986/1951
suunnittelija/vuosi	Terttu Hilli/1992, tot. osittain
luonnonhoitosuunnitelman kuviot:	19-20

Toimenpiteet Kiireellisyysluokka

Luonnonhoito

Kohteen kuvaus

Rajaveräjänlehdon eteläisen osan keskellä on kaunis kallioalue, jolle kiipeämällä aukeaa näköala ympäristöön. Kohteen reunoilla on komeita mäntyjä, nuorempia lehtipuita sekä rehevää aluskasvillisuutta.

Kohteen luoteiskulmassa on sorapintainen, hieman umpeen kasvanut oikopolku (mahdollisesti vanhan maantien säilynyt osuus) jonka varrella on uusi penkki ja roska-astia. Kohteessa ei ole valaistusta.

Käyttäjien toiveet

Puiston edustalla oleva rakentamaton Y-tontti (jonne näköala penkiltä avautuu) koetaan häiritseväksi. Ehdotettiin, että tontti muutettaisiin pelikentäksi nuorisolle tai liitettäisiin muutoin osaksi puistoa. Puistossa, jalkakäytävän penkin edessä on myös häiritsevästi paljon korkeaksi kasvavaa rikkaruohoa. Hoitotasoa toivotaan parannettavan siten, että penkiltä näkee kadulle. Valaistusta toivotaan.

Tavoitteet

Tavoitteena on lajistoltaan monipuolinen, kaupunkikuvallisesti näyttävä kalliometsä.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Luonnonhoitosuunnitelman mukaiset toimenpiteet. Kadun varren kasvillisuutta käsitellään maisemallisena reunana. Aluskasvillisuutta niitetään polun varrella.

I 3. RAJAVERÄJÄNLEHTO (POHJOINEN)

<i>viheraluerasterinumero</i>	64025
<i>nykyinen hoitoluokka</i>	C1
<i>pinta-ala</i>	2 658 m ²
<i>kaavamerkintä/nro/vuosi</i>	P/2986/1951
<i>suunnittelija/vuosi</i>	Terttu Hilli/1992, tot. osittain
<i>luonnonhoitosuunnitelman kuvat:</i>	17, 18

Toimenpiteet

Kiireellisyysluokka

Luonnonhoito

Kohteen kuvaus

Rajaveräjänlehdon pohjoisosa on kallioinen ja jyrkkärinteinen, se muodostaa katukuvassa merkittävän maisemallisen seinämän. Kohteessa kasvaa muutamia todella komeita, yli 250-vuotiaita mäntyjä. Reunoilla on rehevämpää kasvillisuutta. Kohteessa ei ole rakennettuja polkuja.

Käyttäjien toiveet

Ei ole.

Tavoitteet

Tavoitteena on komeiden vanhojen mäntyjen ja kauniin avokallion muodostama maisemallinen reuna.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Luonnonhoitosuunnitelman mukaiset toimenpiteet. Vesakkoa pidetään kurissa, että avokallio ja puuyksilöt tulevat näkyviin katukuvassa.

I4a. PYÖRÖKIVENPUISTO

<i>viheraluerasterinumero</i>	54048
<i>nykyinen hoitoluokka</i>	AIII, BIII, CI
<i>pinta-ala</i>	11 119 m ²
<i>kaavamerkintä/nro/vuosi:</i>	P/2986/1951
<i>suunnittelija/vuosi</i>	Harald Carstens /1973 Rajja Holopainen/1986, Terttu Hilli/1992, tot. osittain
<i>luonnonhoitosuunnitelman kuviot:</i>	28-32

Toimenpiteet	Kiireellisyysluokka
Polkukunnostuskohde	2
Luonnonhoito / ruoppaus, niitto	

Kohteen kuvaus

Pyörökivenpuisto (I4a) on rehevä rantapuisto ja yksi asukkaiden suosikki-kohteista.

Pohjoisosassa on niittyä ja hoidettu oleskelunurmikko, kivituhkapintainen käytävä, ojan ylittävä pieni silta sekä uudehkoja luonnonkivi- ja puurakenteisia penkkejä. Asukkaat ovat istuttaneet puistoon kaupungin antamia kukkasi-puleita. Pääreitti on valaistu pylväsvalaisimin.

Puisto on tulvariskialuetta ja tulvasuojelusuunnitelma on tekeillä.

Eteläosan tervaleppäkorvessa kasvaa monia vaateliaita lajeja kuten käenkukkaa, luhtalitukkaa ja pitkäpääsaraa. Lehdossa on kuorikepintainen polku. Korpi on arvokas luontokohde (LTJ 82/90). Alue kuuluu lisäksi lepakkokoh- teeseen (LTJ 30/03).

Käyttäjien toiveet

Asukkaat ovat toivoneet useaan otteeseen merinäköalaa. Tiheää rantakoi- vikkoa halutaan harventaa. On ehdotettu pientä laituria rannalle.

Puron kuntoa toivotaan parannettavan. Sota-aikaisen pommikuopan ympä- ristöä toivotaan siistittävän.

Polkuverkosto tarvitsee kunnostusta. Pääpolulle toivotaan talvikunnossapi- toa. Kurturuusupensaat peittävät polkua, joten niitä pitäisi leikata useammin.

Alueen valaistusta tai valaisimien ulkonäköä voisi kohentaa ja valaisinpylväitä suoristaa. Puron ylittävän sillan kohdalta puuttuu valaistus.

Penkit ovat osittain huonossa kunnossa. Niiden kuntoa toivotaan parannettavan. Roskaisuus on koettu häiritsevä. Osa asukkaista toivoi alueelle pelikenttää muulle kuin jalkapalloilulle.

Tavoitteet

Tavoitteena on arvokkaan tervaleppäkorven turvaaminen eteläosassa. Pohjoisosassa sen vastakohtana on avoimempi, niittymäinen ja osin käyttönurmipintainen oleskelupuisto.

Alueen läpi kulkee ympäri vuoden ylläpidetty, turvallinen ulkoilureitti, jonka varrelta aukeaa merinäkyviä. Alueella on muutama levähdyspaikka. Veden äärelle pääsy on puiston vetovoimatekijä.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Polkukunnostuskohde: kalusteet ja varusteet uusitaan metsäpenkkimallilla, kts. luku 5.2.3. Hiekkakäytävät kunnostetaan. Purupolut kunnostetaan ja polun jatke pyörökivelle suunnitellaan. Valaisinpylväät oikaistaan, valaistuksen määrä tarkistetaan sillan kohdalla. Valaisimet uusitaan, kts. luku 5.2.3.

Puiston rakenteiden, mm. pienen sillan uusiminen ja mahdollisen laiturin tarve selvitetään tulvasuojelun rakentamisen yhteydessä.

Tervaleppäkorvessa luonnonhoitosuunnitelman mukaiset toimenpiteet.

Käytävien reunat pidetään leikattuina jatkossakin noin metrin leveydeltä. Kurttulehtiruusut poistetaan (tulokaslaji) ja korvataan toisella lajilla, esim. taikinamarja. Rannan järviruokokasvusto niitetään heinäkuussa. Keväällä ranta siivotaan. Vesialue ruopataan tarvittaessa.

Muuta

Tervaleppäkorpi merkitään arvometsäksi C5.

Ehdotettu uusi virkistysreitin talvikunnossapitoluokka C.

Tammisaloseuralla on vireillä EU-hakemus Tiiliruukinlahden ja Porolahden kunnostamiseksi ruoppaamalla.

I4b. TIILIRUUKINLAHDEN RANTAVYÖHYKE

viheraluerasterinumero	54049
nykyinen hoitoluokka	BIII, CI
pinta-ala	2550 m ²
kaavamerkintä/hro/vuosi:	P/2986/1951
suunnittelija/vuosi	Raija Holopainen/1986, tot. osittain
luonnonhoitosuunnitelman kuviot:	29

Toimenpiteet Kiireellisyysluokka

Luonnonhoito

Kohteen kuvaus

Tiiliruukinlahden rantavyöhyke (I4b) on asuintonttien ja vesialueen väliin jäävä kapea kaista, jolla sijaitsee historiallisen Degerön kanavan rantarakenteita, historiallinen rajakivi eli pyörökivi (geologisesti merkittävä kohde 2229), sekä yksityisiä laitureita. Alue on käytännössä kuin osa tontteja, koska minkäänlaista rantareittiä siihen ei ole rakennettu. Rantavedessä, kanavan pohjoispuolella on runsaasti järviruokoa.

Käyttäjien toiveet

Tavoitteet

Vesialue ruopataan tarvittaessa. Rannan järviruokakasvusto niitetään heinäkuussa.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Luonnonhoitosuunnitelman mukaiset toimenpiteet.

Tutkitaan Pyörökiven puistosta alkavan, kapean purupolun jatkamista Pyörökivelle asti. Koko rantakaistan läpi kulkeva raitti sen sijaan olisi vaikea toteuttaa pilaamatta kanavamaisemaa. Voisi harkita kohteen osittaista liittämistä viereisiin tontteihin. Ei liene mielekästä hoitaa rantapuustoa ja ruovikkoa verovaroin, jos ranta on yksityiskäytössä.

Muuta

Tammisaloseuralla on vireillä EU-hakemus Tiiliruukinlahden ja Porolahden kunnostamiseksi ruoppamalla.

15. PYÖRÖKIVENTIEN PUUSTIKKO

viheralurekisterinumero	54051
nykyinen hoitoluokka	C1
pinta-ala	2 862 m ²
kaavamerkintä/nro/vuosi	P/2986/1951
suunnittelija/vuosi	Terttu Hilli/1992
luonnonhoitosuunnitelman kuviot:	33

Toimenpiteet	Kiireellisyysluokka
--------------	---------------------

Luonnonhoito

Kohteen kuvaus

Pyörökiventien puustikko sijaitsee Laajasalon historiallisen kanavan rannalla. Puistossa on yksi sorapintainen käytävä, jonka päätteenä on kahden uudehkon penkin ja yhden roska-astian muodostama oleskelupaikka. Terttu Hillin vuonna 1992 laatima suunnitelma toteutettiin vuoden 1999 aikana. Aiemmassa aluesuunnitelmassa mainittua kiviaitaa ei havaittu maastossa kesällä 2010. Kasvupaikka on lehtomainen kangas, jossa kasvaa hyväkuntoista, tehokkaasti varjostavaa sekametsää. Kadulta aukeaa puiden runkojen lomasta näkyviä kanavalle. Ruohovartinen aluskasvillisuus on rehevää. Puistoon on läjitetty luvatta puutarhajätteitä. Kohde kuuluu lepakkoalueeseen (30/03).

Käyttäjien toiveet

Puiston istuskelupaikan kuntoa toivotaan kohennettavan, nykyiset penkit ovat liian alhaalla pöheikössä. Sadevesi valuu häiritsevästi kadulta puistoon.

Tavoitteet

Tavoitteena on elinvoimainen lehtimetsä, joka muodostaa varjostavan latvuston. Runkojen välistä aukeaa merinäkyviä. Rantapuiden rungon korkeuden pitää olla riittävä, jotta meri näkyisi vastaisuudessaakin.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Luonnonhoitosuunnitelman mukaiset toimenpiteet.
Oleskelupaikan korkojen ja pinnoitteen tarkistus.

Hoitoluokkamutokset

Luonnonhoidon hoitoluokka lähimetsä (C1) muutetaan hoitoluokaksi puistometsä (C1.1).

I 6. PAASIRINNE (RUONASALMENTIEN JA PAASITIEN PUUSTIKKO)

viheraluekisterinumero 64021
nykyinen hoitoluokka CI
pinta-ala 1722 m²
kaavamerkintä/nro/vuosi P/2986/1951
suunnittelija/vuosi Terttu Hilli/1992
luonnonhoitosuunnitelman kuviot: 6

Toimenpiteet Kiireellisyysluokka
Luonnonhoito

Kohteen kuvaus

Paasirinne on Tammissalon puistoon liittyvä erillinen metsäkaistale. Kasvupaikka on tuore kangasmetsä, jossa on yli 200-vuotiaita mäntyjä ja nuorta koivumetsää.

Viereinen jalkakäytävä on varustettu yhtenäisellä, aitamaisella käsijohteella. Kohteen alareunassa on muuntamo. Kohteen käyttö on vähäistä.

Käyttäjien toiveet

Toivotaan huonokuntoisten puiden poistamista ja siistimmän kaiteen saamista kadun reunaan.

Tavoitteet

Tavoitteena on kaunis, valoisa ja elinvoimainen koivikko.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Luonnonhoitosuunnitelman mukaiset toimenpiteet.

Kaiteen alusta pidetään lyhyeksi niitettynä tai käsijohde uusitaan esteettömyyden parantamiseksi. Voisi tutkia mahdollisuutta rakentaa loivempi esteetön polku puiston puolelle.

17. RUONASALMENTIEN JA PAASITIEN VÄLINEN PUISTOKAISTALE

<i>viheraluerasterinumero</i>	54045
<i>nykyinen hoitoluokka</i>	AIII
<i>pinta-ala</i>	515 m ²
<i>kaavamerkintä/nro/vuosi</i>	P/2986/1951
<i>suunnittelija/vuosi</i>	Ei tiedossa
<i>luonnonhoitosuunnitelman kuvat:</i>	-

<u>Toimenpiteet</u>	<u>Kiireellisyysluokka</u>
Polkukunnostuskohde	3
Luonnonhoito	

Kohteen kuvaus

Kohde on rinteessä oleva nurmipintainen puistokaistale, joka toimii jalankulkijoiden reittinä Ruonasalmentieltä Paasitielle. Reitti on korttelitalon, koulun ja päiväkodin käyttäjien ahkerassa käytössä. Polku on varsin alkeellinen. Yksityisen ja julkisen alueen raja on häilyvä. Rinteiden alapäässä on vilkaasti liikennöidylle Ruonasalmentielle syöksymisen estävä puomi.

Käyttäjien toiveet

Toivotaan hoitotason parantamista, erityisesti ruohonleikkuuta useammin. Toivotaan myös talvikunnossapitoa.

Tavoitteet

Tavoitteena on turvallinen jalankulkureitti.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Polkukunnostuskohde. Perustetaan 1,5 metriä leveä kivituhkapolku. Ei valaistusta.

Turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota, etteivät lapset laskisi pulkalla kadulle. Ehdotetaan parempaa estejärjestelyä esimerkiksi istutusten avulla ja kohteen saattamista hoitoluokan mukaiseen kuntoon.

18. PELLONPERÄNTIEN JA PAASITIEN VÄLINEN PUISTOKAISTALE

viheraluekisterinumero	54046
nykyinen hoitoluokka	C1
pinta-ala	555 m ²
kaavamerkintä/nro/vuosi	P/2986/1951 ja P/4685/1960
suunnittelija/vuosi	Ei tiedossa
luonnonhoitosuunnitelman kuviot:	16

Toimenpiteet	Kiireellisyysluokka
Polkukunnostuskohde	I
Luonnonhoito	

Kohteen kuvaus

Kohde on rinteessä oleva puistokaistale joka toimii jalankulkijoiden reittinä Pellonperäntieltä Paasitielle. Reitti on korttelitalon, koulun ja päiväkodin päivä- ja iltakäyttäjien ahkerassa käytössä. Kohteen kautta kulkee ajoyhteys kadulta Pellonperäntie 9:n tontille. Pohjakasvillisuutena on nurmikko. Kohteessa myös vanhaa kenttäkiveystä, mahdollisesti historiallisen tien pohjaa. Yksityisen ja julkisen alueen raja on häilyvä.

Käyttäjien toiveet

Lyhyt huonokuntoinen, asfalttitienvälikä käytävän alarinteessä tulisi kunnostaa. Valaistusta vaaditaan.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Polkukunnostuskohde. Pinnoite uusitaan polun alapäässä, vanha kenttäkiveys säilytetään. Kohteeseen asennetaan valaistus.

Muuta

Hoitoluokan muutos AIII?

19. LEPPISAARENTIEN PUISTOKAISTALE

<i>viheraluekisterinumero</i>	54047
<i>nykyinen hoitoluokka</i>	CI
<i>pinta-ala</i>	618 m ²
<i>kaavamerkintä/nro/vuosi</i>	P/2986/1951
<i>suunnittelija/vuosi</i>	Ei tiedossa
<i>luonnonhoitosuunnitelman kuviot:</i>	-

<u>Toimenpiteet</u>	<u>Kiireellisyysluokka</u>
---------------------	----------------------------

Kohteen kuvaus

Kohde on yksityiskäytössä osana tonttia. Puistokaista kulkee ison taloyhtiön tontin läpi. Kaista voisi yhdistää Rajaveräjätien Pellonperäntien pohjoispäähän, mutta sitä ei tarvita tähän tarkoitukseen.

Käyttäjien toiveet

Ei toiveita.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Ei toimenpiteitä.

Muuta

Voisi harkita kaavamuutosta, mahdollisesti kohteen liittämistä tonttiin.

20. AIRORANNAN JA PUIKKARIN VÄLINEN PUISTOKAISTA

viheraluekisterinumero 64026

nykyinen hoitoluokka AIII

pinta-ala 294 m²

kaavamerkintä/nro/vuosi P/2986/195 I

suunnittelija/vuosi Ei tiedossa

luonnonhoitosuunnitelman kuviot: -

Toimenpiteet	Kiireellisyysluokka
Hankekohde	I

Kohteen kuvaus

Kohde on jyrkässä rinteessä oleva puistokaistale, joka toimii jalankulkijoiden reittinä Airorannasta Puikkarille.

Kohteessa on asfalttipintainen käytävä, jonka toisessa reunassa on graniittireunakivillä tuetut loivat maastoportaat ja käsijohde. Reitin yläpäässä on hiekoitusastia ja kaksi teräspollaria. Kohteessa on valaistus.

Käyttäjien toiveet

Asfaltoidut loivat rinteeseen rakennetut portaat eivät ole mukavat kulkea. Lisäksi niiden hoito on ollut ongelmallista.

Käsijohde on jäänyt kasvillisuuden peittoon. On epäselvää kasvavatko tuuheat salavat tontin vai puiston puolella.

Hoitotasoa tulisi nostaa ja tonttirajat tarkistaa. Talvikunnossapito olisi tarpeen.

Suunnitelma seuraavalle 15-vuotiskaudelle

Koko läpikulkureitti kunnostetaan. Asennetaan 1,5m leveät graniittiportaat, ja niiden viereen asfaltoitu polku, kasvillisuus raivataan tai uusitaan niin ettei se peitä kulkureittiä, valaistus, pollarit ja käsijohde uusitaan. Kohde vaatii jatkosuunnittelua. HANKEKOHDE.

Muuta

Esitetään kaavamutosta puistosta katualueeksi.

LÄHTEET

Julkaistut lähteet:

Hautamäki, Ranja (2000): Portti puutarhaan. Historiallisten puutarhojen inventointiopas. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisu 21.

Helsingin kaupunkikalusteohje. HKR katu- ja puisto-osasto julkaisu 2010:8.

Helsingin yleiskaava 2002, selostus.

Luomanen, Jussi (2000): Tammissalon viheralue suunnitelma 2000-2009. Helsingin kaupungin rakennusviraston viherosaston selvityksiä 2000:14.

Strang, Jan (2001): Tammissalo – Paratiisi meren äärellä. Tammissalon kaupunginosan ja sitä ympäröivien vesien ja rantojen historiaa. Tammissalolaisten yhdistys ry, Helsinki.

Julkaisemattomat lähteet:

Lönnroth, Juhani (2011): Helsingin sisälahtien kunnostushanke, erityiskohdeena Tiiliruukinlahti. Luonnos 20.2.2011.

Verkkojulkaisut:

Helsingin kotiseutupyöreitit <http://www.hel2.fi/ksv/Aineistot/Liikennesuunnittelu/kotiseutureitit/kotiseutreit.html>

Helsingin paikkatietopalvelu, ajantasa-asemakaavat <http://ptp.hel.fi/ptpa/>

Tammissaloseura ry:n verkkosivut <http://www.tammissaloseura.fi/>

Uudenmaan maakuntakaavojen yhdistelmä <http://kartta.uudenmaanliitto.fi/maakuntakaavat/index.html>